

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 5 DIN BROJ 197

**U OKOVIMA
LUDILA**

BARRY CORD

U OKOVIMA LUDILA

»Laso« Nova serija 1977.

Barry Cord: U OKOVIMA LUDILA

Naslov originala: GALLOWS GHOST

(Copyright: Ace Books)

Recenzija: Gordana Mikulić, profesorica

Prijevod: Tomislav Odlešić

Urednik: Marcel Čukli

«Laso» — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja
NISP «Vjesnik» Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i
odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR No-
vinsko revijalna štamparija i OOUR TMG «Vjesnik» Za-
greb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1977.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA Zagreb

Pretplata po broju 5 d (Pretplata se prima na onoliko brojeva koliko želi pret-
platnik) Uplata na račun 30101-833-42 «Vjesnik».

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 10.00, SFRS 2.00, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF
74.00 SFRS 36.00 HFI 37.00 US \$ 15.00

Uplate na devizni račun: 30101-620-37-32000-256 Privredna banka Zagreb (za
«Vjesnik»)

Osalobodano plaćanje poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata
za prosvjetu kulturu i fizičku kulturu SRH broj 3635/7 - 1973. od 28. XI 1973.

I

Joe Wiley zalupi vratima obora iza koštunjava četvorogodišnjeg goveda i rukavom obriše znoj s mladog, nemirnog lica. Sive su mu se oči prkosno svjetlucale.

Okrene se i uperi kažiprst u druga koji je dva-tri metra od njega sjedio na konju i smijuljio se.

— Smij se ti, smij! — progundā. — Ja odlazim, vidjet ćeš! Navrh glave popele su mi se te dosadne muhe, žuljevi što sam ih dobio jašući i prgave krave koje svaki čas moram tjerati iz grmlja! Sit sam tvojih masnih laži i lošeg kuhanja! Sit sam — doda, ali zastane da bi duboko udahnuo. — Oprat ću se u potoku, obući najljepšu košulju i otići na ples koji pripremaju kod McNultyja. Čuo sam da je Tim McNulty dobio sedmog sina, pa će biti vraški veselo!

— Do McNultyja moraš jahati tridesetak kilometara — napomene Slim Peters i prezirno pljune iznad ušiju svog strpljivog konja. — Uostalom, vjerojatno će ondje biti gospodar...

— Baš me briga! — odvrati ravnodušno Joe. — Već tri tjedna nisam vidio nikoga drugoga osim tebe. Ako se Harveyu Yellenu ne bude svidjelo što sam došao na zabavu, neka me otpusti!

— Nitko nije tako lud kao riđokosi ljudi! — promrmlja mudro Pe-

ters. — Vрати se sutra do podneva, inače ću ti oderati kožu! — dovikne za mladim kaubojem.

Okrene konja i zaputi se prema koritu s vodom pod starim hrastom. Bio je mršav četrdesetogodišnjak, već pognut zbog godina koje je proveo u sedlu te opaljen suncem i vjetrovima, tako da je gotovo sličio oporom kraju oko sebe. O desnom mu je boku bio u koricama staromodan revolver, no radije se služio nožem što ga je nosio za pojasom. Bio je čudljiv i svadljiv, a nekako je od svih kauboja na ranču »Prekriženo Y« podnosio jedino riđokosog Joea Wileya.

Baš zbog toga što su se dobro slagali, njih su dvojica tog vrućeg srpanjskog dana čuvali stoku na najsjevernijem pašnjaku i tražili na obroncima planina Tenejos zalutala goveda.

Prešavši već pola puta do korita s vodom, Peters se sjeti da mu je ponestalo duhana. Okrene se u sedlu. Joe je trčao prema potoku koji je tekao iza kolibe, te upravo svlačio košulju preko glave.

— Slušaj, ne zaboravi kupiti duhana — dovikne za njim Peters.

Joe se iznenada zaustavi. Svukao je košulju i držao je u lijevoj ruci, gledajući rijedak šumarak s lijeve strane. Žilavo bijelo tijelo sjelo mu se na suncu.

Vidjevši da je mladić nekako napet, Peters se uznemiri. Odustane od namjere da napoji konja i skre-

ne prema potoku; ruka mu je počivala na revolverskom dršku.

Popodneвно je sunce pržilo sve na zemlji. U oboru su nemirna goveda podizala prašinu. Petersu se na nadlanicu spusti plava muha, tražeći ticalima sol. Nije se obazirao na nju.

Joe je još gledao prema topolama. Bio je mlad i dobrodušan, tek dvije godine punoljetan. Nosio je o boku revolver i prilično je dobro rukovao njime kad bi pucali u limenke.

Peters je mislio na to dok je gledao jahača kako izlazi iz šumarka. Stranac je jahao korakom prema Joeu, prekriživši ruke na jabuci sedla. Izgledao je sitan i krhak na visoku vrancu.

Ipak, Peters je još bio napet. Znao je da u planinama Tenejosa ima svakakvih ljudi. Mnogi su nastojali u tom gorju između Novog Meksika i Teksasa zamesti sebi trag.

Peters se zaustavi iza Joea. Stranac je bio mršav, u crnu odijelu i bijeloj košulji. Na glavi je imao crni niski šešir a čelo mu je bilo visoko i znojno. Na mršavu, žućkastu licu rumenjele su mu se samo jagodične kosti.

Možda je bio kockar, pa je skrenuo s uobičajenih putova. Dugački tamni zalisci, vrlo tanki brkovi i odjeća stvarali su baš takav dojam. No, od te su slike odudarali koltovi s koštanim dršcima i prekriženi redenici pod kaputom; zbog njih se Peters osjećao nelagodno.

Stranac se zaustavi tri-četiri metra ispred Joea i, ne obazirući se na njegov otvoreni pogled, uperi oči najprije u Petersa, a zatim prijeđe pogledom po oboru i kolibi.

— To je koliba »Prekriženog Y«, ako se ne varam — progovori tiho i suzdržljivo.

— Ne varate se, stranče — nasmije se Joe Wiley. — Ako vas je gospodar poslao ovamo da provjerite što radimo, možete mu reći ...

— Zaveži! — reče stranac, ne povisivši glas.

Sada je promatrao Petersa i ocjenjivao ga hladnim svjetloplavim očima. Joe se trgne, zapanjen jahačevim vladanjem. S lica mu nestane dobroćudnog smiješka.

— Dakle, tako se ipak... — započne.

— Zaveži! — naredi ovaj put strogo stranac.

Joe baci košulju i stisne usnice. Odlučno krene prema njemu.

— Joe! — pokuša ga upozoriti Peters. — Čuvaj se ...

Jahač je već izvukao nogu iz stremena i trznuo je uvis kad je Joe posegnuo za njom. Siljastim vrškom čizme pogodi Joea pod bradu. Mladi kauboj zatetura natraške, hvatajući zrak i obuzet slijepim bijesom posegne za koltom o boku.

Peters je već izvlačio revolver. Nije vidio kad je stranac izvukao oružje; tako se brzo to zbilo. Samo je spazio oblačić crna dima u čijem je središtu bio plamen, a onda je osjetio vrlo snažan udarac u prsa. Odletio je sa sedla i bio mrtav prije nego što je dodirnuo tlo.

Joe je samo napola izvukao revolver iz korica kad ga je pogodio metak i okrenuo oko osi. Drugi je metak bio smrtonosan, pa ga nije više ni osjetio.

Ubojica je hladnokrvno promatrao skvrčena tijela na zemlji. Onda potjera koljenima vranca prema kolibi, sjaše i uđe.

Na grubo izrađenu stolu našao je petrolejku, pa je petrolejom polio suhe daske. Zapali šibicom stare novine koje je našao na jednom od dvaju ležajeva i baci ih na natopljeni pod.

Stojeći kraj obora, gledao je kako dim suklja kroz vrata. Iznenada ga uhvati kašalj tako da se skvrčio. Kad je prošao napadaj kašlja, zagledao se u plamene jezičke što su treperili oko dovratka; postepeno mu se ozari lice.

Polako i duboko udahne. Potom izvuče vinčesterku iz navlake na sedlu. Ubaci metak u cijev i ustrijeli Petersova konja koji se bio vratio do korita s vodom. Uperi pušku prema oboru. Ispaljivao je metak za metkom, kao da je na streljani i gađa glinene mete. U oboru je bio dvadeset sedam goveda... i sve ih je pobio.

Pričekao je dok se nije obrušio krov kolibe i izbacio uvis roj iskri, a onda je zadovoljan okrenuo vranca prema gorju Tenejos.

U zalazak sunca bio je već visoko u brdima. Stigavši na uzak zaravanak oko sedam stotina metara iznad široke doline, zaustavio se kako bi visoki vranac malo predahnuo.

Dolje su večernje sjene ispunile dolinu; potok se već izgubio u tom polumraku.

— Sada će i on doći — promrmlja stranac u crnom i potapše konja po vratu, pa se bljedo osmijehne. Kad završim s Harveyem Yellenom, »Prekriženo Y« bit će samo hrpa ruševina... a Colby Jackson bit će mrtav!

Sa šiljastim vrhunaca iza njega pirkao je hladan vjetar. Odnese njegove prijeteće riječi u noć što je nezaustavljivo nadirala.

II

Time je započeo slom ranča »Prekriženo Y«.

Dvadeset prvog srpnja osedlala je svoju kobilu Donna Yellen, jedina kći Harveya Yellena, te izjahala iz dvorišta. Odjahala je sama, kao da joj se žurilo, i više se nije vratila. Nestala je bez traga, kao da je propala u zemlju.

Još se tragalo za njom kad su nestala i oba Harveyeva sina: Marty i Larry. Dva dana poslije toga jedan je kauboj našao Larryja, obješenoga o granu visoka hrasta u jednoj jaruzi, petnaestak kilometara jugozapadno od kuće. Tijelo mu je bilo izrešetano mecima.

Martyjevo tijelo nije nađeno.

Ranč je u vrijeme okupljanja stoke zapošljavao dvadeset kauboj. Svi su ti kauboji krenuli u potragu za krivcem ili krivcima, a poseban im je poticaj bila nagrada od pet tisuća dolara koju je obećao Harvey Yellen. Pet je potjera pretraživalo brda.

Nisu našli ništa. Bijesni i razočarani, palili su sve kolibe na koje bi naišli i objesili su dva sumnjiva, šutljiva jahača na koje su naišli kad su htjeli napojiti umorne konje na malenu izvoru. No Donni i njenu bratu nije bilo ni traga... napadi na veliko imanje prekinuli su se samo privremeno.

Dva tjedna poslije toga, dok je nekoliko vjernih kauboj još lutalo gorjem i uzalud tražilo tragove, pogoden je iz zasjede Harvey Yellen. Odvukao se nekako do kuće, premda je bila riječ o deset kilometara i premda mu je metak smrskao kuk. Ležao je u nesvijesti tjedan dana, a

zatim je ostao u krevetu još mjesec dana. Liječnik mu je rekao da više nikada neće moći hodati.

Bila je to konačna propast imanja. Suočeni s nevidljivim ubojicom, koji je napadao strpljivo i lukavo, pokazujući nemilosrdnost, stari su kauboji napustili ranč. Oglasi o nagradi požutjeli su na suncu, potjere su se raspale, a i šerif je počeo zaobilaziti gorje Tenejos.

Tada je Clara Yellen napokon napisala pismo. Suprotstavivši se muževoj volji, sjela je za stol jedne tmine: a večeri i napisala pismo sa-
veznom šerifu Colbyju Jacksonu.

Za tjedan dana ujahao je u dvorište ranča visok, plečat jahač. Približavao se tridesetoj godini. Nekoć, dok se školovao, bio je neobuzdan i nepromišljen. Zapravo, nije ga zanimalo rudarstvo koje mu je otac namijenio kao životni poziv. Otac mu je davao novac za školovanje, a on ga je trošio na zabavu.

Uto mu je umro otac i novac je prestao pristizati. Naglo se otrijeznio. Bio je mišićav i snažan, ali je imao i pameti u glavi, pa se zapusio u policiji. Već za dvije godine proćuo se i postao strah i trepet za one koji bi krenuli stranputicom...

Sjahao je pred širokom verandom i letimično pogleda oko sebe. Ranč »Prekriženo Y« bio mu je dobro poznat. Godinama se družio s Harveyjem Yellenom i njegovom obitelji; tu je, otkad mu je umro otac, našao drugi dom.

Stojeći sada pred niskom kućom, Colby Jackson opazi da je ranč zapušten. Kraj kolibe za kauboje ljenčarilo je nekoliko ljudi. Nije ih poznavao. Promatrali su ga smrknuto i sumnjičavo, ali mu nijedan ne priđe da bi ga pozdravio.

Ranč je izgledao jadno. Iza gotovo praznih obora vidjeli su se pougljenjeni ostaci velikog štaglja. Suše u kojima su nekoć bili alat i konjska oprema nestale su. U stražnjem dijelu dvorišta rdala su Harveyjeva jednoprežna kola na dva kotača.

Hladan jutarnji vjetar povuče suho hrastovo lišće po smrznutoj zemlji. Negdje iza kuće javi se pas i osamljeno zatuli.

Colby se protiv volje naježi. Krene uz stepenice. Na vratima ga dočeka Clara Yellen, niska i uspravna, sijede kose. Izgledala je umorno, a očaj joj je urezao duboke bore oko usta. Ipak, oči joj zasjaše kad ga je pozdravila.

— Colby ... Colby ...

Pružila mu je ruku i čvrsto ga zagrlila.

Drhtala je. Premda niska i krhka, uvijek je uspješno odolijevala svim tegobama u ovoj gruboj zemlji i pokazivala neobičnu snagu. Ovaj put, međutim, kao da je klonula i bila na rubu očaja.

— On je u sobi — reče, uzme Colbyjev šešir i uspije se osmjehnuti. — Baš mi je drago što si došao, Colby.

— Ništa me ne bi moglo spriječiti da dođem — odvrati Colby. — Vi to dobro znate.

Pošao je za njom u spavaću sobu. Tu je ležao Harvey Yellen koji kao da se za nekoliko tjedana pretvorio u stranca.

— Colby! Do vraga, nisam htio da me vidiš ... u takvu stanju!

Colby ga je zamišljeno gledao. Znao je da je Harvey Yellen uvijek bio vrlo ponosan. Dičio se onim što je postigao. Stvorio je ranč u divljini, upotrijebivši anagu i mozak, a održao se usprkos sušama, snježnim

mećavama i povremenim novčanim poteškoćama...

Colby privuče stolicu do kreveta i pusti starca da priča. Šutio je i razmišljao dok mu je rančer govorio o grubom i sistematskom uništavanju posjeda.

— Ne znam koliko je ljudi uz nje-ga, Colby. Malo je onih koji su ga vidjeli... a i od tih nitko nije preživio. On se pojavi i nestane... »

— Tko?

Harvey se iznenadi.

— O... mislio sam da ti je Clara to napisala... — pogleda ženu koja je stajala u pozadini, te uzdahne. — Naziva se Doc Wesley; skriva se negdje u planinama Tenejos.

Colby se namršti. To mu je ime zvučalo nekako poznato, a i naslutio je da Harvey očekuje od njega da se sjeti tog čovjeka. No nikako se nije mogao prisjetiti o kome je riječ.

— Ranč je propao! Uništen je! — mrmljao je Harvey. — Međutim, kćerka mi je još živa. Odveo ju je u gorje! — govorio je, a vidjelo se da ga ta činjenica najviše boli. — Zaboravit ću sramotu koju nam je nanio, Colby. Bitno je da mi nađeš kćerku! Dovedi je kući! Najvažnije mi je da ostane živa!

Colby kimne. Dobro se sjećao Donne. Sada joj je, ako se ne vara, dvadeset jedna godina.

— Zašto se sve to dogodilo? — upita tiho i zbunjeno. — Tko je taj Doc Hesley? Što ima protiv vas?

Harvey Yellen pogleda ženu. Uzdahne i zatrese glavom.

— Nema protiv mene, Colby, nego protiv tebe!

Colby se uspravi na stolici.

— Znam, to zvuči ludo — promrmlja Harvey. — Pa ipak, istina je. On želi uhvatiti tebe, Colby.

— Zbog čega mene? — izusti šerif, a u očima mu se vidjela začudenost. — Pa ja nisam nikada ni vidio tog čovjeka..

— Slušaj — prekine ga stari stočar. — Prije mnogo vremena, dok si još bio u školi u Koloradu, tvoj otac i ja bavili smo se istim poslom. Obojica smo radili kao rudarski inženjeri kompanije IOU u danas zaboravljenom nalazištu Apache Creek — reče i blijedo se nasmijehi. — Ne sjećaš se tog nalazišta u gorju Tenejos? Malo je onih koji ga se sjećaju. Zlatna je žila presušila baš uoči rata. To je naselje sada pusto. Malo ih čak zna gdje je ono.

— Kakve to ima veze s Docom Wesleyem? — zapita Colby nagnuvši se naprijed.

Harvey se okrene. Posegne poft jastuk, izvuče pismo i pruži mu ga. Još vidljivo zbunjeno, Colby Jackson pročita uredno napisanu poruku:

»Dragi moj Harveyju Yellene,

Ako želite doznati što je s vašim drugim sinom i ako želite ponovno vidjeti kćerku, pozovite sina Toma Jacksona. Taj savezni šerif vrlo je dobro poznat u Teksasu. Kad dođe, neka odjaše sam u Apache Creek. Vi se, dabome, sjećate što se ondje dogodilo 10 studenog 1860. Želim pokazati Jacksonovu sinu jedan drveni natpis na groblju... i prisiliti ga da ga upamti. Pozovite ga, Harveyju... ako želite ponovo vidjeti svoju kćer.«

Potpisao se Doc Wesley.

Jackson polako ispruži ruku i vrati pismo starom Harveyju.

— Dobro, tko je taj Doc Wesley?
— upita odlučno. — Što se zbilo u Apache Creeku?

Harvey obližne usnice. Preko naboranog lica kao da mu je preletio neki čudan strah.

— Ondje je obješen čovjek koji se zvao Doc Wesley — reče. — Linčovala ga je razjarena gomila rudara. Rudnik je još donosio dovoljnu dobit kad je taj Doc Wesley stavio dinamit na ulaz i zatrpao rov. Tvoj ga je otac vidio na djelu. Zbog te je eksplozije poginulo u rudniku petnaest ljudi. Tvoj otac i ja pokušali smo spriječiti linč...

— Znači, Doc Wesley je mrtav? — prekine ga Colby Jackson, a pogled mu je bio prodoran. — Velite da ste ga vidjeli na vješalima?

Harvey kimne.

— Da, vidio sam. Bio je kriv, o tome nema sumnje, ali nismo uspjeli ustanoviti zbog čega je to učinio. Kad mu je već bilo uže oko vrata, još je uporno tvrdio da je imao valjanih razloga zbog kojih je htio da se zatvori rudnik. A pošto je tvoj otac izjavio što je vidio, Doc Wesley se zakleo da će mu se osvetiti. Umro je s tim riječima na usnama.

Colby zažmiri za tren. Vani je hladni vjetar drmao klimavimprozorskim kaptima.

— Želim da mi se vrati kćerka, Colby — prošapće Clara Yellen a u očima su joj ljeskale suze. — Bez obzira na ono što se dogodilo, hoću da se vrati kući...

Colby zatvori oči. Polako kimne i ustane.

— Naći ću je — obeća.

Kad je odjahao s ranča, nebo je bilo tmurno. Zalepršale su prve snježne pahulje dok se približavao

gorju Tenejosa, mračnom nasuprot sivom nebu.

III

Snijeg je bio suh, pa ga je priličnog snažan vjetar nosio poput prašine. Postepeno je prekrivao tlo. Virile su samo sive i gole stijene, nalik na kosti.

Colby Jackson je jahao pustom ulicom Apache Creeka dok je iza njega brzo nestajao dan. Jahao je praćen uspomenom na svoga oca, kojega se najviše sjećao po glasu, dubokom i istodobno nježnom. Otac ga je, iako razočaran njime, ipak nastojao shvatiti.

Tek ovdje, u tom pustom, sablasnom gradu, postalo mu je potpuno jasno koliko je malo poznavao oca. Bili su dugo razdvojeni; otac je dio života proveo na tom nalazištu.

Gledajući oko sebe, gotovo nije mogao povjerovati da je tu nekoć živjelo pet tisuća ljudi i da su cvjetali poslovi. Šatori su odavno nestali, vlasnici su ih srušili i odnijeli sa sobom, a nesolidno građene drvene kuće naherile su se pod naletima vremena.

Oštri vjetar kao da je, zavijajući donosio davni smijeh i suze.

Stijene u klancu bile su išarane starim rovovima, kao da su na njima ostali ožiljci od kozica. Gledajući te rupe u stijenama, Colby se sjetio priča o patuljcima koji čuvaju blago u zemlji.

Tu i tamo vidjele su se uske tračnice što su vodile iz većih rovova. Ostaci stupe za mrvljenje rude i goleme hrpe željeza koje je ležalo odbačeno i zardalo, sve to podsjećao

lo ga je na kosti nekog izumrlog diva.

Snijeg je uporno padao. Okružen sablasnom tišinom, Colby je povremeno imao dojam kao da kroz vjetar šapuću oni koji su nekoć živjeli tu i umrli. Naježio se kad se sjetio da je tom uskom i zaboravljenom ulicom nekoć hodao njegov otac. To se vrijeme više nikada neće vratiti.

Polako je jahao nizbrdo, zaokupljen uspomenama i kajanjem, tako da mu osjetila nisu bila budna kao inače.

Raskopčao je kaput, a desna mu je ruka, na kojoj nije imao rukavicu, bila na jabuci sedla. Znao je da ima posla sa čovjekom koji ne poštuje nikakva pravila, pa je bio oprezan. No privremeno bi se prepustio uspomenama.

Projahavši kraj naherene negdašnje trgovine, zaustavi se i pričekao.

Imao je nelagodan dojam da ga netko promatra, ali nije zapazio da bi se itko micao u tom nijemom, sablasnom gradu koji se u sumrak već bijelio od snijega.

Bilo je hladno, pa je izbacivao oblake bijele pare iz usta. Konj nestrpljivo trzne glavom, a mišići su mu podrhtavali.

Colby projaše mimo ruševne krčme i radionice šešira. Na šerifovu je uredu i poslije toliko godina još bio čitljiv natpis.

Ispitivački je promatrao ostatke tog mrtvog grada. Koliko li se nada ugasilo baš na tom mjestu?

Sjeti se Harveyja Yellena koji je ležao slomljen i ogorčen u krevetu, te djevojke koja mu je nekoć bila bliska kao sestra. Vjerojatno je mrtva, pomisli utučeno, pokopana negdje u tim hladnim brdima.

Ono je pismo potpisano imenom umrlog čovjeka. No na Harveyja nije pucao mrtvac. Isto tako ovdje ga ne čeka duh!

Jašući kroz klanac, nije opazio nikoga. Prošao je već kroz negdašnji poslovni dio Apache Creeka. Stari je rudnik bio iznad njega, s desne strane. Na lijevoj se strani, na malenoj uzvisini, vidjela još prilično usčuvana škola.

Groblje Apache Creeka bilo je ispod rudnika. Colby projaše između dvaju kamenih stupova što su označivali ulaz u groblje i zastane, prelazeći pogledom po imenima na drvenim natpisima.

Grob koji je tražio bio je podalje od ostalih, u kutu. Nagnuvši se naprijed, pročita stari natpis:

»DOC WESLEY obješen 10. studenog 1860«

Dakle, grob je bio tu i trebalo je da tu budu i kosti Doca Wesleyja. A ipak se činilo da Doc Wesley nije mrtav. Lutao je surim bregovima Tenejos i osvećivao se.

Jackson pričekao, sluteći da je negdje u tom zaboravljenom gradu pomahnitali ubojica i da ga promatra.

Čekao je osluškujući vjetar i snijeg, a onda, nakon nekog vremena posegne pod kaput i promrzlim prstima smota cigaretu. Upravo je zapalio šibicu i, zaklonivši je rukom, prinio je cigareti kad je uzviknula djevojka, prodorno i bez nade.

— Colby ... Colby Jackson!

Okrenuo se prema tom glasu, a u ruci mu se našao kolt. Bila je to instinktivna kretnja...

Ugledao je u podnožju rudnika Donnu Yellen. Nije ju vidio već pet godina. Tada je bila dugonoga še-

snaestogodišnjakinja s pletenicama. U međuvremenu je postala prava žena. Stajala je visoka i ukočena u podnožju rudnika, a tik iza nje bio je nizak muškarac u crnom odijelu, mršava, gotovo asketskog lica ...

Metak pogodi Jacksona i sruši ga sa sedla. Pao je na bok, još ne osjećajući bol, te se pokušao otkotrljati. Htio je uperiti revolver u protivnika koji mu se već mutio pred očima. Čuo je djevojčin glas kao iz daljine.

— Ne ... nemojte više ... obećali ste mi, Doc!

Uto se u njega zabio drugi metak. Omlohavio je i ostao ležati.

— Oko za oko, Jacksone! — promrmlja čovjek u crnom. — Zub za zub!

Povuče djevojku prema sebi i gurne je na puteljak. Koračala je kao mjesečarka, lica blijedog poput snijega što je upravo lepršao.

Konji su čekali u mračnom rovu starog rudnika.

Djevojka se popne na svoju kobilu a Doc Wesley uzjaše na visokog vranca. Odjahali su uskim i prilično neuočljivim puteljkom i napokon prešli krivudajući preko grebena. Nisu se osvrnuli.

Padao je sve gušći snijeg, tako da se već bijeljela cijela okolica. Konj priđe Colbyju i uznemireno zarže. Gurkao ga je njuškom.

Colby Jackson mu ne odgovori. Ležao je nepomičan i skvrčen na tvrdoj zemlji, dok je po njemu prošio tihi snijeg ...

—o—

Maury Bittering skine goveđi but s tovarnog konja i objesi ga o zabatnu gredu svoje suše. Pobrine se najprije za konje, a onda krene prema kolibi u maloj travnatoj dolini usred gorja Tenejos.

Za proteklih nekoliko sati vrlo je užurbano tjerao konje jer se bojao snijega koji je počeo padati. Sada je, međutim bio kod kuće. Vidio je dim što se lelujavao iz kamenog dimnjaka koji je osobno sagradio, pa odmah ubrza korak.

Prilično se umorio jašući u dolinu Pecos Dalek je to put. Ustrijelio je ondje prvo govedo na koje je bio naišao. Govedo s ranča »Prekriženo Y«, te uzeo one dijelove mesa koji su ga zanimali. Ostatke je prepuštao strvinarima. Opskrbljujući se tako mesom, nije se nimalo bojao da bi ga mogli kazniti ljudi s velikog ranča.

Trebao mu je skoro cijeli dan jahanja da bi se vratio ovamo. Bio je suhonjav, naborana lica na kojem su ostavili tragove sunce i vjetar. Iza sebe je imao već više od četrdeset godina života; isto tako ostavio je već iza sebe sve nade i želje. Bio je bjegunac, zadovoljan što je našao utočište u pustom gorju Tenejos ...

Čim je otvorio vrata kolibe, zapuhнула ga je iznutra toplina; godila mu je nakon dugog jahanja. Prođe kraj peći s koje se širio miris zečjeg gulaša. Natoči šalicu kave i ugrije ruke držeći je. Poslije nekog vremena opet izađe.

Znao je gdje će naći ženu.

Zaputio se strmom uskom stazom iza suše. Staza je vodila na brežuljić obrastao hrastovima. Zatekao je ženu kako kleči kraj drvenog križa, koji je on sam postavio, prije godinu dana, na grobu njihove jedinice.

Zaustavio se kraj žene, gledajući njeno mršavo tijelo, ogrnuto šalom, već prosijedu smeđu kosu i izbrazdane obraze. Lucy Bittering su bile tek trideset tri godine, ali je izgle-

dala kao da joj je dvadeset godina više.

Mauryja ispuni gnjev kao i uvijek kad bi se našao na grobu i sjetio nesreće koja ih je snašla. Nemoćno se bunio protiv sudbine.

Nakon nekog vremena obuzda gnjev i klekne kraj žene. Nježno joj stavi ruku na rame. Nije se ni pomaknula.

— Pada snijeg — reče joj.

— Susani se sviđao snijeg — prošapće ona, a glas joj je bio nekako dalek, nedokučiv.

— Njoj je sada svejedno pada li snijeg ili ne — reče Maury grublje nego što je htio, kao da je nastojao navući oklop preko duboke rane koja nikako nije mogla zacijeliti. — Uostalom, sada joj je bolje nego nama, Lucy. Hajdemo!

Podigao ju je na noge, a ona se nije bunila. Vратише se prema kolibi. Snijeg je lepršao nad dolinom i hladio mu lice. Lucy je koračala kao starica, bez ikakve gipkosti i žustri-ne.

Baš su zaobišli sušu kad je Maury spazio jahača. Pojavivši se kao utvara među cedrovima, približavao im se.

Maury gurne Lucy iza sebe i, posegnuvši rukom pod kaput, uhvati hladan revolverski držak. Izvuče veliki revolver kalibra 0.45 i napne udarač. Od straha su mu se suzile oči i gušilo ga je nešto u grlu.

Dakle, ipak su me napokon pronašli, mislio je izgubivši svaku nadu.

Konj se približio, podigao glavu i nestrpljivo zarzao. Gledajući kroz snježnu koprenu, Maury opazi da jahač leži konju na vratu. Bio je to neki visok, nepoznati čovjek.

Maury oprezno korakne, držeći i dalje u ruci napeti kolt. Jahačev je kaput već prekrrio snijeg, no bio je crvenkast...

Konj gurne nekoliko puta gubicom Mauryja, gotovo kao da ga pozuruje da nešto poduzme.

— Dobro, pogledat ću što je s njim... — progundā Maury.

Gurne revolver za pojas i digne ruke kako bi skinuo ranjenog jahača sa sedla. No jahač kao da se zalijepio za konja, grčevito se držao prstima za grivu. Maury mu je morao odvojiti prst po prst. Napokon povuče Colbyja Jacksona sa sedla i malo posrne pod njegovom težinom.

— Lucy — promrmlja okrenuvši se prema ženi iza sebe — pomози mi da ga odnesem u kuću. Ranjen je.

Zajedno su odvukli Jacksona u kolibu, položili ga na slamaricu i skinuli mu kaput.

Maury začuđeno zatrese glavom vidjevši rane.

— Morao bi već biti mrtav — izusti. — Nije mi jasno kako je izdržao tako dugo, Lucy. Ipak, možda se izvuče... Čini mi se da je jak kao medvjed. Vjerojatno je revolveraš i bježi pred zakonom... — reče, no u glasu mu se odrazi suosjećanje. — Hajde da vidimo što možemo učiniti.

Lucy stavi vođu na peć da se ugrije. Za to je vrijeme Maury izuo Colbyju čizme.

Uto šerif otvori plavosive oči i malo se pomakne. Netremice je promatrao Mauryja, kao da se pokušava nečega sjetiti. A onda se gotovo nevidljivo osmjehne i kretnjom ruke izrazi zahvalnost. Ponovno se onesvijesti.

Maury se uspravi kako bi prebacio preko naslona stolice njegov kaput probušen mecima. U tom času ispadne iz džepa Jacksonov novčanik i nešto zasja.

Maury je zapanjeno buljio u srebrnu zvijezdu saveznog šerifa. Lice mu se ukočilo i kao da je zbog straha ostalo bez kapi krvi. Onda izvuče revolver, opet napne udarač i uperi cijev u onesviještenog stranca na slamarici. No priđe mu žena, uhvati mu ruku i povuče je prema dolje.

— Maury! — reče mu zaprepašteno. — Što to radiš?

— Predstavnik zakona! — odgovori on kratko i oporo.

Žena uznemireno pogleda Jacksona.

— Teško je ranjen — napomene. — Možda umire.

— Neću se vratiti i dopustiti da me objese! — reče ukočeno Maury.

— Možda on ne traga za tobom — izusti Lucy držeći mu ruku u kojoj je imao revolver. — Uostalom, ne smiješ više nikoga ubiti! On je nemoćan! Ne bih to mogla podnijeti, Maury! Više ne bih!

Osjećao je da sva dršće i nakon nekog vremena bolno uzdahne. Živio je u pustoši zato što je pobjegao iz zatvora u Stony Pointu i pri bijegu ubio jednog stražara. Osudili su ga na deset godina zbog oružane pljačke kočije, a odležao je na robiji više od šest godina.

Zauvijek mu se urezalo u pamćenje tih šest beznadnih godina iza sivih zatvorskih zidina, iza hladnih rešetki. Dospio je u zatvor zbog jedne jedine pogreške. Bio mu je prije nego potreban novac za Lucy neposredno pošto se rodila Susan, pa je

dopustio dvojici, koje je sreo u krčmi u Caldwellu, da ga nagovore na pljačku. Poslije napada su pobjegli i ostavili mu plijen. Na suđenju je progovorio i odao ih, pa je dobio deset godina. Na onu je dvojicu raspisana nagrada, ali ih predstavnici zakona nisu nikada uhvatili.

Izdržao je na robiji šest godina, a onda je pobjegao. Pronašao je Lucy i malu Susan, pa je s njima, bojeći se zakona, krenuo u Kaliforniju. Susan je na putu umrla od groznice. Dogodilo se to nadomak gorju Tenejos. Najednom izgubivši smisao svog života, zaustavili su se u ovoj skrivenoj maloj dolini. Maury nije htio dalje bježati.

Gledajući sada Jacksona, on polako spremi kolt.

Lucy Bittering mu se drhtavo osmijehne. Odvoji se od njega i ode po vruću vodu.

— Hoćeš li mi pomoći? — zamoli ga tiho, a on je poslušao.

IV

Na prozoru je gorjela svijeća. Colby Jackson je stajao pod cedrovima i naslanjao se na držak sjekire. Gledajući treperav plamičak što se odražavao u staklu, razmišljao je o ženi u toj kolibi, kojoj se lice malo razvedrilo za proteklih tjedana otkad je on tu.

Osjećao je da su mu mišići već ojačali. Više nije bio umoran pošto bi nekoliko minuta cijepao drva; snaga mu se vraćala u ruke, ramena i noge, premda bi ga još povremeno zaboljeli ožiljci na boku i prstima.

Pokupi naramak drva i krene prema kolibi. Vrijeme je da ih napu-

stim, mislio je. Opet mogu jahati, a i konj mi je već nemiran u prigradnji iza kolibe.

Osobito ga je progonila uspomena na Donnu Yellen; vidio ju je kako stoji iza onoga tamno odjevenog ubojice u podnožju rudnika. Mora je pronaći. Obecao je to Harveyju Yellenu i njegovoj ženi.

Pokušao je doznati ponešto od Mauryja, ali nije imao uspjeha. Maury je bio prilično nerazgovorljiv. Na pitanje o Docu Wesleyju samo je slegnuo ramenima. Da, čuo je za to ime, rekao je. Svi u ovom gorju čuli su o Docu. I svi ga se klonu. On je osamljen vuk. Priča se da je s njim neka djevojka... neka čudna mlada djevojka...

— A gdje on živi, Maury? — pokušao je Colby doznati tu važnu pojedinost.

— Veliko je gorje Tenejos — odgovorio je Maury Bittering, pa pogledao Colbyja ravno u oči. — Veoma vas zanima Doc Wesley?

— Da, i te kako me zanima — potvrdilo je Colby.

— U uobičajenim se naklapanjima spominju dva mjesta — promrmljao je kolebljivo Maury. — Posjed Morganovih... i kuća Portigeeja Joea...

Colbyju su ta mjesta bila nepoznata, ali je prekinuo razgovor naslutivši da je Maury sve suzdržljiviji i sve uznemireniji.

Prešavši pola puta do kolibe, spazi dva jahača koja su upravo izišla na čistinu. Naglo su se zaustavili kad su ga ugledali.

Stajao je mirno, držeći lijevom rukom naramak drva, a u desnoj stežući držak sjekire. Gledao ih je kako se odvajaju jedan od drugoga

i jašu prema njemu korakom. U planinama Tenejos svi su bili vrlo oprezni. Gotovo uvijek bila je riječ ili o progonjenima ili o progoniteljima.

Čovjek na lijevoj strani, koji je jahao na doratu dugoljaste glave, bio je stariji i niži nego njegov drug. Imao je stari krzneći kaput i izobličen šešir. Oko glave je omotao smeđi vuneni šal kako bi uši zaštitio od hladnoće.

Približivši se, izvuče desnu ruku iz džepa, te Colby opazi da na njoj nema rukavice; stranac je, očito, bio spreman da posegne za koltom.

Promatrajući Colbyja, nije skrivao sumnjičavost, dok je njegov drug, viši i koščat, obješenih čupavih brkova zbog kojih je izgledao stariji nego što je bio, žvakao duhan.

— Tko si ti, stranče? — upita mladi došljak i kihne kao da se prehladio.

— Nisam ti poznat — kratko odgovori Colby.

Nekako je slutio da ta dvojica traže Mauryja i nadao se da se neće na vratima pojaviti Lucy.

— Bezobrazan je, rekao bih — promrmlja mladi i okrene se prema starijem jahaču. — Kako bi bilo da ga naučimo pameti, Odds Hawleyju?

Odds Hawley zatrese glavom. Netremice je promatrao Colbyjevo lice.

— Čini mi se da vas poznajem odnekuda — progundā, a zatim doda: — Mi tražimo Mauryja. Čuli smo da je ovo njegova koliba. Je li tako, Beavere? — okrene se mlađemu.

Colby i ne trepne. Maury je još jutros odjahao po zalihe k Ten-Spotu (ta riječ ima dvojako značenje: novčanica od 10 dolara ili kazna od 10 godina zatvora — nap. prev.) Smithu. Prije odlaska ispričao je Colbyju da Smith ima malu trgovinu u gorju i da k njemu svraćaju odmetnici na putu u Meksiko ili kad se vraćaju odande.

— Ja nisam Maury — reče smireno Colby.

— To znam i ja — odvrati zajedljivo Beaver, a vidjelo se da je nestrppljive čudi. — Dobro poznajemo Mauryja.

Htjede sjahati, ali ga Colby zauzvadi tihim glasom.

— Ja to ne bih učinio, momče. Ovdje nema nikakvoga Mauryja.

Beaver se zagleda ispitivački u Colbyja. Vidio je kako drži sjekiru i s tjeskobom je naslutio da neće, ako nastavi izazivati, uspjeti izvući iz korica revolver. Smetao mu je i Colbyjev hladnokrvan i oprezan pogled. Pogleda Hawleyja, čekajući što će ovaj smisliti.

— Dobro — uzdahne Odds Hawley. — Vratit ćemo se, momče...

Trznuše uzde i okrenuše konje. Odjahali su korakom.

Colbyju se postepeno opuste napeti mišići. Zabrinuo se. Što ako nalete na Mauryja kod Ten-Spota Smitha ili negdje na putu?

Začuje da se otvaraju vrata i, okrenuvši se, ugleda Lucy na pragu. U očima joj se vidjela uznemirenost.

— Tko su ti ljudi, Colby? Ako sam dobro čula, jedan se zove Odds.

— To vam je ime poznato?

Ona kimne.

— Ona dvojica koji su s mojim mužem napali kočiju — objasni — zvali su se Beaver i Odds Hawley. Maury mi je pričao o njima... — reče, ali vidjevši da je Jackson ne razumije, doda umorno: — Uđite u kuću. Ispričat ću vam zbog čega smo Maury i ja ovdje, zbog čega se skrivamo u toj divljini...

Ispričala je Colbyju kako je Maury dospio u zatvor i kako je pobjegao. Objasnila mu je da njen muž mrzi zakon, a potom mu je pričala o njihovoj kćeri Susan čije tijelo leži u grobu na brežuljku.

Colby ju je suosjećajno slušao. Maury Bittering je očito vrlo skupo platio svoju pogrešku.

— Ja vam oboma dugujem život — progovori nježno kad je Lucy ušutjela. — Što god učinio, ne mogu vam se dovoljno odužiti.

— Zabrinuta sam zbog Mauryja — reče ona. — Ti ga ljudi traže i ako ga nađu u trgovini...

— Krenut ću za njim — odvrati Colby. — Za svaki slučaj.

Lucy se okrene u stranu, skrivajući pogled.

— Trebalo... trebalo je da vam dam ovo još jutros — promrmlja. — Maury se složio s time.

Colby je čekao, malo se namrštivši. Gledao ju je kako prilazi starom ormaru u kutu i otvara ga. Izvadila je njegov opasač i revolver. Kad mu je prišla, u ruci joj je bila njegova zvijezda.

Uzeo je svoje stvari, ne rekavši ništa.

— Znali smo da ste predstavnik zakona već onoga dana kad ste dojahali ovamo — tužno se osmjehne Lucy. — Maury je pomislio da nje ga tražite.

— Pa ipak, pomogli ste mi?

— Meni je odvratno ubijanje — prošapće ona. — A ni Maury ne bi tako našao svoj mir. Možda ga više nikada i ne nađe. Raspisana je nagrada na njegovu glavu. Vidjela sam tjeralice. Zna, Colby... ubio je stražara pri bijegu iz zatvora.

Jackson polako kimne, sjetivši se sada tog događaja. Vidio je Mauryjevu potjernicu kod jednoga šerifa na sjeverozapadu Teksasa. Usprkos tome nije mogao uhapsiti Mauryja; nepodnošljiva mu je bila ta pomisao.

Promatrao je svoju značku potpuno bezizražajna lica, a onda je vratio Lucy.

— Pričuvajte mi je — progovori bezbojnim glasom i ona ga dobro shvati.

Privremeno je htio biti bez zvijezde, htio je biti samo običan Colby Jackson, Mauryjev vječni dužnik.

Zakopčao je opasač i pregledao kolt. Onda spusti ruku na Lucyno rame.

— Vratit ćemo se do večere — umirivao ju je. — Ne brinite.

Ispratila ga je do vrata i pričekala dok nije projahao mimo kolibe. Bila je nekako čudno smirena, kao da je njegova samouvjerenost utjecala na nju. Jak, a ipak nježan, uvjerio ju je da nema nikakvih razloga za zabrinutost.

A onda se sjetila Susan i pomislila na to kakva bi ih budućnost očekivala da je djevojčica živa. Smjesta je osjetila bol oko srca.

Nije bila na grobu od onoga dana kad je dojahao Jackson. Od tada je nije mučila neodoljiva potreba da kleči na Susaninu posljednjem poćivalištu i da uzalud i neutješno jadi-

kuje. Colby Jackson je dao nekakav cilj njenu praznom životu; oni prvi dani, dok je lebdio između života i smrti, bili su pravi izazov.

Gledajući ga sada kako jaše prema borovima na drugoj strani čistine, ponovno je osjetila potrebu da posjeti Susanin grob.

Vratio se u kolibu po šal. Vjetar je postao prilično oštar, a mutno je sunce nestalo. Na sjeveru su se gomilali tmasti oblaci.

Žustrim je koracima išla stazom prema brežuljku, dok joj je siva suknja lepršala oko nogu. Osjećala se življom i mlađom nego inače, a i oči su joj se opet svjetlucale.

Klekla je na grob i zažmirila. Nije razmišljala ni o čemu, nije osjećala čak ni leden vjetar. Osjećala je samo dubok mir za kojim je čeznula već godinama.

Iz toga je stanja trgne muški glas. Bio je grub i nepristojan.

— Dobit ćeš žuljeve na koljenima ako budeš dugo klečala, ženska glavo!

Jedna je ruka grubo pograbi za rame i podigne na noge. Pokušala se osloboditi i prestrašeno je kriknula. U lice joj se naceri Beaver. Sa strane je stajao Odds Hawley i promatrao je.

— Pričekali smo da on odjaše, a onda smo se vratili — reče Beaver. — Otišao je po Mauryja, zar ne?

Ona zatrese glavom, osjećajući sve veći strah.

— Ne, nije... Ne znam kamo je odjahao...

— Otišao je po Mauryja! — prekinu je hladno Hawley. — Mogli smo krenuti za njim, ali ovako će se podići manja buka.

— Tako je — dobaci Beaver i nas-
mije se. — Mi želimo da sve
prođe u tišini, nije li tako, Odds?

— Dabome — reče Odds Hawley
i iskesi zube poput vuka; a potom
se strese od hladnoće i pogleda u
nebo. — Nije potrebno da čekamo
ovdje. Odvedimo je u kolibu...

V

Trgovina Ten-Spota Smitha bila
je brvnara u uskom klancu. Do nje
je vodio put koji su izbrazdala
kola dovozeći robu. Uvijek bi se
našao poneki kočijaš koji je za do-
bru zaradu bio spreman staviti gla-
vu na kocku.

Međutim, snijeg je sada zatrpao
taj put, a i većinu staza kroz gorje
Tenejos. K Smithu su se privremeno
navraćali samo oni koji su živje-
li u tom gorju. Neki su dolazili na
viski i partiju karata kako bi preki-
nuli jednoličnost dugih zimskih
dana.

Maury je stajao sam na kraju
šanka od dasaka i natmureno pijuc-
kao loš viski. Smith je čitao novine,
stare mjesec dana. Otraga je njego-
va žena, Indijanka, pjevušila neku
staru pjesmicu i tkala gunj. Na zi-
dovima je visjelo nekoliko uzoraka
njena ručnog rada.

Za stolom u kutu, iza trbušaste
peći, kartala su četiri čovjeka. Malo-
prije su ušli i odmah su unijeli ži-
vost u inače pustu i tihu brvnaru.

Maury popije piće i pogleda pre-
ma prozoru. Vani je nebo opet po-
sivjelo; slutio je da se ponovno pri-
prema snijeg.

Priđe mu Ten-Spot Smith i htjede
mu opet napuniti čašu.

— Ovaj put ja častim — reče tiho
jer nije htio da ga čuju ona četvorica
za stolom.

— Hvala, ne bih — promrmlja
Maury i zatrese glavom. — Treba
da krenem kući.

Viski koji je popio nije ga nimalo
zagrijao ni razvedrio; ostao je utu-
čen i nekako tup.

Smith posebne pod šank i izvadi
snop novina.

— Evo, to je za vas i suprugu.
Brže će vam proći zima ako budete
čitali — promrmlja i osmjehne se.
— U ovoj se pustoši ne može pripre-
miti neka osobita novogodišnja pro-
slava, ali mogli biste svratiti sa že-
nom na punč s jajima...

Vidjevši da se Maury samo
smrknuo, prekine taj razgovor. Je-
dan gost za stolom naruči glasno
još jednu bocu, pa on odnese piće.

Maury je gledao stare novine.
Novogodišnji praznici! Vrijeme da
se svi raduju... pravo uživanje za
djecu. Ispuni ga opet duboka bez-
nadnost, a u ustima je osjećao gorči-
nu kao da pije žuč.

Uzme novine, smota ih i gurne u
džep kaputa. Kraj nogu mu je bila
na podu vreća sa zalihama koje je
kupio. Sagne se i podigne je, spre-
man da krene.

Uto se Smith vrati za šank. Izgle-
dao je donekle uznemiren.

— Niste popili svoje piće — reče
glasno, gurne čašu prema Mauryju
i pokaže očima na onu četvoricu za
stolom. — Pripremaju se neprilike
— promrmlja.

Maury ponovno spusti vreću. Do-
sada nije gotovo ni obraćao pažnju
na tu četvoricu na drugom kraju
prostorije. Samo jednoga je vidio, a
ostalu trojicu je skrivala peć.

Pošto ga je sada Smith upozorio, slušao ih je neko vrijeme, a onda mu se usne prezirno iskrive.

— Proklete budale! — progunda. — Kao i svi glupani, žele postati moćniji od drugih, žele biti netko i nešto!

— Takve će nam brbljarije natovariti na vrat samo neprilike — reče tiho i zabrinuto Smith. — Velike neprilike, Maury. Dovest će nam šerife u ovo gorje, vidjet ćete!

Maury se htjede gorko nasmijati, ali se savlada. Do vraga, zakon je već ušao u planine Tenejos! Barem jedan njegov predstavnik. Čovjek kojega je njegovao i spasio od smrti.

Razmišljao je o Colbyju koji je ostao sam s Lucy. Čudan je taj čovjek, mislio je, kreće se gipko kao kakva velika mačka i vidi se da je uvijek oprezan, no istodobno je blag i pristojan. Zacijelo mu nedostaju revolver i zvijezda, ali ni jednom nije upitao gdje su te njegove stvari. Koga progoni? Zašto je došao u gorje Tenejos? Čini se da traži Doca Wesleyja.

— Nešto vas muči, Maury? — progovori Smith, jer su se vjerojatno na Mauryjevu licu odrazile misli. — Stvaraju li vam nekakve poteškoće ona dvojica koji su rano jutros bili ovdje i raspitivali se o vama? Mislio sam da su vam prijatelji, inače ne bih bio...

— Tko? — naglo se trgne Maury. — Što govorite? Netko se raspitivao o meni?

Smith kimne.

— Nisu htjeli reći svoja imena kad sam ih upitao kako se zovu — napomene. — Kazali su samo da vas poznaju. Ne znam kako da ih

opišem. Stariji je nizak, a onaj drugi je viši i žvakao je duhan — objasni i doda zamišljeno: — Čini mi se da su opasni kao čegrtuše...

Maury je osjećao da ga hvata strah. Smithov je opis bio vrlo površan, no već dvije godine očekivao je Beavera i Odds a Hawleyja. Slutio je da će te vucibatine prije ili poslije dolutati u planine Tenejos.

— Hvala vam, Smith — promrmrlja i podigne vreću sa zalihamama.

— Čekaj malo, čovječe! — dovikne jedan od one četvorice za stolom i ustane.

Bio je mišićav, širokih ramena i za glavu viši od Mauryja. Imao je četvrtasto lice na kojem su blijede žućkaste oči podrugljivo i oholo promatrala svijet. Polako pride šanku, brišući nadlanicom ride brkove. Kaput mu je bio raskopčan, a iz dobro smještenih crnih korica virio mu je držak revolvera »remington 0,45«.

— Razmatramo jedan pametan prijedlog, Maury — reče.

Imao je takav glas da je nehotice izazivao u sugovornicima napetost; svaku je riječ izgovarao izazovno.

Maury prebaci vreću preko ramena. Vidio je Hasha McCoya već nekoliko puta kod Smitha. Znao je da pripada družini konjokradica koju predvođe braća Morgan. Osim toga, znao je da je svadljiv i da navodno brzo rukuje revolverom. Ta mu se revolveraška sposobnost pripisivala zato što je ostao živ u svim okršajima u koje je upao.

Maury pričekava, trudeći se da obuzda strah koji su u njemu izazvale Smithove riječi. Znao je da se mora vratiti kući prije nego što se pojave Beaver i Odds a Hawley. Šerif

bi mogao pomoći, ali nema oružja. Maury je izričito naredio ženi da zaključa revolver u stari ormar.

— Okupljamo se, Maury — nastavi Hash McCoy i pokaže požutjele zube. — Udružiti ćemo se svi iz Tenejosa...

— Ne računajte na mene — prekine ga odrješito Maury. — Ja se nikada nisam ni s kim udruživao.

Htjede se okrenuti, ali mu McCoy spusti tešku ruku na rame.

— Ne možeš birati — reče McCoy, a glas mu se stišao i poprimio opasan prizvuk. — Jesi li čuo za Doca Wesleya?

— Jesam — odgovori Maury.

Uvijek je bio raspaljive čudi i to ga je mnogo puta uvalilo u neprilike. I sada se već teško obuzdavao.

— On ima jedan prijedlog — reče žustro McCoy. — Meni se čini pametan. Zapravo, svidio se svima s kojima sam razgovarao. Doc veli da se moramo udružiti svi iz gorja Tenejosa. Ima nas u ovim prokletim brdima toliko da bismo, ako se ujediniamo, mogli zavladatai cijelim krajem oko Pecos. Dok živimo svaki za sebe, ne možemo postići ništa...

Maury strese njegovu ruku s ramena.

— Ja se nikada nisam ni s kim udruživao — ponovi odlučno. — Ne želim vladati.

McCoy se podrugljivo nasmije.

— Čujete ga, momci! — uzvikne. — Maury ne želi vladati. Slušaj, Maury, ti i nećeš vladati. Zar ti to nije jasno? Vladat će drugi, a ti ćeš samo izvršavati naredbe. Inače...

— Inače? — ponovi Maury, ne skrivajući više bijes.

— Inače ćeš morati napustiti ovo gorje! — odvratila McCoy prijeteći.

Maury obližne usne. Pokušavao se smiriti.

— Ja sam već star, Hash — promrsi kroz zube. — Objesio sam opasač o klin. Više ne bih mogao pomoći Docu...

— Prepusti Docu ocjenu o tome! — vikne McCoy, pa zakači prst za dugme na Mauryjevu kaputu i povuče ga prema sebi. — Nitko ne može ostati po strani. Moraš nam se pridružiti, razumiješ li?

Vani tiho zarže konj i McCoy digne pogled prema zaleđenom prozoru. Maury iskoristi tu priliku i oslobodi se. Počne se povlačiti od šanka, obuzdavajući gnjev. Nije se htio sukobiti s McCoyem. Pogotovu ne sada dok ga traže Beaver i Hawley...

— Postupit ću onako kako mi najbolje odgovara, Hash! — progunda i okrene se. U tom času zastane kao da je naletio na nevidljiv zid, a olakšanje mu se pomiješa s dubokim iznenađenjem kad je ugledao visokog čovjeka kako ulazi u brvnaru.

Colby Jackson zastane prešavši prag. U nisko smještenim koricama o boku bio mu je revolver; Maury je gotovo očekivao da će ugledati i zvijezdu na njegovim prsima.

Zacijelo se nešto dogodilo, pomisli i pokuša bilo što odgonetnuti na šerifovu licu.

McCoy se odvoji od šanka i namršti. Razgovor za stolom iza peći naglo prestane.

Maury se pitao je li neki od tih odmetnika prepoznao Colbyja kao saveznog šerifa. Ako jest, mislio je zabrinuto, onda nam životi vise o niti.

Jackson odmah nasluti da ga svi promatraju u toj zadimljenoj prostori-

riji. Polako krene prema Mauryju, naviknut na prijetnje. Iako razborit i opasan, nije bio previše sklon popuštanju. Ispruži lijevu ruku i uzme vreću s Mauryjeva ramena.

— Čeka vas Lucy — progovori blago.

Uto korakne između njih Hash McCoy.

— Čekaj malo, čovječe — progundaj. — Tko si ti, do vraga? Nisam te još vidio ovdje.

— Nisam ni ja tebe — odvratila Jackson.

Njegov je odrješiti odgovor djelovao na McCoya kao pljuska. Nije bio naviknut da mu netko odbrusi tako drsko i potom mu okrene leđa kao što je učinio ovaj visoki stranac.

Donekle zbunjen, McCoy posegne pod kaput, izvuče revolver i napne ga. Istodobno ustukne i nasloni se leđima na šank.

— Okreni se i pričaj! — reče grubo. — Kroz ovo gorje ne može lunjati tko god hoće. Zanima me odakle si i što si. Pričaj od početka!

Colby Jackson je zastao. Polako se okrene prema plećatom McCoyu. Htio je izbjeći sukob i bio bi smislilo neku laž da mu je Maury dao vremena. Međutim, Maury se pomaknuo prije nego što je on mogao odgovoriti.

Dogodilo se nešto prilično neočekivano.

Premda je bio nizak i izgledao prilično kržljavo, Maury se naglo okrenuo, zabio lijevi lakat McCoyu u želudac i istodobno mu desnom rukom skrenuo cijev revolvera uvis. Prostorijom je odjeknuo snažan prasak kad je McCoy zapucao u strop.

Uto se umiješao i Jackson. Zamahnuo je munjevito revolverom i udario McCoya iza lijevog uha.

Hash McCoy se stropošta ispred šanka.

Colby Jackson se žustro okrene i počne gurati Mauryja pred sobom prema vratima. Njegov je upereni revolver upozoravao iznenađenu trojicu za stolom u kutu. Premda im nije zaprijetio nijednom riječi, nisu se ni pomakli.

Maury izađe, a za njim i šerif. Uzjahali su i, okrenuvši konje od prečke za vezanje, potjerali ih. Skoro odmah zatim izgubili su se u šumi kroz koju je vodio put.

VI

Mauryjevo je lice bilo zabrinuto dok je pogledavao hladnokrvnog šerifa. Jacksonov je snažni konj brzo grabio po zaleđenom putu, pa ga je Maury teško pratio.

— Hej, usporite malo tog svog konja! — dovikne mu Maury. — Čemu takva žurba, Colby?

Jackson ga pogleda preko ramena.

— Pred kolibom su se pojavila neka sumnjiva dvojica i raspitivala se o vama — odgovori. — Zovu se Beaver i Odds Hawley...

Maury se ukoči. Od straha mu odmah grozničavo bljesnu oči.

— Lucy? — prošapće.

— Sve je dobro, Maury — reče Jackson i pokuša ga umiriti spustivši mu ruku na rame. — Nije joj se ništa dogodilo. No, slutim da će se oni vratiti. Možda bi bilo najbolje da sam ostao s njom u kolibi i čekao vas ondje. Međutim, vaša se

žena zabrinula za vas. Osim toga, štošta mi je ispričala.

— O mojoj prošlosti? — gorko zapita Maury.

— Znajte da ja nisam došao u ovo gorje zbog vas — odvрати Jackson i slegne ramenima.

— Tražite Doca Wesleya?

Jackson kimne.

— Riječ je o čovjeku kojega nisam nikada sreo — napomene — o ubojici čije bi tijelo trebalo da bude u grobu u Apache Creeku. Vi ga poznajete?

— Vidio sam ga jednom — promrmlja Maury. — Kod Smitha. Ne izgleda baš osobito. Nizak je poput mene... i otprilike moj vršnjak. Mnogo je kašljao. Čini mi se da su mu bolesna pluća. Nosi dva revolvera i odjeven je u crno, poput nekakva propovjednika — doda i sumorno se osmjehne. — Koliko čujem, propovijeda samo s koltovima u ruci...

— Jeste li čuli još nešto? — prekine ga nestrpljivo Jackson. — Tko napada ranč »Prekriženo Y«? Jeste li čuli bilo što o djevojci i mladiću koji prate Doca?

— Čuo sam naklapanja o nekakvoj djevojci koja se druži s Docom, ali je nisam vidio. A što se tiče mladića... — Maury slegne ramenima — ... o tome bi mogao ponešto znati Smith; njemu je poznato gotovo sve što se zbiva u ovim planinama. Inače, ranč »Prekriženo Y« napadaju braća Morgan: Slip i Moose. Čuo sam da je napade započeo Doc Wesley, jer se htio zbog nečega osvetiti Harweyju Yellenu. Nikada nisam obraćao osobitu pažnju na te priče, Colby. Ipak, znam da od prošlog ljeta družina Morganovih krade stoku

s »Prekriženog Y« kako joj se sviđi...

— Da, to je razumno objašnjenje — promrmlja Jackson i smrknuo kimne. — Jedan jedini čovjek ne bi mogao zadati tako teške udarce ranču, čak ako je i potpuno lud. Znači, Doc Wesley je u gorju Tenejos, Maury. Gdje boravi za lošeg vremena?

Maury slegne ramenima.

— Rekao sam vam već jednom — promrmlja — kod Portigeeja Joca. No, ne znam baš točno gdje je ta kuća. Negdje sjeverno od Big Baldyja — namršti se. — Morganovi svakako znaju put donde.

— Zašto bi oni znali?

— Onaj naduvenko kojega ste onesvijestili kod Smitha zove se Hash McCoy — odgovori Maury. — Zao je i ima dugačak jezik. Druži se s braćom Morgan; on im je, tako reći, predradnik. Morganovi su u gorju Tenejos već godinama, mnogo dulje nego ja. U klanu Black Cat, s ove strane planine Big Baldy, imaju nekakav posjed na kojem tobože uzgajaju konje. Do ovoga su ljeta krali samo konje, a ne i drugu stoku. Sada međutim imaju već više od tisuću goveda s »Prekriženog Y« u klisurama oko svog posjeda i čekaju da planinski prijevoji postanu prohodni. Prodat će tu stoku u Meksiku. Tako se priča.

— Slip i Moose Morgan — promrmlja Jackson. — Upamtit ću ta imena.

— Upamtite i Hasha McCoya — opomene ga Maury. — On je opasan protivnik; neće vam zaboraviti ono što ste učinili — reče, gledajući nekoliko trenutaka pred sebe. — Još se nešto kuha u ovom gorju.

Kad ste ušli, Hask me baš pokušavao prisiliti da se pridružim...

— Da se pridružite? Kome?

— Pričao je da Doc Wesley želi udružiti sve odmetnike iz ovih brda — odgovori Maury. — Čak se hvalisao da će oni zavladatai krajem oko Pecos.

Colby Jackson zabrinuto zagunđa. Razmišljao je o toj paklenskoj zamisli. Taj ubojica, taj Doc Wesley, zaista je domišljat. U gorje Tenejos zavukli su se brojni opaki odmetnici i našli tu utočište. Kad bi ih Wesley ujedinio, postali bi prava pošast. Nametnuli bi svoju vlast jednom dijelu Teksasa i nalazili skrovište, kad bi im zatrebalo, u pustom bespuću planina Tenejos.

Jacksonov konj iznenada zafrkće i strese glavom. Jackson smjesta postane oprezan. Stigli su do početka male doline u kojoj je Mauryjeva koliba bila skrivena iza šumarka. Nebo je postalo olovnosivo i spuštao se suton. Već za nekoliko će se minuta smračiti.

Kad su ušli u dolinu, Maury krene na čelu, tjeran nekakvim nemirnom i zlim slutnjama.

Colby je pretraživao pogledom put pred njima, ali zbog sumraka i iznenadnog vjetrova koji je počeo donositi snijeg nije mogao ništa razaznati. Potjera brže konja, no bio je još desetak metara iza Mauryja kad su izašli iz šumarka na čistinu.

Svijećom osvijetljen prozor sličio je na žuto oko koje ih zove. Maury odahne.

— Čini mi se da je sve dobro. Colby — reče osvrnuvši se i zatim podbode konja.

Kopita zatopću po smrznutom tlu i najave njegov dolazak. Jackson se

nagne natrag u sedlu i opusti se, ali ipak izvuče revolver za svaki slučaj.

Sumrakom odjekne Lucyn krik, glasan i otegnut, a onda ga naglo prekine revolverski pucanj.

Mauryjev se konj posklizne na smrznutoj zemlji kad je jahač naglo povukao uzde.

U istom času kad se začuo Lucyn krik, ugasila se svijeća; čovjek koji je širom otvorio vrata vidio se samo kao visoka sjenka nasuprot mraku u kolibi.

Plamen iz revolverске cijevi osvijetli za tren Beaverovo lice.

Metak pogodi Mauryja baš dok se spuštao sa sedla. Okrene ga napola oko osi i sruši.

Uto zapuca Jackson na sjenku na kućnom pragu. Njegov metak pribije za tren Beaveru uz dovratnik. Odmetnik podigne revolver i zapuca. Tane prozuji kraj Jacksona, a ovaj uzvрати još jednim hicem. Ovaj se put razbojnik mlohavo srušio preko praga i ostao skvrčen ležati.

U međuvremenu se digao Maury. Posrćući krenuo je prema kolibi. Zaustavi ga hitac iznutra. Raskoračivši se, stajao je nad Beaverovim tijelom i naslanjao se jednom rukom na dovratnik.

— Lucy! — prostenje grozničavo. — Lucy...

Revolver u kolibi opet se oglasio i Maury se srušio na leđa preko nepomičnog Beaver.

Jackson je skočio sa sedla i potrčao sa strane prema vratima. Tako ga razbojnik u kolibi nije mogao vidjeti dok nije skočio preko praga. Već u slijedećem trenu opet je bio u mraku, pa ga protivnik nije mogao lako pogoditi.

Odds Hawley je bjesomučno pucao, nadajući se da će nasutice ustrijeliti neznanca u mraku.

Ležeci na podu, Colby Jackson uzvratí puhtjavom, gađajući nejasnu sjenku iznad plamičaka iz revolvere cijevi.

Pošto je pucnjava prestala i u dolinu se vratila tišina, čulo se teško, isprekidano disanje, zatim grozno krkljanje. Potom se čuo još samo vjetar. Vani je sipio snijeg i koso padao preko praga u kolibu.

Jackson se polako digno. Čekao je kao da želi što više odgoditi trenutak kad će upaliti šibicu. Slutio je što će ugledati. U grudima je osjećao muklu bol.

Plamičak šibice otkrio mu je Lucy Bittering, sklupčanu na podu kraj stola. Trenutak prije nego što ju je ustrijelio Hawley ili Beaver, bacila je sa stola svijeću.

Colby Jackson naše svijeću i zapali je. Potom priđe jednoj ženi i podigne je; njeno krhko tijelo činilo mu se lakim kao perce. Nježno ju je spustio na ležaj kraj zida i u tom joj je času desna ruka mlohavo klonula. Na pod padne nešto što je držala u šaci.

Jackson opazi da je to njegova zvijezda. Uzme je s poda i zadrži na dlanu.

Jadna Lucy! Više ne mora strahovati za Mauryja! Sve je sada prošlost.

Na Mauryjevo tijelo palo je već centimetar-dva snijega kad se sagnuo da ga podigne. U tami zarže konj, Mauryjev ili Jacksonov, kao da se pita što se zbiva.

Serif digno pogled prema snijegom pokrivenom brežuljku gdje je bila pokopana kćerka Bitteringovih.

U suši nađe sjekiru kojom je cijepao drva i zarđalu lopatu, možda neupotrebljavanu poslije Susanina pokopa. Umorno ode na brežuljak.

Smrznuta je zemlja tek postepeno popuštala pod udarcima sjekire. Trebalo mu je mnogo vremena dok je iskopao dovoljno duboke grobove za Lucy i Mauryja Bitteringa.

Odds Hawleyu i Beaveru pripremio je drukčiji pogreb. Našao je njihove konje, skrivene u šipražju iza kolibe, te položio tijela preko sedla. Svezao ih je tako da nisu mogli pasti. Potom je, uzjahavši na konja, odveo oba ta konja iz doline i pustio ih. Otjerao ih je u mrak, pucajući za njima kako bi ih što više prestrašio.

Kad se vratio u kolibu, u peći se već ugasila vatra. Donio je još drva i ponovno je zapalio. Nakon toga je stajao pred pećicom, a toplina mu je postepeno tjerala studen iz kostiju.

Te je noći spavao loše. Ležao je dugo budan i slušao snijeg. Sasvim je jasno razabrao kad je prestao padati. Vatra se ugasila i u pustu se kolibu počela opet uvlačiti hladnoća...

Čuo je svog riđana i oba Mauryjeva konja kako topću uznemireno kopitima u prigradnji koja nije bila baš osobit zaklon.

Neđdje u toj ledenoj noći zatulio je osamljen vuk, tražeći družicu. Sve su druge životinje odmah utihnule, prestrašene tim drevnim zovom.

Jackson se osmijehne i napokon zaspi.

VII

Šerif je već rano ujutro napustio kolibicu. Iza svog riđana vodio je oba Mauryjeva konja. Jedan je bio dorat na kojem je jahao Maury, a drugi je bio mrkonja koji je služio za nošenje tovара.

Tokom noći paq je novi sloj snijega preko starog snježnog pokrivača, a vjetar je raščistio nebo. Blijedo je sunce obasjavalo put što je vodio sa čistine.

Jašući prema boriku, Jackson još jednom pogleda na brežuljak na kojem je snijeg već prekrrio grobove što ih je sinoć iskopao. Kimne pozdravljajući tako posljednji put Bitteringove koji su mu spasili život.

Smithova je brvnara bila udaljena oko osam kilometara. Kad je stigao do nje, upravo je ojačao vjetar.

Za prečku je bio privezan samo jedan konj, nekakvo kljuse koje je umorno objesilo glavu. Jackson iz navike pogleda žig i iznenadi se.

»Prekriženo Y«! Promatrao je žig Harveyja Yellena i u njemu se probudi nada. Gipko skoči sa sedla i prebaci riđanove uzde preko prečke za vezanje.

Nade mu se počnu gasiti i pretvore u razočaranje kad je ušao u brvnaru.

Unutra je bio neki neugledan mladić, neishranjen kao i ono kljuse vani, naslanjajući se laktovima na šank. Imao je dugačko, koščato lice, čupavu kosu žutu poput slame, te velika obješena usta. Ispod masnog, otrcanog oboda šešira stršile su mu velike uši.

»A koga si očekivao? pomisli Jackson. Zar Donnu Yellen? Ih Martyja? Goveda i konji s ranča »Prekriženo Y« raspršeni su na sve strane, pa je ovaj balavac naišao na ono kljuse negdje u podnožju bregova...

Mladić je bio sâm za šankom. Smith je vjerojatno otišao u stražnju prostoriju. Iz kuhinje je dopirao miris pečene svinjetine. Momak je pogledavao na onu stranu odakle se širi taj miris, kao gladan lovački pas.

Colby Jackson krenu prema šanku, a mladić se osvrne i letimično ga pogleda. Držao je u ruci čašu piva. Šerif opazi da su mu džemper i kaput poderani na laktovima. I crne su mu hlače bile zakrpane na dva mjesta, a na čizmama su mu se potpuno izlizale pete.

Međutim, kolt u koricama o pojasu, smješten tako da se mogao brzo povući lijevom rukom, činio se prilično nov i besprijekorno čist.

Kad je Jackson prišao šanku, mladić se potpuno okrene prema njemu i ovaj put ga polako i drsko odmjeri pogledom. Oči mu se za tren zadrže na koltu što se vidio pod Jacksonovim raskopčanim kaputom.

— Izgledaš bogato, stranče — promrmlja. — Hoćeš li mi platiti viski?

Jackson mu otvoreno uzvрати pogled. Nije mu više od sedamnaest godina, zaključi. Nije još odrastao čovjek, ni tjelesno ni duševno. Ipak, u mladićevim su se svijetloplavim očima vidjeli tragovi teška života i odavali da je već štošta proživio.

— Bolje bi bilo da popiješ mlijeka, sinko — odvrati Jackson. — Što radiš tako daleko od svoje kuće?

Mladić prihvati te riječi prilično mirno.

— Gledam svoja posla, djeđice — promrmlja.

— I bolje je da gledaš svoja posla, a ne tuđa — složi se Jackson i naceri. — Barem nećeš upasti u neprilike.

Okrene se ulijevo kad je ušao Smith brišući ruke o pregaču. Blijesak u Smithovim očima, kad je zastao s druge strane šanka, oda da je prepoznao Jacksona.

— Kako se osjećao onaj brbljavac? Je li mogao odjahati kući? — zapita nehajno šerif.

Smith slegne ramenima.

— Ostali su ovdje cijelu noć — odgovori — i odjahali tek rano jutros. McCoy je liječio glavobolju viskijem, no neće mu biti ništa — reče i posegne za bocom na polici iza sebe. — Hoćete li piće?

Jackson kimne. Sjećao se što mu je Maury ispričao o McCoyu. Budući da McCoy pripada družini Morganovih, sada ne može odjahati k braći Morgan, kako je namjeravao. Međutim, ta braća znaju gdje je Doc Wesley...

— Zao mi je zbog one jučerašnje gužve — reče. — Došavši ovamo, nisam očekivao da ću upasti u tučnjavu. No, Maury mi je bio prijatelj...

— Bio? — zapita oprezno Smith.

— On i njegova žena poginuli su sinoć — odgovori smrknuto Jackson. — Dočekala su nas dva odmetnika kad smo se vratili. Neki Beaver i Hawley. Imao sam sreću što sam ostao živ. Pokopao sam Mauryja i njegovu ženu na brežuljku, ondje gdje im leži i kćerka.

Na Smithovu se licu ne pojavi baš nikakav izraz.

— Duguje li vam Maury bilo što? — zapita Jackson, a potom doda: — Bio mi je prijatelj, pa bih htio podmiriti njegove dugove, ako ih je imao.

Smith zatrese glavom.

— Ja smatram dug podmirenim čim netko umre — promrmlja. — Ako je Maury mrtav, više mi ne duguje ništa.

— Baš si plemenit — dobaci kroz nos mladić, a glas mu je bio podrugljiv, no činilo se da je ta podrugljivost njegova stalna osobina. — Ako je tome tako, daj mi bocu viskija. Platit ću ti kad budem mogao.

— Ostat ćete u Mauryjevoj kolibi, stranče? — zapita Smith, ne obazirući se na momka.

— Zovem se Colby — reče Jackson, pa nacrti čašom krug na šanku. — Nisam, zapravo ni namjeravao ostati dugo kod Mauryja. Htio sam se malo odmoriti i produžiti dalje na jug — doda i pogleda Smitha u oči. — Tražim posjed Morganovih. Čuo sam da kupuju konje i da nisu pri tom izbirljivi.

— Možda — suzdržljivo odvrati Smith, a za tren mu zatitra na usnama smiješak. — Da ste ovamo stigli ranije, mogli ste odjahati s McCoyem. Dabome, ako je prebolio čvorugu koju ste mu zadali. On i ostali krenuli su baš na ranč Morganovih — reče, stavi na policu čašu koju je obrisao i uzme drugu. — Oni su, moglo bi se reći, neka vrst odbora za udruživanje...

— Udruživanje? — ne pokaže Jackson preveliko zanimanje.

— Možete pitati o tome McCoya — reče Smith izbjegavši odgovor.

Jackson popije viski. U brvnari se nekako smračilo, pa pogleda pre-

ma prozorima. Opazi da se nebo opet naoblačilo. Podigao se vjetar i tresao rasklimane prozore.

— Kako bih mogao stići do posjeda braće Morgan? — zapita.

— Na raskrižju na početku klanca krenite sjevernim krakom — uputi ga Smith. — Prijedite preko prijevoja Big Bear i spustite se niz južni obronak Big Baldyja. Vjerojatno ćete u ovo doba godine prijeći prilično teško preko Big Beara, no pravi snijeg nije još ni pao...

— Onda bi bilo najbolje da odmah krenem — promrmlja Jackson, stavi novac na šank i pogleda šutljivog mladića. — Dajte mu obilan obrok, Smith. Jelo mu je potrebnije nego piće.

— O tome mogu ja najbolje prosuditi — reče prezirno momak i podigne glavu, pa se okrene prema Colbyju. — I ja sam se zaputio k Morganovima. Mogu li ti se pridružiti, dugonja?

Jackson se namrgodi.

— Ako misliš da ono tvoje kljuse može držati korak s mojim ričdom, sinko.

— Zovem se Andy — prekine ga srdito mladić, pa se uspravi kako bi izazvao što jači dojam. — Mnogima sam poznat kao Nebraska Kid.

Jackson ga pažljivije pogleda. Čuo je već o Nebraska Kidu, ali je znao da je taj ubojica stariji od ovog mladića pet-šest godina. Stariji i krupniji, a i opasniji. Vidio je jednom potjernicu raspisanu za Nebraska Kidom.

Ovaj se balavac očito služio poznatim imenom kako bi se pravio važan i pribavio sebi kakav-takav ugled. Vjerojatno je siroče, prepušten sâm sebi, a privlači ga lažna slava ljudi izvan društva, izopće-

nikâ poput njega. Otkad je završio rat, bilo je mnogo takvih mladića bez doma...

S obzirom na ono u što se namjeravao upustiti, nije htio da mu smeta taj momak; morao bi se brinuti o njemu i paziti da ne nastrada. S druge strane, nije ga mogao ostaviti ovdje u pustoši bez novca.

— Ako hoćeš, pridruži mi se, Kide — reče.

Zajedno su izašli iz brvnare. Nebo je na sjeveru bilo plavocrno, a vjetar je prodirao do kosti. Jackson pogleda loše odjevenog mladića i zatrese glavom.

— Imam bluzu u svom zavežljaju — reče. — Osim joga, možeš premjestiti sedlo na onoga dorata. Tvoje kljuse neće izdržati ni dva kilometra.

Lažni je Nebraska Kid stajao sa strane iza njega i zakvačio lijevi palac za opasač. Kimne i kratko se osmjehne.

— Hvala, dugonja.

Jackson se sagne ispod prečke. Nije vidio što ga je udarilo. Nije ni osjetio udarac Kidova kolta. Posljednje čega se sjećao bilo je da se sagnuo ispod stare, izlizane prečke za vezanje konja i da ga je poklopila iznenadna tama.

VIII

Jacksona zapeče viski u grlu. Nakašlje se, okrene glavu u stranu i otvori oči.

Nad sobom je mutno vidio Smithovo lice, a onda ga oštra bol u glavi natjera da opet zažmiri. Pričekao je dok bol nije malo popustila. Kad je progledao, kraj njega je stajao Smith i držao u ruci čašu.

— Teži ste nego što sam mislio — promrmlja Smith. — Dovukao sam vas u brvnaru, ali vas nisam mogao smjestiti na ležaj.

— I to je više nego što zaslužujem — promrmlja šerif.

Ljutio se na sebe što je dopustio da ga iznenadi običan balavac. Ponos mu je bio povrijeđen koliko i glava.

Okrene se i polako ustane, još nesiguran na nogama. Nasloni se na zid i pogleda Smitha.

— A gdje je Kid?

— Otišao je prije pola sata. Uzeo je vaše konje, a ostavio svoje kljuse.

Jackson kimne.

— Da, to sam mogao i očekivati — promrmlja nezadovoljno i duboko udahne zrak.

Taj je balavac zaslužio poštenu lekciju. Nosi revolver i vlada se bezobrazno...

— Htio sam vas opomenuti — reče Smith. — Bolje je izbjegavati Kida i paziti što se priča.

— Glupost! — prezirno puhne Jackson kroz nos. — Tek mu je sedamnaest godina, Smith! Možda čak manje. Zar vas je uspio uvjeriti da je opasan revolveraš? Nije moguće da vas je tako prevario!

— Ustrijelio je Nebraska Kida — mirno odvratila Smith. — Na sjeverozapadu Teksasa prije šest mjeseci. Navodno ga ni Kid nije shvatio ozbiljno...

— Ustrijelio ga taj balavac dugih ušiju? — upita Jackson kao da još nije vjerovao.

— Tako se priča — reče Smith. — Ja čujem svakakve glasine. Većina ih nije baš sasvim istinita; dodaje se ponešto tu i tamo. No, u ovu vijest o Nebraska Kidu vjerujem.

Jackson prođe prstima kroz crnu kosu i dodirne čvorugu na glavi.

— Odveo mi je konje, Smith, a kljuse koje mi je ostavio nije sposobno ni za što. Htio bih od vas kupiti konja...

— Nemam konje — prekine ga Smith. — Odavno sam zaključio da je to najpametnije. Tako imam manje neprilika.

Jackson se okrene i otvori širom vrata. Kljuse pred prečkom za vezanje uopće ne podigne glavu.

— Postoji još jedna mogućnost da ga stignete, Colby — opet progovori Smith. — Možda se varam, ali...

— Da čujem o čemu je riječ! — odmah se Jackson okrene prema šanku.

Smith pogleda prema vratima. Iza njega izviri iz kuhinje njegova žena, Indijanka, pa se povuče.

— Malo je onih kojima je poznata stara indijanska staza preko grebena Razorback — promrmlja Smith. — Na nju možete stići iza moje brvnare. Teško je prohodna, jer se već godinama nitko ne služi njome. Ne znam kakva je u ovo doba godine. No, ako se uspješno verete...

— Da, vješto se verem. Proći ću, bez brige! — reče nestrpljivo Jackson.

— Onda ćete stići do prijevoja Big Bear prije Kida. Samo, htio bih vas opomenuti. O toj stazi postoji jedna stara legenda. Indijanci je zovu »Put smrti«. Koriste se njome samo kad baš moraju — reče Smith i letimično pogleda prema kuhinji, ali žene nije bilo vidjeti. — Izlazete se velikoj opasnosti. Ako ne uhvatite Kida, naći ćete se u škripcu. Bit ćete na prijevoju Big Bear bez ko-

nja, daleko od bilo kakva naselja. A u ovo doba godine...

Zabrinuto zaklima glavom.

— Ponovite mi još jednom kuda treba da idem — reče natmureno i zamišljeno Jackson.

* * *

Greben Razorback protezao se iza klisure Lobi, a bio je nalik na granitni prst što je izvirio iz snijega na južnoj padini Big Baldyja. Stara je indijanska staza bila opasna zbog leda. Krivudajući vodila je prema grebenu na kojem je bilo patuljastih borova i cedara.

Jackson se zadihao. Hvatao je otvorenim ustima hladan i rijedak planinski zrak na grebenu. Vjetar je šumio u granama. Bilo je osjetno hladnije nego dolje.

Vidio je klisuru Lobo, sada daleku, koja je vodila u snijegom pokrivenu dolinu, okruženu liticama. Negdje dolje bila je Smithova brvnara, ali je više nije mogao vidjeti.

Bio je nestrpljiv. Nije ga tjerala samo želja da dočeka Kida već i spoznaja da je prošlo gotovo šest tjedana otkako ga je ranio Doc Wesley.

Progonilo ga je blijedo lice Donne Yellen i nije ga mogao ni za tren zaboraviti. Doduše, Doc Wesley je obećao Harveyju Yellenu da će mu vratiti kćerku ako Jackson dojaše sâm u Apache Creek, no tom se ubojici nije moglo vjerovati.

Još je vidio u mislima Claru Yellen kako stoji na vratima i gleda prema gorju Tenejos, mučena mislima o kćeri i sinu koji su nestali bez traga...

Doc Wesley je ludak! Samo bi ludak mogao smisliti takvu groznu

osvetu i pomisliti na udruživanje svih odmetnika iz planina.

Tko je on zapravo? Nesumnjivo je da nije ustao iz groba u Apache Creeku...

Colby Jackson se okrene i produži stazom. Ubrzavao je korak gdje bi mu se god pružila prilika. Duž ledenog grebena uzdisao je i cvilio vjetar, a nad vrhuncem Big Baldyja okupljali su se plavičasti oblaci.

Prešavši oko šest kilometara duž grebena, stigao je najednom do kraja staze!

Ispunilo ga je duboko razočarenje kad je zastao na rubu ponora. Tridesetak metara ispod njega žuborio je preko stijenja potočić, obrubljen ledom...

Smith je lagao! Ili ne zna istinu!

Jackson je nemoćno stiskao zube dok je ocjenjivao svoj položaj.

Provalija je bila široka samo pet-šest metara, kao da je tu neka divovska sjekira rasjekla stijene. Staza se nastavljala na drugoj strani, krivudajući stjenovitom padinom.

Put smrti! Dakle, zbog toga je staza dobila takav naziv. Tko dođe dovde, mora ili preskočiti ponor ili umrijeti. Kiove uvijek gledaju istini u oči i nazivaju sve pravim imenima.

Vjetar kao da je, zavijajući kroz ponor, mrmljao stare i zaboravljene priče; Jackson je imao dojam da ga izaziva.

Nekoć je u školi bio vrlo dobar skakač, ali od tada je prošlo mnogo vremena.

Pa ipak, neki među onim ratnicima koji su, našavši se u škripcu, stigli do ovog mjesta s kojeg nema povratka, zacijelo su uspješno preskočili ponor. Oni koji nisu akočili

na drugu stranu skočili su u vječna lovišta...

Priđe rubu stijene i pogleda sklisko uporište na drugoj strani. Ispod njega je veselo šumio ledeni potocić.

Znao je da ne može birati. Kid će nestati zauvijek ako se vrati u Smit-hovu brvnaru i pričeka da se ono kljuse oporavi. Osim toga, prijevoj Big Bear postat će uskoro neprohodan zbog obilna snijega.

Ako preskoči ponor, moći će zakrčiti put Kidu.

Pogleda nebo koje je izgledalo nekako zlokobno. Ni fijukanje vjetra nije donosilo nikakvu utjehu.

Smetao mu je teški kaput. Svuče ga i baci na drugu stranu ponora. Odmah osjeti leden dodir vjetra.

Spusti ruku na revolver i gurne ga dublje u korice. Pažljivo je promatrao stijenu s druge strane i ocjenjivao udaljenost kao pantera kad se priprema za skok.

Onda se okrene i vrati šest-sedam metara.

Pogleda još jednom u natmureno nebo, a onda se zaleti i skoči.

IX

Lažni Nebraska Kid jahao je na Jacksonovu riđanu krivudavim puteljkom preko prijevoja Big Bear. Iako mu se nije žurilo, bio je napet i oprezan, nijemo proklinjući hladnoću i riđana pod sobom.

Riđan ga je dvaput umalo zbacio, pa se nije smio opustiti ni za tren. Taj konj kao da je samo čekao priliku da ga iznenadi da iskoristi časa njegove nepažnje i baci ga iz sedla.

S obiju strana prijevoja vidjeli su se kržljavi borovi posuti snijegom. Zbog njih se osjećao nekako prikliještenim, osamljenim i uplašenim. Sada kad ga nitko nije mogao vidjeti više se nije pravio važan; drhturio je, a donja mu se usna neprestano tresla.

Već mjesecima je vježbao rukovanje revolverom i postao je prilično spretnan. Više se nikamo nije micao bez revolvera u koricama. U posljednje mu se vrijeme život naglo promijenio...

Prije je, punih šesnaest godina, majka bila središte njegova života. Živio je s njom, blijedom i bolesnom, u njihovu skromnom domu u St. Josephu. Onoga dana kad je umrla plakao je na njenu grobu i obećao joj nešto. Još iste je večeri napustio St. Joseph...

Od tada je lutao i tražio jednog čovjeka, kojega je znao samo po imenu. Čovjeka koji mu je napustio majku i ostavio je da vene u samoći, povučena u sebe. Gledajući majku, zamrzio je iz dna duše tog čovjeka, iako mu je zapravo bio otac! Mržnju je raspirivala i majka.

— To nije zdravo — govorio bi joj dječakov djed. — Truješ maloga. Ostavi ga na miru, Ellen. Pogriješila si kad si se udala, ali nemoj zbog toga uništiti i sinu život.

Upamtio je te riječi, no nisu imale za njega nikakvo značenje. Mnogo mu je važnija bila majčina gorka tišina koja mu se usjekla duboko u pamćenje i vječna bol u očima.

Kad je majka umrla, pobjegao je od djeda i bake... i od tada je neprestano lutao. Rukovao je koltom sve spretnije, ali gotovo nitko ga nije shvaćao ozbiljno do onog popodne-

va kad ga je Nebraska Kid, zajapuren od pića, pokušao ismijati u krčmi.

Baš je tog dana navršio sedamnaest godina; na prvi je pogled izgledao stariji.

Naručio je pivo, a Nebraska Kid ulio mu je u pivo čašu viskija i htio ga prisiliti da to popije. Nije se jasno sjećao što se zbilo nakon toga. Znao je samo to da je izvukao revolver i zapucao iz takve blizine da je plamen iz cijevi opržio košulju Nebraska Kida.

Obračun s Kidom bila je njegova jedina borba, ali je ipak osjećao mnogo veće samopouzdanje nego prije. Ubrzo je doznao da je čovjek kojega traži u gorju Tenejos.

Nekakva čudna nelagodnost natjera ga da se opet osvrne iza sebe. Gotovo je očekivao da će ugledati onoga visokog čovjeka kojega je ostavio kod Smitha, iako je dobro znao da to nije moguće. Smith nema nijednog konja, a ono kljuse koje je ostavio pred prečkom uginulo bi vrlo brzo kad bi onaj dugonja uzjahao na njega.

Nije vidio baš nikoga. Puteljak se jasno ocrtavao na snijegu, vodeći nizbrdo između obronaka.

Podrugljivo se naceri. Tako se cerio kad se najviše bojao, baš kao što mladi vuk prkosno kesi zube kad je sâm i prestrašen. To je cere nije skrivalo tihu bojazan u duši.

Oko dva kilometra ispred njega bio je vrhunac uspona. Pažljivo je slušao Smithove upute, pa je znao put do klanca Black Cat; kad se nađe ondje, bit će prepušten sâm sebi.

Nije se osobito brinuo zbog toga. Imao je jasan cilj pred sobom.

Naježi se kad je opet puhnuo ledeni vjetar. Sunce je nestalo iza tamnosivih oblaka koji kao da su zapeli za planinski vrhunac.

— Trebalo je da uzmem dugonjin kaput, mislio je cvokoćući zubima.

Pokuša zazviždati kako bi prekinuo cvokotanje. Negdje iza njega zatuli vuk, pa mu se odmah naježi koža i zasjaju prestrašeno oči.

— Tuli, tuli, vrag te odnio! — progunda i potapše desnom rukom kundak vinčesterke, koji mu je kraj koljena virio iz navlake na sedlu.

Riđan se iznenada zaustavi i naćuli uši. Vrlo tiho zarže...

Nebraska Kid oprezno i donekle uplašeno pogleda put pred sobom. Vidio je samo tragove one četvorice koji su tuda projahali prije njega; znao je da je riječ o ljudima braće Morgan koji su bili kod Smitha.

Nagne se natrag i stisne koljenima riđana. Napne mišiće kako bi spremno dočekao bilo kakav njegov pokušaj da ga zbaci.

— Uzalud ga zoveš! — promrmlja. — Više nećeš vidjeti onoga dugonju...

Ipak, neka zla slutnja natjera ga da se okrene u sedlu i pogleda iza sebe niz pusti prijevoj. Obriše rukavom usta i pogleda opet pred sebe.

Nekoliko trenutaka nije mogao vjerovati svojim očima. Ne, to nije moguće, mislio je i kao oduzet sjeđio u sedlu.

Iz hrastova šumarka kraj puta izađe Jackson. Bio je udaljen samo šest-sedam metara. Tu je čekao gotovo jedan sat. Mirno je uperio dugu cijev kolta u mladića.

— Gdje si se zadržao tako dugo, Kide? — reče zadirkujući ga.

Nebraska Kid kao da je zanijemio. Naslutivši njegovu neodlučnost, riđan se iznenada propne.

Kidu se trzne glava natrag kao da će mu odletjeti s ramenā. Noge mu skliznu iz stremena, i on padne na leđa. Udari potiljkom o smrznuti snijeg i omlohavei.

Jackson korakne prema njemu, začuo ga je kako stenje i odmah odahne. Samo je ošamućen, zaključ.

Okrene se jer mu je prišao riđan i prijateljski ga gurnuo gubicom. Potapše ga po vratu, zadovoljan kao i on što su se ponovno sreli.

Mladić se pomakne. Okrene se na bok, zatim brzo ustane i posegne za revolverom. Prsti su mu uzalud tražili kolt u praznim koricama. Tada spazi revolver na tlu, dva-tri metra od sebe, te se baci prema njemu.

Baš kad je prstima obuhvatio držak, stane mu na ruku Jackson. Sagne se i, dok je Kid kleo, oduzme mu revolver.

— Ti se nikada ne predaješ, Kid? — promrmlja nehajno Jackson.

Kid malo ustukne. Vladao se kao zvijer natjerana u škipac.

— Ti si pravi đavo! — zareži. — Kod Smitha nije bilo nijednog konja; svoje kljuse i ne uzimam u obzir. Osim toga, neprestano sam pogledavao iza sebe...

— Previše si gledao iza sebe — prekine ga hladnokrvno Jackson.

Priđe riđanu i iz zavežljaja izvadi bluzu. Uspravi se i dobaci je Kidu.

— Obuci je, inače ćeš se smrznuti — naredi.

Kid uzmakne od bluze ostavivši je na snijegu, te prkosno iskrivil usne.

— Idi do vraga, dugonja! Neću ništa od tebe...

Jackson gurne njegov revolver u pojas, a svoj spusti u korice. Potom korakne prema njemu.

— Prilično si već velik, sinko — reče smrknuto — ali nisi tako velik da ne bi mogao dobiti batina. Mislim da si ih već odavno zaslužio.

Kid se opet povuče, pretražujući pogledom smrznuto tlo. Nađe jedan kamen koji je virio iz snijega i podigne ga prijeteci.

— Pokušaj samo, pa ćeš... — započne.

Nije vidio kako je Jackson izvuкао kolt. Samo je bljesnuo plamen i odjeknuo je hitac, a kamen mu se raspao u ruci. Od boli mu odrvenješe prsti. Spustio je ruku na prsa i kriknuo, ali je brzo prigušio taj krik stisnuvši zube.

— Uzmi onu bluzu i obuci je! — reče Jackson i mahne koltom.

Mladić je oklijevao. Gledao je Jacksonove hladne, nepokolebljive oči i podiđoše ga žmarci. Grozničavo obilzne usne. — Spremi revolver, pa me onda prisili — progovori izazovno.

Jackson mu ostavi tu malu utjehu. Nije mu smio potpuno uništiti ponos.

Imajući to na umu, gurne revolver u korice, podigne s tla bluzu i dobaci mu je.

— Dobro, obuci je ili je ostavi — promrmlja, okrene se prema riđanu i uzjaše, pa se osvrne.

Kid je upravo oblačio bluzu. Smrknuto i prkosno pogleda Jacksona.

— Trebalo bi, zapravo, da te ostavim ovdje, sinko — reče šerif. — To si i te kako zaslužio. No, znam da se ne bi uspio vratiti k Smithu...

— Možeš provjeriti! — zagunda momak. — No, ako to učiniš, morat ćeš uvijek spavati s revolverom u ruci, dugonja. I neprestano se osvrtači...

— Baš si opasan — nakesi se Jackson. — Ustrijelio si Nebraska Kida i odmah se počeo vladati poput toga ubojice. Jak si na riječima, sinko, vraški jak.

Mladić ga je mrzovoljno promatrao ispod obrva.

— Otkud znaš da ja nisam Nebraska Kid? — promrmlja tiho.

— Poznavao sam Kida — odgovori Jackson, a glas mu je već bio nestrpljiv. — Slušaj, rekao si da želiš odjahati k Morganovima. Dajem ti još jednu priliku. Popni se na dorata i jaši za dužinu konja ispred mene. Za dužinu, mali... ni više, ni manje. Je li ti jasno?

Kid slegne ramenima.

— Dobro, to je pristojan prijedlog — zaključio.

Priđe doratu i popne se na njega. Čekao je da Jackson odveže užu kojim je dorat bio privezan za ridana.

— Zovem se Andy Morse — progovori sam od sebe, a glas mu je još zvučao buntovnički. — Možeš me zvati Andy. Ne sviđa mi se ono »singo«. Ne zovi me više takol

Jackson podigne obrve. U tom se času mladić okrene i dodirne petama dorata. Šerif je promatrao njegovo ukočeno držanje. Zanimalo ga je što je dovelo toga mladića u gorje Tenejos.

X

Blijede sunčane zrake, padajući koso kroz jedini prozor, mutno su osvijetljavale hodnik. Sve je sličilo

na sivi i sumorni zatvor; za niskog čovjeka u crnom odijelu cijeli je svijet bio jedan veliki zatvor iz kojega je neprestano pokušavao pobjeći. Čudna su bila njegova gledišta o životu.

Sada je stajao na vrhu stepeništa i naslanjao se rukom na zid, slušajući rano jutarnje zveckanje čaša koje je Portigee Joe prao poslije sinoćnje pljanke. Od peći je strujao topao zrak uz usko stepenište, ali se Docu Wesleyu lice nije crvenjelo zbog peći. Iznenada zakašlje i pokrije usta rupčićem. Nekoliko se časaka grčevito tresao.

Bio je upadljivo nizak i krčljiv. Jedan je šaljivčina jednom rekao o njemu da su koltovi u koricama težina njegove težine; toga su šaljivčinu uskoro pokopali i stavili mu nadgrobni natpis:

»Ovdje leži Rod Potter... koji se smijao u pogrešno vrijeme...«

Iz sobe s lijeve strane čulo se iza zatvorenih vrata žensko jecanje. Doc Wesley ga je slušao odsutan mislima, ali ga je ono ipak podsjetilo na jecanje jedne druge žene. Tu je ženu slušao često... često... često... Riječ mu se vrtjela u mislima i odjekivala.

Mnogo je godina prošlo od tada; bilo je to prije nego što je krenuo u rat s Trećom dobrovoljačkom četom iz Ohija kako bi oslobodio robove i zbrisao pokvareni Jug; vodila ga je misao pokojnog brata: Wesleya Morse.

Njih su dvojica bili blizanci. Wesley se rodio pet minuta prije njega, Huberta. Nisu imali druge braće.

Jecanje prestade, a iz susjedne sobe, iza zaključanih vrata, začu se zveckanje lanaca. Kao da se neka

zvijer pokušavala osloboditi okova koji su je sputavali.

Hubert Morse, odnosno Doc Wesley, mirno je to slušao. Čuo je da je djevojka opet tiho zaplakala, ali ga se to nije nimalo dojmilo. Kao da je živio u zasebnom svijetu.

U prsima mu je gorjela vatra. Ponovno ga spopadne kašalj, no obuzdao ga je čvrstom voljom. Nije htio pogledati krvave mrlje na bijelom rupčetu dok ga je gurao u unutarnji džep kaputa.

Odozdo ga je zvao Portigee Joe, pokazujući već uobičajenu pokornost.

— Doc, gotov je vaš doručak!

Revolveraš u crnome ne odgovori.

Njegov brat Wesley bio je oštroomniji od njega, ćudljiv i nestalan, ali oštrooman. Ukleti pristalice pokreta za oslobođenje robova. Mrska mu je bila netrpeljivost.

Razmišljajući o prošlosti, bolesni revolveraš nije, dabome, shvaćao da je njegov brat, uzevši kao polaznu točku jednu plemenitu zamisao, pretjerao i stigao do njene suprotnosti. Mrzeći Jug zbog rasne netrpeljivosti, postao je na kraju i on vrlo uskogrudan i netrpeljiv!

Revolveraš to nije mogao shvatiti jer se uvijek slagao s Wesleyevim pogledima. Kad je doznao da je Wesley umro, a pogotovo kad je saznao kako je umro, povukao se u početku u sebe i bio vrlo šutljiv.

Wesley je obješen! Linčovala ga je banda Teksašana!

Nimalo ga nije bilo briga zbog toga što je Wesley namjerno zatrpao rudarsko okno i izazvao smrt petnaest ljudi. U njegovim očima Wesley je imao opravdanje za ono

što je učinio. Uostalom, Wesley ga je i pismom unaprijed obavijestio o onome što namjerava. Htio je uništiti rudnik i zadati veliki udarac Teksasu, mrskoj južnjačkoj državi. U to se doba već šušalo o skorašnjem građanskom ratu. Wesley je bio među onima koji su zapalili ratne iskre prije nego što su ispaljeni prvi hici u Fort Sumteru i tako označen početak otvorenog sukoba.

Wesley se mogao radovati u grobu; započeo je rat, a u Apache Creku više se nije vadila ruda.

Niski se revolveraš sjećao dana koje je proveo u dobrovoljačkoj četi i borbi u kojima je sudjelovao. No, uskoro je pao u zarobljeništvo. Duge godine u Andersonvilleu urezale su mu se neizbrisivo u pamćenje; mržnja koju su pokazivali Južnjaci postala je gotovo opipljiva. Politika je dobila glavnu riječ.

Kad su ga napokon pustili iz zarobljeničkog logora, lutao je. Zapadom, ali se više nije potpuno oporavio. Došao je u Apache Creek i na bratovu se grobu zakleo da će se osvetiti.

Odlučio je najprije ubiti onu dvojicu koji su bili izravno odgovorni za vješanje njegova brata. Harveyja Yellena našao je gotovo na puškomet od starog rudnika. Ustanovio je da je vlasnik ranča »Prekriženo Y«.

Međutim, Tom Jackson je već umro. Na sreću, imao je sina.

Doc se podrugljivo naceri. Nije se mogao zbog bratove smrti osvetiti mrtvacu, ali se mogao osvetiti njegovu sinu!

Zveckanje lanaca u susjednoj sobi je prestalo.

Doc Wesley se uspravi i namjesti kravatu. Znao je da umire, polako,

sa svakim komadićem pluća koji izbacuje u grčevitom kašlju.

Polako...

Slomio je već Harveyja Yellena, pretvorio ga u nemoćna bogalja i oduzeo mu kćerku i sinove.

Isto tako namamio je sina Toma Jacksona na grob svoga brata i ubio ga, ali je pričekao da momak digne pogled i jasno vidi tko puca u njega.

Ipak to nije dovoljno, mislio je. Osvetio se zbog brata, no htio je kazniti i cijeli Teksas.

U desetak su gradova postojale već tjeralice za Docom Wesleyjem, koji je uzeo bratovo ime kao pseudonim, za tim niskim, kržljavim čovjekom kojega je stalno mučio kašalj... ali koji je ujedno bio najbrži i najhladnokrvniji ubojica u cijelom Teksasu.

Bio je, zapravo, neupadljiv i nimalo drukčiji od drugih ljudi. Pročuo se samo po svojim revolverima i mržnji. I kašlju...

Suočen s neizbježnom i bliskom smrću, Doc je htio Teksasu, toj velikoj i hvalisavoj zemlji, nekoć robovlasničkoj, zadati konačan i najteži udarac. Od planina Tenejos do Pecos, pa i do meksičke granice, pružao se prilično nepristupačan i uglavnom pust kraj. Tu je bilo vrlo malo predstavnika zakona, pa bi družina okorjelih odmetnika, predvođena vještim revolverašem, lako mogla nametnuti svoju volju...

Portigee Joe ga opet pozove i ovaj put Doc Wesley krene niz stepenice.

Stojeći kraj prozora u sobi blizu stepeništa, zaogrnutu gunjem, Donna Yellen je čula njegove tihe korake kako se spuštaju niz stepenice. Uplakanih očiju gledala je obronak

što se dizao prema sivom nebu. U sobi je bilo hladno, užasno hladno.

Opet začuje bjesomučno zveckanje lanaca u susjednoj sobi i srce joj se stisne. Pokrije rukama usta da ne bi vrisnula iz svega glasa. Koliko će još izdržati slušajući taj jezivi zveket?

Prišulja se vratima i osluhne. Sve je to mōra koje se ne može osloboditi, strašan san iz kojega se ne može probuditi, mislila je.

Pitala se što se događa kod kuće. Nije znala ništa... čak ni zbog čega je ovdje.

Nasloni glavu na vrata i zatvori oči. Bilo je ljetno kad je započela mōra... započela je susretom na putu prema ranču Jeffreyjevih.

Ondje je prvi put srela Doca Wesleyja, niska čovjeka sjajnih očiju i blaga smiješka, koji je sjedio pod drvetom i čitao. Zapamtila je knjigu: »Doba razuma« Thomasa Painea.

Skrenula je u stranu i zapitala ga treba li mu nešto, a on se digao i naklonio. Da, rekao je, traži Harveyja Yellena, starog prijatelja.

Ispričala mu je da joj je Harvey otac; izgledao je zadovoljno i iznenađeno.

— Svratit ću čim obavim neki posao u gradu — rekao joj je. — Nemojte, molim vas, odati ocu da ste me sreli. Ja sam Doc Wesley, gospođice Yellen. Htio bih ga iznenaditi.

Tako je sutradan, kad joj je jedan mali Meksikanac donio pisamce, odjahala s ranča ne rekavši nikome kamo se zaputila. Doc se činio starim i tajanstvenim prijateljem.

U pisamcu je pisalo: »Draga Donna, oprostite, molim Vas, što Vam se obraćam. No, imam dojam da

Vas već dugo poznajem. Doživio sam na žalost malu nezgodu, pa bih Vam bio vječno zahvalan ako biste došli ne rekavši ništa ni ocu, ni majci, ni bilo kome drugome. Riječ je, zaista, o sitnici. Jedva čekam da vidim Harveyja. Molim Vas, dodite odmah.«

Kad je stigla do hrasta na putu za Jeffreyjev ranč, otkrila je da se Docu Wesleyju nije ništa dogodilo. Zaprepastila se, međutim, vidjevši koliko se izmijenio.

Grubo ju je uhvatio, svezao i odveo u brda. Zatvorio ju je u sobu i nadzor nad njom povjerio šutljivom, čoravom Portigeeju Joeu.

Otkad je bila ovdje, Doc ju je izveo iz sobe samo jednom; onoga dana kada je ustrijelio Colbyja Jacksona. U to joj se doba već pridružio kao zarobljenik u istoj kući i brat Marty.

Nije mogla shvatiti zbog čega je Doc uživao u tome što ju je prisilio da gleda Colbyjevu smrt, smrt čovjeka koji joj je bio blizak, gotovo kao brat. Docovi su razlozi bili nedokučivi zdravu razumu.

Rekao joj je da će osloboditi nju i Martyja kad ubije Colbyja Jacksona, ali nije održao obećanje. Niti će ga održati, mislila je očajno. Naslonjena na vrata, osluškivala je i ponovno začula zveckanje lanaca. U njoj se radala određena odluka.

Već skoro pet mjeseci bio je Marty Yellen okovan u toj sobi, poput kakve zvijeri. U početku se bijesno bunio i njegovi su povici odjekivali cijelom kućom. Kad su ga doveli ovamo i okovali mu ruke i noge bio je težak oko devedeset kilograma, što se slagalo s njegovom visinom. U međuvremenu je znatno omrš-

vio. Već gotovo pet mjeseci nije koraknuo iz sobe; mogao je hodati samo od smrdljiva ležaja do prozorčića. Hranu mu je donosio Portigee Joe i ostavljao mu nadohvat ruci, pazeći da mu se suviše ne približi. Kad bi Marty pójeo jelo, uzimao bi limeni tanjur.

Za cijelo to vrijeme Donna je vidjela brata samo tri puta, no neprestano je bila svjesna njegove prisutnosti. U početku joj je dovikivao, znajući da je ona u susjednoj sobi, te razgovarao s njom. No, nakon nekog je vremena to prestalo a i zveckanje lanaca je bilo sve rjeđe.

Donna podigne glavu, znajući da je ono što namjerava učiniti jedina mogućnost. Nije imala više nikakvih nada i nije se zavaravala; Doc Wesley neće pustiti nju i Martyja žive iz ove kuće.

Otvori vrata i iziđe u hodnik. Čula je odozdo Docov glas; ogorčeno je prigovarao Lincolnovoj blagosti prema Jugu. Portigee Joe ga je zacijelo pokorno slušao, iako nije, priglup i sličan majmunu, imao pojma o čemu Doc Wesley priča.

Prišuljala se zaključanim vratima, izvukla iz kose ukosnicu i gurnula je u staru bravu. Neko je vrijeme prčkala po bravi i napokon se začuje tihi škljocaj.

Taj joj je trik pokazao jednom sam Marty.

Okljevala je malo. U kakvu će stanju zateći brata? Otvori vrata, žurno šmugnu u sobu i zatvori ih iza sebe.

Skrvčen na ležaju, Marty ne dignie pogled. Izgubio je svoju negdašnjju mladenačku žustrinu. Kao da se pogrbio i ostario; da, kao da je mnogo ostario!

— Martya. — tiho prozbori Donna koraknuvši prema njemu. — Marty...

On dignu glavu. Pogled mu je bio mutan. Prepoznao ju je, ali nije živnuo.

— Zdravo, sestro...

Klekla je kraj njega, a suze joj zamutiliše pogled.

— Marty ... ja ... ja ne mogu više ovako. Slušam te ... i vidim ...

— Sputan sam kao zvijer — progovori on hrapavim glasom i podigne okovane ruke. — Donna, ne mogu to shvatiti. Zašto je to učinio? Zašto?

— On je lud, Marty. Mrzi oca zbog nekog razloga koji mi je nepoznat. Mrzilo je i Colbyja Jacksona — reče i pritisne mu lice na grudi. — Vidjela sam kad ga je ubio... Doviknula sam Colbyju i on je digao pogled i...

Usne su joj podrhtavale, a na oči joj navrle suze.

— Zašto? — prošapće opet Marty.

Donna zatrese glavom i ukloni sa čela uvojak kose.

— On nas neće pustiti — reče. — Sada mi je to jasno. Stoga sam ti... donijela nešto... reče i izvuče kuhinjski nož ispod gunja kojim se ogrnula. — Posluži se nožem kako želiš, Marty... upotrijebi ga onako kako smatraš da je najbolje...

U Martyjevu pogledu bljesne za tren nada. Uzeo je nož i obližnuo usne. Onda sjedne i sakrije ga pod slamaricu.

— A ti? — zapita.

— Meni dopušta da hodam po kući — odgovori ona ogorčeno. — Zna da neću pobjeći. Objasnio mi je što bi tada učinio s tobom — rekla je gledajući ga u oči. — Ne

mogu više ovako, Marty... Mislim da znam gdje Portigee Joe drži sačmaru. Ako je se uspijem dočepati...

Marty kimne. Ipak je izgledao malo življe nego kad je ušla u sobu.

— Ne brini za mene, sestro... Bježi! Rekao sam ti već i prije... Bježi odavde!

Ona se sagne i poljubi ga, a onda se okrene i hitro izađe. Marty se uspravi; kao da mu se vraćao ponos koji su okovi gotovo uništili u njemu. Posegne pod slamaricu, izvadi nož i prijeđe palcem po oštrici.

Našavši se u hodniku, djevojka je malo oklijevala. Čula je Doca kako još govori i razabrala da nekoga čeka. Pričao je Joeu o svojim zamislima...

Nesumnjivo je bilo da je lud. Kada i gdje je započelo to ludilo, nije mogla znati. No negdje u prošlosti izgubio je Doc Wesley vezu sa stvarnošću. Čuo je samo sebe, slušao je samo svoje želje, a na njihovoj je osnovi stvarao svoj moral i rasuđivao o svijetu.

Ubio joj je drugog brata, Larryja. To joj je ispričao Marty. Što li je učinio s majkom i ocem? Što je preostalo od ranča?

Opet je vidjela u mislima Colbyja Jacksona, njegovo lice okrenuto prema njoj; znala je da će je uspomena na njega pratiti uvijek.

Okrene se i vrati u svoju sobu. Čekala je.

XI

Hubert Moose, odnosno Doc Wesley, vrtio je u ruci čašu viskija. Inače nije pio; čak prije nego što su mu oboljela pluća, izbjegavao je

piće. No, sada je očekivao posjetu Morganovih, pa je već bio nestrpljiv.

Preostalo mu je još malo vremena. Osjećajući sve jaču groznicu, znao je da bi svakog časa moglo započeti smrtonosno krvarenje iz pluća. Htio je zadati posljednji udarac mrskom Teksasu prije nego što umre. Htio je pregaziti područje do Pecos, te opljačkati i spaliti sve gradove na rijeci.

Bio je spretan govornik i uspevao je predobiti za sebe one kojima bi se obraćao. Za protekla tri tjedna došlo je u kuću Portiggeja Joea dvadesetak ljudi, pojedinačno ili po dvojica, ljudi koji su se u tim surim brdima skrivali pred zakonom ili pred nekim neugodnim događajem iz svoje prošlosti... ljudi koji nisu imali budućnosti i stoga nisu mogli ništa izgubiti.

Doc ih je gotovo sve uspio uvjeriti u svoje zamisli. Zapanjila ih je njegova smjelost. No čekali su još da se izjasne braća Morgan.

Nesumnjivo je bilo da su ta braća najmoćnija u gorju. Živjeli su tu već dugo i dobro se snalazili. Kad bi nekome zatrebao konj, oni bi mu ga pribavili...

Ako Morganovi prihvate njegov prijedlog, Doc će moći utjecati i na ostale odmetnike u gorju.

Baš zbog te neizvjesnosti nestrpljivo je čekao braću Morgan i pijuckao viski.

Portigee Joe je otišao u kuhinju. On je bio čudan čovjek. Zvao se, zapravo Jose Montegra i došao je u gorje Tenejos prije građanskog rata s dva brata kako bi tražili zlato. Radili su u rudniku kad je obješen Docov brat, a ubrzo poslije toga posvadili su se zbog neke Kineskinje.

Jose Montegra je pobjegao s njom, a ostala su dva brata nestala. Naselio se u ovoj pustoši i sagradio kuću. Žena mu je umrla pri porođaju. Otvorio je neku vrst krčme i uvijek bi ponetko svratio k njemu na piće.

Doc Wesley htjede krenuti za Portigeejom Joeom u kuhinju, a onda zastane. Začuo je izvana konje što su se približavali prečki za vezanje, pa se okrenuo prema vratima.

Čekao je. Uđu tri čovjeka, lupkajući nogama kako bi otresli snijeg sa čizama. Doc se bljedo osmjehne.

Došao je Slip Morgan, no Doc mu nije osobito vjerovao. Poručio je Slipu da dovede brata Moosea, a Slip je, umjesto toga, dojahao s dva člana svoje družine.

Zaustavivši se blizu vrata, Slip gurne šešir na potiljak i pričeka da mu se oči priviknu na polutamu u kući. Bio je koščat, visok gotovo metar i devedeset, konjskog lica i s ožiljkom pod desnim okom. Navršio je trideset dvije godine i bio dvadeset godina mlađi od Doca.

— Niste se baš žurili, Morgane — progovori Doc. — Ne sviđa mi se to.

— Došao sam čim sam mogao — odgovori kratko Slip Morgan, a plave mu oči za tren zasvjetlucaju od srdžbe.

Ipak, obuzda se. Znao je da ne bi bilo pametno izazivati Doca Wesleyja i da se ispod Docove prividne uljudnosti skriva naprasita i opasna čud.

— Gdje vam je brat Moose?

— Ne osjeća se baš najbolje, pa je radije ostao kod kuće — odgovori Slip, pride šanku, skine rukavice i baci ih na nj, pa puhne u košcate ruke kako bi ih ugrijao. — Uosta-

lom, Moose je prepustio meni da odlučim.

Doc se opet blijedo nasmiješi. Nisu mu se baš naročito sviđali Morganovi. Potjecali su iz Pennsylvanije i navodno su prodavali viski sjevernjačkoj vojsci.

— Zna li zbog čega sam vas pozvao ovamo, Morgane?

— Možete me zvati Slip. Poznaje-mo se tako dobro da možemo dopu-stiti sebi takvu prisnost.

— Niste mi odgovorili na pitanje!

— McCoy mi je ispričao o čemu je riječ — progundā Slip. — Nabrljao mi je nekakve gluposti o okupljanju odmetnika iz ovoga gorja. Rekao je da ste već razgovarali s pri-ličnim brojem ljudi...

— Zbog čega bi to bila glupost?
— prekine ga odrješito Doc Wesley.

Slip Morgan izvadi iz džepa ciga-ru. Grickao ju je i nastojao svladati srdžbu. Iza njega su se njegovi lju-di, okupljeni oko peći, nelagodno premještali s noge na nogu.

— Ja sam u ovim brdima mnogo dulje od vas, Doc — reče napokon strpljivo, ali se moglo zapaziti da je ljutit. — Brat i ja imamo posjed na kojem uzgajamo konje...

— Taj vaš posjed ne vrijedi ni pišljiva boba! — prekine ga žustro Doc, dok su mu se oči iskrile, a obrazi mu bili neprimodno rumeni.

— Dabome, ne vrijedi osobito, ali mi živimo na njemu, snalazimo se nekako. Kao i mnogi drugi u ovom gorju.

Slip zapali šibicu i prinese je ciga-ri, ocjenjujući kakve razmjere ima Docov bijes. Nije došao ovamo da se bori, no neće dopustiti da ga Doc uvuče u nekakve budalaštine.

— Razmislite malo — nastavl. — U ovim su planinama većinom luta-lice. Ne ostaju dugo. Dođu u gorje Tenejos i pritaje se dok se ne smiri stanje ondje odakle su dojahali. Neki se vrata kući, a neki produže prema meksičkoj granici. Neki opet odluče da prestanu bježati i lutati. Sagrađe kolibicu, love divljač i kra-du s vremena na vrijeme stoku. Snalaze se nekako i žive...

Izvadi cigaru iz usta i uperi je u Docu Wesleyja, koji se podrugljivo smješкао.

— Čekajte malo, Doc — reče. — Ja ne velim da to nije dobra zami-sao, ali kada je treba ostvariti, kada treba udružiti sve te ljude...

— Oni će doći, budite bez brige!
— odvrati jednoličnim glasom Doc.
— Samo, neki se još kolebaju. A znate li zašto se kolebaju? Žele se uvjeriti kakvo je vaše stajalište, Morgane. Da, zanima ih vaš stav i stav vašeg brata...

Slip se namršti.

— Najpametnije je da sve ostane onako kako jest Doc — reče strplji-vo.

— Do vraga, Morgane, nisam do-šao u gorje Tenejos da se skrivam kao krtica! — uzvikne Doc Wesley i srdito odgurne praznu čašu. — Imam planove... velike planove. Mogli bismo zavladatai ovim dijelom Texasa...

— I natovariti sebi na vrat ren-džere — zatrese Slip glavom. — Kad ste se pojavili u ovom kraju, rekli ste da imate neke neraščišćene raču-ne s »Prekriženim Y«. Slomili ste Harveyja Yellena, a brat i ja otjera-li smo mu najveći dio stoke. Vjero-vao sam da je to sve što želite!

— Doznali smo da se ovamo zapu-tio neki savezni šerif — promrmlja

jedan od one dvojice kraj peći — Neki Colby Jackson.

— Dobro si čuo, Lefty — promrmlja Doc i kimne. — Taj je savezni šerif došao ... i umro! doda i blijedo se osmijehne čekajući da shvate njegove riječi. — Ja sam ga ubio!

Slip Morgan zabezeknuto zine. Cigara mu ispadne iz usta i pepeo mu se prospe po košulji; brzo je rukom ugasio iskre.

Doc Wesley se odmakne od šanka. Uvijek je bio uredno obrijan i lijepo odjeven; ta njegova urednost osobito se isticala sada dok je stajao nasuprot Slipu i njegovim ljudima.

— Uništio sam ranč »Prekriženo Y« zbog razloga kojeg samo ja znam — reče — a Colbyja Jacksona sam ubio kad me potražio. Nije to bilo teško; ustrijelio sam ga isto tako lako kao i desetak ljudi prije njega, iako je on bio savezni šerif.

— Ali, doći će drugi, Doc — promrmlja Slip Morgan i obriše nadlanicom usta. — Rendžeri. Neće dopustiti da smrt toga saveznog šerifa ostane nekažnjena.

— Mućnite malo glavom, Morgane! — reče Doc, a glas mu je bio preziran. — Četa rendžera ne može ući u ovo gorje, a da mi to ne doznamo. Mi imamo prednost u toj igri. Poznajemo ova brda, a njima su nepoznata. Osim toga, ne vjerujem baš da bi se ovamo mogla zaputiti cijela četa dok imaju neprilike na granici.

Slip kao da se malo pokolebao; zamoren raspravljanjem, već se donekle pomirio sa situacijom.

— Dobro, zanima me još samo nešto Doc. Što ćemo dobiti Moose i ja ako se udružimo s vama?

— »Prekriženo Y« — odgovori Doc bez oklijevanja.

Čekao je i smješkao se, ocjenjujući kakav su učinak postigle njegove riječi.

— Dobit ćete posjed Harveyja Yelena, najveći ranč s ove strane Pecos! — dodao je.

— Ne razumijem vas — digno Morgan ruke. — Slušajte, nisam ipak tako glup. Ovdje u gorju moraju se predstavnici zakona pošteno namučiti da bi me uhvatili, no na ranču bih im bio kao na pladnju ...

— Očito, potcjenjujete me! — prekinu ga srdito Doc. — Ranč »Prekriženo Y« preuzet ćete na sasvim zakonit način. Prema tome, nećete se morati bojati zakona. Nije, valjda, već raspisana tjeralica za vama?

— Ne u Teksasu još nije — promrmlja Slip Morgan.

— Onda ne brinite. Harvey Yelen je bogalj, a posjed mu je upropašten. Izgubio je sve. Pa ipak, i te kako želi nešto, želi to više nego imanje — reče Doc i pogleda prema stepeništu. — Želi onu djevojku i momka što su gore. Da bi ih dobio žive, potpisat će sve. Prodat će vam ranč za sitniš!

Svladan iznenadnom pohlepom, Slip Morgan obližne usne. Ranč »Prekriženo Y« omogućio bi mu da napusti krševita brda i da zakonito posegne za moći. Dobro je znao da su mnogi bogati stočari započeli svoj uspon na nepoštenoj osnovi.

Najednom pogleda sumnjičavo Doca.

— Nisam dosada čuo da ste milosrdni — reče tiho. — Što želite izvući za sebe iz svega toga?

— Svoje vlastito zadovoljstvo! — odgovori Doc, a glas kao da mu se

čudno izmijenio. — Želim se osvetiti Texasul!

Slip se namršti. Nije mogao do kraja shvatiti Doca, ali mu je štošta postalo jasnije. Doc ionako umire. Nije baš naročito vjerovao da će mu uspjeti udružiti odmetnike, ali ako se on dočepa ranča...

— Dobro, računajte na mene i mog brata — izjavi i pruži ruku, pa okrenuvši se prema šanku, doda: — Ja častim pićem.

— Krenut ćemo sutra — napomene Doc. — Htio bih da i vi budete s nama, Slipe... na »Prekriženom Y«.

— Slažem se, Doc. Obavijestit ću Moosea, pa ćemo se sastati na starom mjestu, kraj kolibe na sjevernom pašnjaku »Prekriženog Y«.

Ispili su piće i potom otišli.

* * *

Portigee Joe se vrati u kuhinju.

Doc Wesley prođe kraj peći i pogleda kroz prozor. Snijeg je bliještao na suncu. Ako se ne pogorša vrijeme, mogli bi stići na ranč do večeri. Razmišljao je o iznenađenju koje će izazvati njegov dolazak i to mu je pružilo prilično zadovoljstvo.

Na gornjem je katu istovremeno strpljivo čekao Marty Yellen. Ležao je na slamarici i zurio u strop. Znao je već svaku pukotinu na njemu. Drhtao je od iščekivanja i izbijao mu je hladan znoj po čelu.

Približavalo se vrijeme da mu Portigee Joe donese jelo.

Minute kao da su se vukle. Ležeći nepomično, napokon začuje škripanje stepenica. Izvuče nož ispod slamarice i sakrije ga pod lijevo bedro.

Zazveckla ključ u bravi i Marty za tren pomisli da će Portigee Joe opaziti da vrata nisu zaključana. No, Joe se, ako je nešto i opazio

nije na to obazirao. Otvori vrata, uđe i pogleda Martyja.

Stavi tanjur i šalicu kave na stolicu kraj prozora. Martyju su lanci dopuštali da dođe do te stolice.

Rob svojih navika, Portigee Joe zastane. Upravo se okretao u stranu kad se Marty skvrčio i zastenjao.

Joe ga je promatrao priglupo. Kad je mladić pokušao ustati, prišao mu je i zbunjeno se namršti.

Mladić se naglo uspravi i ispruži ruku u kojoj je držao kuhinjski nož. Nakon toga mu je lice pozeleljelo. Zastenjao je i klonuo na ležaj, potpuno znojna lica.

Joe ga je zapanjeno pogledao. Spusti ruku na držak noža koji mu je virio iz trbuha, korakne naprijed i ošamari mladića. Marty zbog udarca odleti do zida i potom počne povraćati.

Joe se okrene i pođe kroz sobu. Ali noge su mu već oslabile kad je stigao do vrata. Umorno se naslonio na dovratnik.

— Doc! — prostenje glasno. — Doc...

Revolveraš ga je dolje čuo. Čudan prizvuk njegova glasa natjerao ga je da potrči uz stepenice. Sav zadihan uletio je u sobu. Odmah je shvatio što se dogodilo.

Nije žalio Joea. Samo ga je mučilo pitanje: kako se mladić dočepao noža?

Začuje djevojčine brze korake na stepenicama i, okrenuvši se, ugleda Donnu kako dolje nestaje iza ugla. Još je pokušavao doći do daha. Zbog napora ga spopadne grčevit kašalj, ali ga je brzo obuzdao; samo su mu se oči napunile suzama.

Kad se oporavio, krene niz stepenice. Išao je oprezno i u ruci držao revolver.

Čuo je da je Donna u kuhinji. Kad je koraknuo s posljednje stepenice, pojavila se noseći u rukama staru sačmaru.

Stojeći na kraju šanka, uperila je u njega pušku. Oči su joj sjale kao i njegove i jasno se vidjela čvrsta odlučnost.

— Nećemo se više igrati mačke i miša — reče ona. — Nećemo umirati postepeno, obuzeti strepnjama što ćete učiniti s nama. Marty i ja ...

Mirno je išao prema njoj, spustivši revolver. Hladnokrvno se i podrugljivo cerio.

— Još samo jedan korak i pucat ću — vikne ona, a glas joj je bio gotovo histeričan. — Nikada nisam nikoga ubila, ali se neću kajati ako ubijem vas ...

Bio je već blizu kad je povukla obarač. Povukla ga je još nekoliko puta, ali prazan škljocaj kao da joj se rugao.

Doc Wesley joj pride i udari je postrance koltom. Pala je kraj šanka, izvrnula se na lice i ostala tako ležati.

Doc je stajao nad njom. Zamišljeno ju je promatrao teško dišući.

Sa stepenica dopre težak korak. Okrenuo se i ugledao Joea; ovaj se već u idućem trenu srušio i mlohavo otkotrljao niz stepenice.

Doc zaobiđe šank i natoči sebi piće, nadajući se da će ga ono okrijepiti.

XII

Snijeg prisili Colbyja Jacksona i Kida da se zaustave na istočnoj strani prijevoja Big Bear. U zalazak sunca počeo je puhati jak pla-

ninski vjetar i smanjio vidljivost na samo nekoliko metara.

Našli su zaklon iza srušenog drveća na obronku. Colby zaustavi oba konja i zagleda se u Kida. Mladić umorno sklizne sa sedla. Drhturio je.

— Nakupi granja — naredi Colby — a ja ću izvaditi hranu iz zavežljaja.

Zapalili su vatru već za pet minuta. Uokolo je bilo toliko suhih drva da je vatra mogla gorjeti cijelu noć.

Kid složi drva kraj vatre, zatim sjedne poput Indijanca i zagleda se u plamen.

Colby je za to vrijeme izvadio grah i suhu svinjetinu, te ih stavio u tavu. U lončiću je bila kava.

Kid ga nije gledao.

— Omotaj se — reče mu Colby i dobaci mu gunj. — Noćas će biti hladno.

Jeli su šutke. Kid nije, čini se, bio sklon razgovoru, a šerif se odavno navikao na šutnju. Buljio je u vatru i pitao se je li Donna Yellen još živa.

Otišao je u školu kad je ona bila još mala djevojčica s pletenicama; trčala bi mu u susret kad bi navratio k njima. Yellenove nije vidio ni jednom za proteklih pet godina, te se zapanjio koliko je ona odrasla. Postala je prava žena ...

Tko je Doc Wesley? Nesumnjivo je da ne može biti čovjek kojega su njegov otac i Harvey vidjeli na vješalima.

Digavši pogled, opazi da Kid žmiri da se upravo počeo naginjati prema vatri. Ispruži ruku i uhvati ga na vrijeme, a mladić se naglo probudi. Za tren mu je vidio u očima neskriveni strah, a onda se opet po-

javi uobličajeni prkos. Mladić se pokuša istrgnuti.

Colby mu smireno gurne jastuk pod glavu.

— Odmaraj se, Kid — reče mu blago. — Nitko ti neće učini ništa nažao.

Kid zatvori oči. Nakon nekog vremena disanje mu postane ujednačeno i duboko. Colby uzme i drugi gunj i pokrije ga njime. Nabaca drva na vatru. Znao je da neće dobro spavati, ali je već navikao na to.

Oluja je prošla i vjetar je znatno oslabio. Iz grmlja se povremeno čulo šuškanje, a konji su nemirno toptali.

Colby se nasloni na sedlo i smota cigaretu. Upravo je povlačio posljednji dim kad je Kid počeo teško disati. Skvrčio se i nešto mumljao.

— Zašto si nas napustio? Zašto... začuju se iznenada njegove riječi.

Mladić sjedne i zagleda se u mrak.

— Ubit ću te! — vikne i zaplače, pa klone na sedlo, grčevito jecajući.

Colby ga nije dirao. Plač napokon prestane i momak opet zaspi ...

* * *

Osedlali su konje i krenuli u cik zore. Kid se mlohavo držao u sedlu. Izgledao je umoran, ali mu se na usnama i u očima zadržao prkosan izraz.

— Kako si dugo u gorju Tenejos? — zapita Colby približivši mu se.

— Prilično dugo — promrmlja Kid i pogleda ga.

— Znaš li gdje je posjed braće Morgan?

— Radio sam ondje tjedan dana. Zaradio sam toliko da sam mogao kupiti kljuse koje si vidio kod Smitha.

— Kako si stigao k Morganovima? — promrmlja Colby namrgodivši se.

— Pješice.

— Zacijelo imaš pred sobom neki vrlo važan cilj — reče iznenađeno Colby i zatrese glavom.

— Imam.

— Znaš li gdje je kuća Portigeeja Joea? — promijeni Colby temu.

Mladić se uspravi u sedlu. Nije mogao prikriti sumnjičavost.

— Ne znam. Ti si krenuo tamo?

Colby slegne ramenima.

— Čuo sam da se jedan moj prijatelj sklonio u tu kuću i da će ondje prezimiti — odgovori nehajno. — No, ja idem k Morganovima. Htio bih ubrati neki novac za ova dva konja koja sam pokupio. Čujem da braća Morgan trguju konjima ...

— Imaj ruku na revolveru, dugonja, ako budeš trgovao s Mooseom Morganom. Glup je kao vol, ali bi opljačkao i prosjaka.

— Govoriš kao da dobro poznaješ Morganove.

Kid dodirne rukom obraz.

— Da, poznajem ih — promrmlja. — Sukobio sam se s Mooseom ...

— Zašto se, onda, vraćaš? — upita znatiželjno Colby.

— Ne preostaje mi ništa drugo — napomene Kid. — Jašem na tvom konju, a ti si se zaputio tamo.

Colby se zamisli. Usprkos onom neugodnom događaju kod Smitha, žalio je momka. Osim toga, nije ga htio uvući u neprilike kojih bi moglo biti na posjedu Morganovih.

— A ako ti vratim revolver? I podijelim s tobom hranu? — nasmiješi se. Nema smisla da te vodim u nevolje.

Kid povuče uzde i pogleda ga. Bio je zbunjen. Napukla je tvrda

koja kojom se štiti. U tom je času bio čudno ranjiv, kao da još nikada nitko nije bio ljubazan prema njemu.

— Hvala ti — izusti promuklo. — Ipak, produžit ću s tobom. Imam... imam nekog posla kod Morganovih...

* * *

Moosé Morgan obriše nos, pa natmurenim i zbog prehlade suznim očima pogleda snijegom pokrivenne obronke. Bio je visok i krupan, dok mu se poveći trbuh objesio preko širokog opasača.

Nisu mu se sviđala ta brda ni snijeg, ali ga je Slip neprestano uvjeravao da treba još malo izdržati. Jednog će dana imati toliko novaca da će moći južno od granice živjeti kao kraljevi, govorio bi.

Obriše rukavom nos. Slip je, eto, odjahao k Portigeeju Joeu kako bi porazgovarao s onim revolverašom Docom Wesleyem.

Pljune u snijeg pred kućom.

Slip je lukav, ali je ponekad i glup. Kako mu nije jasno što se događa? Doc Wesley je pravi đavao kad mu je u ruci revolver, no očito je da umire. Njegove priče o udruživanju odmetnika iz gorja Tenejos prava su besmislica. Samo će zakuhati kašu u ovim brdima koja su dosada izbjegavali teksaški čuvari zakona.

Do vraga, ako sve bude kako treba, on i Slip mogli bi se dočepati dovoljno novaca da započnu negdje drugdje nov život. U klancima je još gotovo tisuću goveda s »Prekriženog Y«. Većina će ih preživjeti zimu. Nekoliko im je momaka upravo odnijelo hrane...

Iz kamene kućice izađe mršav čovjek i, prolazeći kraj Moosea, pogleda prema putu.

— Da li ih vidiš, Same? — promrmlja mrzovoljno Moose. — Ja ne vidim ni prsta pred nosom zbog te proklete prehlade...

— Da, dolazi Slip... — progunda Sam, pa se ukoči i zaškilji jer mu je smetalo bliještanje snjega na suncu. — Oho, vidim dva jahača, Moose — ispravi se. — Vrag me odnio ako jedan od njih nije onaj balavac kojega si otjerao prije tjedan dana!

Moosé zatrepće suznim očima.

— Moglo bi biti neprilika, Same — promumlja. — Neka momci prestanu kartati. Tko zna tko je onaj visoki.

Sam se udalji. Koliba za kauboje bila je samo desetak metara od kamene kućice koja je služila kao skladište i iz koje je maloprije izašao. Zastane još jednom kako bi pažljivije pogledao jahače.

Jasno je prepoznao mladića na doratu, no i visoki jahač na ridanu bio mu je nekako poznat. Možda ga je već negdje vidio ili je samo čuo o njemu...

U kolibi za kauboje sjedili su kraj peći Hash McCoy i još dvojica i igrali poker.

— Daj mi jednu kartu... — upravo je govorio Hash kad je ušao Sam Omish i prekinuo ga.

— Imamo goste — uzvikne Sam. — Jedan je onaj balavac kojega je Moose prošlog tjedna otjerao odavde. A drugi je... — doda pogledavši Hasha — tvoj prijatelj, McCoy. Onaj dugonja koji te mlatnuo po glavi.

McCoy odmah opsuje. Baci karte i ustane, spustivši istodobno ruku na držak kolta u koricama.

— Siguran si, Same? — promrmlja.

— Uvjeri se na svoje oči — predloži Sam, odmakne se od vrata i pokaže rukom prema putu.

McCoy žurno pride vratima. Ostala su dvojica najprije oklijevala, a onda mu se pridruže.

— Nisam očekivao da ću tako brzo sresti tog klipana — podrugljivo izusti McCoy. — Ovaj ću mu put ...

— Čekaj malo, Hash! — reče mu odmah čovjek s lijeve strane i uhvati ga za rame.

Pazljivo je promatrao obojicu jahača koji su upravo prelazili plitki potok. Približavali su se kući pred kojim ih je čekao Moose Morgan.

McCoy zbaci ruku s ramena.

— Ne brini, sredit ću ja tog dugonju, Barney — reče bijesno. — Neka se nitko ne miješa...

— Smiri se budalo prokleta! — promrši kroz zube Barney, najmanje petnaest godina stariji od McCoya, bijele kose i dubokih bora na licu. — Izadeš li s revolverom u ruci, morat ćemo te pokopati!

McCoy se ljutito okrene prema njemu.

— Zadrži svoje savjete za sebe, Barney! Ja sam u stanju da vodim brigu o sebi...

— Slušaj me! Ono je Colby Jackson, savezni šerif Jackson!

Hash McCoy se ukoči.

— Barney, ti vidiš utvare! — promrmlja, a ona dvojica kraj njege povuku se malo.

Barney zatrese glavom.

— Takav se čovjek ne može zaboraviti — reče. — Sudjelovao sam s Hensonovom družinom u napadu na banku u El Pasu kad je Jackson ustrijelio Billyja Hensona. Vidio sam ga toga dana... dobro sam ga

vidio. Stoga vam velim da je na onom riđanu McColby Jackson.

McCoy oblizne usne. Žustro se okrene i vrati u kolibu kako bi uzeo pušku, obješenu nad ležajem...

* * *

Colby Jackson i Kid zaustave se pred kućom Morganovih. Jacksohu nije promaklo da je Sam žurno otišao u kolibu za kauboje. Znao je da je riječ o odmetnicima i da uvijek postoji mogućnost da ga netko od njih prepozna.

Istodobno je, međutim, znao da ne može drukčije pronaći Doca Wesleya. Braća Morgan znaju gdje je Doc, a zna to i McCoy. Nadao se da će mu se ukazati prilika da dozna taj podatak.

Moose je, raskoračivši se, stajao na naherenoj verandi pred vratima. Njegov kiseli vonj dopre do Colbyja kad se s Kidom zaustavio nekoliko metara od verande. Kid se, slučajno ili namjerno, našao između Jacksona i kolibe za kauboje.

— Ako se ne varam, rekao sam ti da se više ne pojavljuješ na ovom posjedu — progunda Moose, hladno gledajući Kida. — Zbog čega si se vratio?

— Naletio sam na ovoga čovjeka i on mi je rekao da traži ranč braće Morgan — odgovori Kid i slegne ramenima. — Stoga sam odlučio da mu pokažem put.

Jackson kimne. Krajičkom oka opazi ljude na vratima kolibe za kauboje i osjeti napetost. Slutio je da će morati biti brz, te mu je bilo žao što je prisutan Kid. Bojao se da će mu mladić smetati...

— Da, to je istina — promrmlja. — Zovem se Jim... Jim Smith. Postalo mi je malo prevruće na sjeverozapadu...

Naglo se okrene u sedlu kad je iz kolibe izjurio Hash McCoy s puškom u rukama.

McCoy brzopleta zapuca, baš kad je Kid počeo okretati konja kako bi vidio što se događa. Mladića pogodi metak namijenjen Jacksonu.

Skliznuvši sa sedla, Kid padne na ruke i koljena, blijeda lica i grčeći se od boli. Njegov konj i Jacksonov riđan povremeno su ga štitili od metaka iz kolibe.

Colby Jackson hitro skoči s riđana i otjera ga pljesnuvši ga po sapi-ma. Smjesta zapuca iz kolta na McCoya; metak okrene protivnika i sruši ga...

Vidjevši što se zbiva, Moose opsuje. Nije imao opasač s revolverom. Okrene se i htjede vratiti u kuću, ali ga Jackson sustigne, uhvati ga čvrsto rukom oko vrata i okrene ga tako da je bio između njega i kolibe za kauboje. Grubo gurne revolversku cijev konjokradici u rebra.

— Reci im da ne pucaju! — naredi. — Ja nemam ništa protiv tebe ni protiv njih!

— Prestanite, proklete budale! — vikne Moose. — Kakva je to pucnjava!

— To je Colby Jackson, Moose! — dovikne Barney. — Savezni šerif iz Houstona!

Moose se ukoči. Pokuša se okrenuti, ali ga Colby čvršće stegne tako da je zastenjao.

Colby promrmlja kletvu sebi u bradu. Bio je u klopci. Nije mogao pobjeći, jer bi oni pred kolibom otvorili pucnjavu. Osim toga, nije mogao ostaviti Kida...

— Nećeš se izvući odavde živ, šerife — progovori promuklo Moose, kao da je naslutio o čemu ovaj razmišlja. — A kad se vrati moj brat...

Brzo ga ušutka revolverska cijev kad mu je jače pritisla rebra.

Colby letimično pogleda Kida. Ovaj je puzao prema stepenicama, drežeći se za bok. Ostavljao je na snijegu iza sebe krvav trag.

Iz kolibe za kauboje odjekne hitac; ispalio ga je Barney kroz otvorena vrata. Metak pogodi zaleđen snijeg pred Kidom.

Mladić se zaustavi i digne prema Jacksonu oči, staklenaste od boli.

— Ako opet fijukne metak iz one kolibe, prostrijelit ću ti kičmu! — zaprijeti Jackson.

Moose je odmah reagirao na tu prijetnju.

— Prestanite, budale! — dovikne očajnički.

Iz kolibe nitko ne odgovori, ali i ne zapuca.

— Možeš li se dovući dovde? — zapita Colby gledajući Kida.

Mladić kimne. Otpuže uz stepenice, još se držeći za bok, a onda se digne, dotetura do vrata i uđe u kuću.

Colby se povuče kroz vrata vodeći za sobom Moosea. Našavši se u kući, naglo zatvori nogom vrata i odgurne konjokradicu.

Moose se zaustavi kraj zida, gledajući ga uznemireno. Izvadi prljavi rupčić i snažno puhne kroz nos. Osjećao se suviše jadno da bi se mnogo bunio.

Colby priđe mladiću koji se nemoćno naslanjao na stolicu.

— Teško si ozlijeđen?

Kid skine ruku s boka... dlan mu je bio krvav. Zatrese glavom.

— Ne bih rekao. Tane mi je okrnulo rebra... — govorio je naprežući se.

— Pogledaj ranu i previj je — naredi Colby Mooseu i mahne revolverom.

Moose je oklijevao, a zatim krene prema mladiću.

— Snaći ću se i bez njega — promrmlja Kid i odmahne rukom. — Neću da me diraju njegove priljave ruke, šerifel

Colby slegne ramenima, priđe prozoru i pogleda van. Mladićev je konj stajao pred prečkom za vezanje, umoran i drhtureći. Blijedo sunce obasjavalo je put iza kauboj-ske kolibe, što je krivudao preko obronka i nestajao u daljini.

— U kolibi su petorica — progovori Moose. — Osim toga, svaki se čas može vratiti moj brat, šerife. Što mislite, kako dugo možete izdržati?

— Duže nego til — odvrati smrknuto Colby i pogleda ga.

Moose shvati što nagovješćuju njegove riječi; uznemireno oblizne usnice.

— Slušaj, šerife — reče odmah — možda bismo se mogli nagoditi...

— Moose! — dovikne izvana Barney. — Jesi li živ?

Colby pokaže na vrata i naredi Mooseu da im se javi. Konjokradica se kolebao, potom krene prema vratima i otvori ih. U leđa mu je bio uperen Colbyjev revolver, pa se nije htio igrati glavom.

— Sve je dobro, živ sam! — vikne. — Više ne pucajte, čujete me!

Povuče se, a Colby gurne nogom vrata zatvorivši ih. Napeto je promatrao Moosea, pa nije ni opazio da se Kid udaljio od stolice i sada naslanjao na zid kraj ognjišta. O parošku jelenjih rogova visio je Mooseov opasač i iz korica je virio kolt.

— O kakvoj nagodbi pričaš? — obrati se šerif Mooseu.

— Vani je osedlan konj — odgovori Moose pogledavši kroz prozor. — Mogao bih zadržati momke u kolibi oko pet minuta...

Colby zatrese glavom.

— Nas smo dvojica — podsjeti ga.

— To je sve što mogu učiniti — odvrati Moose. — Kad se pojavi brat, bit će prekasno!

— Možda — promrmlja Colby. — No, to bi bila pogreška. Nisam dojahao u ovo gorje zbog tebe ni zbog tvog brata. Mene zanima samo jedan čovjek: Doc Wesley! Reci mi gdje ga mogu naći i obećavam ti da neću dirati tebe i brata.

Moose ga je začuđeno gledao.

— Znači, tebe zanima Doc Wesley? — prozbori napokon.

Colby kimne.

— Doc je kod Portigeeja Joea — reče Moose i vidljivo odahne. — Moj se brat baš vraća odande... — doda i pokaže prema prozoru. — Jaši onim putem na sjever oko deset kilometara, a zatim skreni ulijevo u mali slijepi klanac. Na ulazu je hrast koji je spalila munja; ne možeš promašiti.

— Dobro, prihvaćam taj prijedlog — promrmlja Colby.

Priđe vratima. Otvori ih i povuče se tako da ga nitko nije mogao pogoditi iz kolibe. Mahne revolverom.

— Zadrži svoje ljude tako da...

— Samo trenutak, šerifel! — progovori iza njih dvojice Kid.

Colby se okrene i ugleda u njegovoj ruci revolver. Istodobno spazi da su korice Mooseova opasača, obješenoga o rogove, prazne.

— Nećeš otići bez mene! — reče natmureno Kid.

— Spusti taj revolver! — opomene ga Jackson namrštivši se.

Kid zatrese glavom. Lice mu je bilo vrlo blijedo, ali ruka u kojoj je držao revolver nije drhtala.

— Ja ću krenuti prvi, šerife, ili neće nijedan od nas dvojice odjahati odavde!

— Dobro — napokon popusti Jackson, gledajući mladića u oči. — Kreni prvi! — doda i okrene se opet prema Mooseu. — Dat ćemo Kidu pet minuta, a zatim...

Nešto ga upozori, ali prekasno. Htio se okrenuti, no sa strane ga Kid udari revolverom po glavi. Pokleknuo je i srušio se. Ostao je nepomično ležati, stežući još u ruci kolt.

Moose zaprepašteno pogleda Kida i trgne se vidjevši da mu je cijev uperena u trbuh.

— Ja imam bolji prijedlog za tebe — progundā Kid. — Zadrži toga čuvara zakona, a ja ću odavde odjahati sam!

Moose ga je netremice gledao i pokušavao ocijeniti svoj položaj. Naslutio je da je mladić ranjen teže nego što je priznao. Polako kimne, ne shvaćajući zašto je Kid iznenada napao šerifa. To ga se, zapravo, nije ni ticalo.

— Slažem se, Kid — izjavi.

— Nitko me ne smije slijediti! — odlučno ga upozori Kid.

— Dobro, neće te nitko slijediti — obeća Moose i iziđe na verandu. — Barney, pojavi se! — dovikne. — Svi izidite!

Dugo je bilo tiho, a onda se pojavio Barney držeći pušku. Iza njega su se gurali ostali.

— Gdje je Hash? — zapita Moose.

— Unutra. Leži.

— Ima li oružje?

Barney zatrese glavom. Izgledao je zbunjen.

— Pa ne bi mogao upotrijebiti oružje da ga i ima — odgovori.

— U kući je šerif — reče Moose. — Pustit ću Kida da odjaše. Nitko ga ne smije napasti. Razumijete li me?

Barney kimne.

— Možeš krenuti, Kid — reče Moose okrenuvši se.

Mladić polako prođe kraj njega, držeći revolver. Zastane stigavši do konja i pogleda odmetnike pred kolibom. Nitko mu se nije približavao, niti ga je pokušavao zaustaviti.

Uhvati se lijevom rukom za jabuku sedla i teško se podigne na konja. Zanjše se, pa se za tren učinilo da će se srušiti. Čvrsto je stiskao usnice dok je nastojao savladati slabost. Okrene konja i polako odjaše prema krivudavom putu iza kolibe.

U tom času Barney korakne u stranu i htjede podići pušku. Mladićeva su leđa bila primamljiv cilj.

— Pusti ga, Barney! — progovori Moose.

Barney ga poslušā i spusti pušku.

— Uđite svi u kuću — reče Moose i mahne rukom. — Pomozite mi da svezem šerifa!

Čekao je na verandi sve dok se njegovi ljudi nisu okupili oko njega, te gledao za Kidom koji je polako jahao uz obronak.

Ako je momak krenuo k Portigeeju Joeu, neće stići do cilja!

XIII

Pogrbivši se u sedlu, Kid je jahao na sjever. Nije imao rukavice, pa su ga zehle ruke. Desnu je šaku gur-

nuo pod bluzu i pritisnuo je uz tijelo, tik iznad rane. Krvarenje je prestalo.

Jahao je korakom u susret vjetru koji ga je bockao poput noža. U četiri sata poslije podne spuštao se već sumrak. Daleko pred njim sjao je još na suncu jedan visoki vrhunac.

Naježivši se od hladnoće, izvadi desnu ruku i dahne u nju, ali mu se dah ohladi prije nego što je dopro do kože.

Umorno i zabrinuto promatrao je put pred sobom. Moose je natuknuo da će se ovuda vratiti njegov brat, a Kid nipošto nije htio sresti Slipa Morgana. Znao je da je vrlo male na vjerojatnost da bi u to doba godine mogao na tom putu naići na nekoga drugog. Izuzev kola koja bi povremeno dovezla zalihe, Portigee Joe je za zimskih mjeseci bio potpuno odvojen od okolice.

Kad se popeo na omanju uzvisinu, puhnuo je vjetar i donio snijeg s visokih borova. Morao je obrisati oči kako bi bolje vidio.

U tom ih času ugleda, oko kilometar ispred sebe. Upravo su izišli iz šumice. Napeto je promatrao tri jahača.

Bili su predaleko da bi ih jasno razabrao, no naslutio je da je riječ o Slipu i dvojici njegovih ljugi.

Osvrne se oko sebe. Najbliži je zaklon bio hrastov gaj, petnaestak metara od puta.

Skrenuvši s puta, znao je da ostavlja na snijegu tragove, no nadao se da se Slipu žuri i da ih, zaželjevši se tople sobe, neće ni opaziti.

Ipak je izvukao revolver, napeo ga i naslonio na jabuku sedla dok je čekao u zaklonu. Konj puhne

kroz nozdrve, jer mu se nikako nije svidjela hladnoća.

Kid ga potapše po vratu, suosjećajući s njim zbog toga što su u istoj neprilici.

— Smiri se, momče — prošapće. — Prenoćit ćeš u toploj staji, pobri-
nut ću se za to.

Konj ga nije razumio, ali ga je ipak smirio njegov glas. Spusti glavu čekajući.

Misleći na Jacksona, Kid se kajao. Taj je čovjek bio pošten prema njemu, a on ga je ostavio u škripcu... možda ga je prepustio smrti. No, nije ga mogao povesti sa sobom. Htio je sam vidjeti čovjeka kojega svi zovu Doc Wesley, vidjeti ga i potom ustrijeliti!

Čuo je već jahače. Nisu razgovarali. Projahali su kraj mjesta gdje je skrenuo s puta. Jedan se jahač osvrne i spazi njegove tragove. No, bilo je hladno, a on nije znao jesu li tragovi stari ili svježiji. Smatrao je da nema smisla da tu gube vrijeme, pa nije htio ništa reći ostaloj dvojici. Uostalom, nije imao nikakvih razloga da se boji onoga koji je ostavio te tragove.

Sva trojica nestadoše ubrzo u sumrak...

Kid je pričekao sve dok ih više nije mogao čuti. Među visokim je borovima uzdisao vjetar. Inače je bilo vrlo tiho... i vrlo pusto.

Spusti revolver u korice i opet gurne ruku pod bluzu. Kroz košulju je osjetio kako su mu hladni prsti već gotovo odrvenjeli.

Dorat je otkasao do puta i opet krenuo protiv vjetrova. Išao je korakom, ali ujednačenim, kao da je slutio da ga očekuje neko toplo mjesto. Što se više smračivalo, to je vjetar bio jači. Međutim, snijeg što bi

povremeno ošinio Kida po obrazi-
ma padao je s visokih grana, a ne s
neba koje se vedrilo.

Između brzih oblaka iziđoše zvi-
jezde, bistre kao kristal, ledene.
Kid ih je smatrao dobrodošlima jer
su ga štitile od sve gušće tame; ta
bilo mu je tek sedamnaest godina.
Osim toga, već davno, vrlo davno
napustio je dom i lutao svijetom...

Staza je sada vodila uzbrdo, na-
slutio je da je sa strane provalija,
ali u mraku nije mogao ocijeniti
njenu dubinu.

Činilo mu se da je prošla cijela
vječnost prije nego što je stigao do
munjom oprženog hrasta, kraj koje-
ga je vodio puteljak ulijevo. Zausta-
vio se i pokušao snaći. Na zvijezda-
nom je sjaju uspio razabrati udubi-
ne od kotača, prekrivene svježim
snijegom. Vjetar je već počeo brisa-
ti tragove trojice jahača...

Skrene konja ulijevo i uđe u kla-
nac. Sa strane su se dizale visoke
stijene, nadvile se nad njega i zaklo-
nile nebo i prijateljske zvijezde.

Obuzme ga panika. Što ako je
Moose lagao?

Tijelom mu se širila hladnoća i
hvatala ga je pospanost. Više nije
osjećao stopala u stremenima ni pot-
koljenice.

Izvuče noge iz stremena i lupne
njima o dorata, ali ne osjeti ništa.
Dorat samo zafrkće i ne ubrza ko-
rak.

Negdje na lijevoj strani žuborio
je potocić. Čuo ga je, ali ga nije
mogao vidjeti. Bio je suviše umo-
ran da bi se osvrnuo i tražio ga
pogledom. Negdje pred sobom naći
će Portigeejevu kuću... ili smrt....
Klanac se širio i pred njim se ukaže
malena dolina. Na komadiću neba

opet se pojave zvijezde što ga obra-
duje.

Uto spazi pred sobom kuću. Zuto
svjetlo petrolejke padalo je na sni-
jeg pred prozorom. Iz dimnjaka se
lelujaao dim; više ga je nanjušio ne-
goli opazio.

Sve je djelovalo tiho i miroljubi-
vo; bilo je to toplo utočište u lede-
noj snježnoj pustoši. Dorat tiho zar-
že i ubrza korak.

Kid izvuče desnu šaku ispod blu-
ze i prinese je ustima. Grijao je
dahom i pokušavao razgibati
prste...

...

Doc Wesley je gledao Donnu Yel-
len kako nosi njihov tanjur u kuhi-
nju da bi ga oprala. Promatrao ju
je smrknuto, držeći u ruci čašu ko-
njaka. Nije baš volio konjak, no
Portigeeju Joeu se sviđalo samo to
piće, pa je smatrao da toliko dugu-
je debelom Joeu koji je uvijek pri-
hvaćao bez pogovora njegove nared-
be, dugačke govorancije i mrzovolj-
nost.

Razmišljao je o Slipovu obećanju
i znao da će se, čim se pročuje da
su mu se pridružila braća Morgan,
pojaviti i većina kolebljivaca koji
se skrivaju u gorju. Smijuljio se pri
toj pomisli. Na njegov će mig kre-
nuti ta odmetnička vojska u napad
na teksaške pogranične gradove!

Vrati se Donna i donese mu
kavu. Hodala je klonulo, kao da u
njoj više nema života i kao da više
ništa ne osjeća. Dugo ju je proma-
trao, a kad se htjela okrenuti, obra-
tio joj se:

— Sjedni.

Pogledala ga je, ali ga nije poslu-
šala. Ponajčešće bi se odmah raz-
bjesnio ako netko ne bi poslušao nje-
govu zapovijed. Ovaj se put, među-

tim, nasmiješio i pokazao na stolicu nasuprot sebi.

— Sjedni — ponovi. — Izgledaš umorno.

U očima joj za tren sijevne prezir. Spustila se na stolicu, okrenuta prema njemu i vratima.

On gurne prema njoj šalicu koju nije još ni taknuo.

— Popij kavu — reče joj. — Ja ću piti konjak.

Nije prihvatila ponudu. Sjedila je ukočeno, a ružna masnica na obrazu, koja je u međuvremenu otekla, izobličavala joj je lice.

— Sutra ću te odvesti kući — reče on.

Buljila je u njega ne vjerujući.

— Obećao sam ti, nije li tako? — nastavi on i srkne konjaka.

— Da, tako je — odvrati Donna.

Nije mu vjerovala ni riječi.

— Trebalo bi da se veseliš — progunda on, a oči mu već gnjevno bljesnu. — Pogotovu nakon onoga što si pokušala učiniti. Sjećaš li se?

Gledala ga je ravno u oči.

— Rekli ste da ćete me ubiti. Mene i... — doda pogledavši prema stepeništu — brata.

— Predomislio sam se — odgovori on žustro.

Znala je da to ne čini zbog dobrote. Zacijelo postoji neki drugi razlog, neka korist koju će izvući. Sada mu je povjerovala da će je odvesti kući.

— A što će biti s bratom? — zapita.

— Ostati će ovdje.

— Sam... okovan u svojoj sobi?

— Nije smio ubiti Joea — odgovori Doc Wesley i ponovno srkne konjaka.

Donna za tren zatvori oči i opet ugleda debelog Portigeeja Joea

kako dolazi do vrha stepeništa, gleda je i potom se ruši. Naježila se.

— Kako nas dugo neće biti ovdje? — zapita tiho i potišteno.

— Dva-tri dana.

Iznenadena tim odgovorom, Donna ga pogleda ne skrivajući strah u očima.

— Umrijet će — izusti zaprepasteno. — Na toj hladnoći... bez hrane i vode...

Doc Wesley popije ostatak konjaka i napravi kiselo lice; Mrsco mu je bilo svako piće.

— Trebalo je da ga ubijem... a i tebe... već odavno — reče hladnokrvno. — No, ja držim svoju riječ.

Donna se počne histerično smijati. Nisu ni opazili jahača koji se pojavio vani; omeli su ih njen smijeh i njegov sve veći gnjev.

— Ne znaš zbog čega te mrzim, zar ne? — vikne Doc Wesley, pa ustane i pogleda je odozgo, nesvjesno želeći da bude iznad nje, jer je inače bio nizak. — Objesili su mi brata u onom pustom gradu! — nastavi. — Tvoj otac i Tom Jackson! Razumiješ li? Tvoj otac i...

Bujica riječi izazove napadaj kašlja. Nagnuo se nad stol, izvadio rupčić i prinio ga ustima. Privremeno je bio nemoćan.

Donna se polako dignu. Bijesno ju je gledao, ali je nastavio kašljati, izmučen i skvrčen. Ustuknula je prema kuhinji gdje je kraj vrata vidjela kuhinjski nož.

Zastane i okrene se kad su se otvorila ulazna vrata. Ušao je Kid. Koraćao je ukočeno, jer su mu noge potpuno odrvenjele. Desnu je ruku grijao pod lijevim pazuhom kako mu se prsti ne bi ukočili.

Pogleda niskog čovjeka kraj stola i Donnu koja se zaustavila na pola puta do kuhinje. Nije imao snage da zatvori vrata, već se samo umorno naslonio na njih i zatvorio ih svojom težinom.

— Je li to kuća Portigeeja Joea? — upita.

Donna je zanijemila. Samo kimne.

Kid polako krene prema velikoj trbušastoj peći što je grijala cijelu prostoriju. Ispruži nad njom obje ruke. Neopisivo mu je godila vrućina.

— Tražim Doca Wesleyja — progovori nakon nekoliko trenutaka. — Rekli su mi da ću ga naći ovdje.

Doc Wesley priguši rupčićem posljednji napadač kašlja i smiri se. Kad je spustilo bijeli rupčić, spazio je na njemu krv i znao da su mu dani odbrojeni.

Ne, mislio je sumorno, neću umrijeti dok ne zadam udarac Teksasu!

Djevojka ga je gledala i čekala da progovori.

— Je li on ovdje? — zapita Kid.

Doc Wesley spremi rupčić u džep. Na licu su mu se ljeskale kapljice znoja.

— Ja sam Doc Wesley — reče hladno. — A tko si ti?

Kid ga je začuđeno gledao. Zar je taj niski, pogrbljeni čovjek strah i trepet gorja Tenejos?

— Govori momče! — reče žustro Doc Wesley, oporativši se od kašlja. — Što hoćeš?

Kid se jedva držao na nogama. Bio je vrlo umoran i vrlo slab.

— Tebe — odgovori gotovo šapatom. — Prešao sam dalek put da bih te našao. Dojahao sam čak iz Missourija...

Doc se namršti.

— Zao mi je — odgovori odrešito — ali ja ne okupljam djecu...

Spusti se na stolicu i uzme bocu da napuni praznu čašu.

U tom času Kid, korakne prema njemu, spustivši obje ruke. Revolver koji je oduzeo Mooseu bio mu je u koricama, nadohvat prstima desne ruke.

— Ne sjećam se? — upita ogorčeno.

— Zar te poznajem? — promrmrlja Doc Wesley i hladno ga odmjeri pogledom.

— Ja sam Andy — reče Kid. — Andy Morse.

Doc nije odmah reagirao. Već odavno nije čuo svoje vlastito prezime... odavno je živio pod imenom Doc Wesley.

— Andy Morse — ponovo Kid. — Tvoj sin!

Docovi su prsti grčevito stezali čašu. Buljio je u mladića dok su se iz magle vraćale uspomene... žena, obitelj...

— Kako si dospio ovamo? — promrmrlja donekle zbunjeno.

— Pješačio sam...

Kidova se ruka iznenada digne. U njoj je bio revolver. Ta neočekivana kretnja zatekne Doca nespremnoga.

— Pješačio sam — ponovi Kid — molio druge da me povezu, krao...

Doc Wesley je zurio u revolver u sinovoj ruci.

— Došao si... čak ovamo... da me ubiješ?

Mladić kimne.

— Zbog onoga što si učinio... majci...

Zapuca, a metak razbije bocu konjaka pred njegovim ocem. Doc

Wesley i ne trepne. Ukočeno je buljio u momka.

— Da, došao sam da te ubijem, i kaznim zbog zla koje si učinio — reče Andy i malo se približi.

Glas mu je bio neobično hrapav. Povuče obarač no prije toga je skrenuo cijev malo u stranu. Tane se zabije u zid iza Doca Wesleya.

— Da, došao sam čak ovamo da te ubijem... — zajeca, malo poklekne i pokuša opet podići revolver. — No, ne mogu to učiniti... Ne mogu te ubiti... Ne mogu ubiti svoj oca...

Noge mu potpuno popuste i sruši se pred Doca. Revolver mu ispadne iz ruke i zaustavi se pred Donn timer. Ona pogleda kolt, ali ju je Doc Wesley podrugljivo promatrao.

— On me nije mogao ubiti, no ti bi mogla, zar ne? — reče joj.

Nije ništa kazala, ali joj se odgovor vidio u očima.

Doc Wesley ustane, priđe joj, podigne s poda Andyjev revolver i zatakne ga za pojas.

— Pomozi mi da ga odnesem u svoju sobu — reče joj, no budući da je oklijevala, doda: — Ovo ne mijenja ništa. Ipak ću te sutra odvesti kući! — reče i pogleda ispruženog mladića na podu. — Došao je na svoju ruku, nisam ga pozvao. Prema tome, neka se i vrati kako zna i umije! Nije mi potreban ovdje, niti me briga za njega!

Te je riječi nisu zaprepastile. Već je dobro upoznala Doca Wesleya.

Šutke, ne buneći se, pomogla mu je da odnese u sobu Andyja Morsea.

XIV

Colby Jackson je zlovoljno gledao Moosea s druge strane stola. Ovaj je upravo točio sebi viski u šalicu za kavu.

Šerifu su ruke bile svezane otarga za naslon stolice. Glava ga je potmulo boljela, no bio je živ. Koliko će još živjeti, ovisilo je o visokom čovjeku koji je stajao pred ognjištem.

Vani je noćni vjetar neumorno zavijao kao promrzla i gladna životinja koja traži sklonište.

— Što možete izgubiti vas dvojica, Moose? — reče smrknuto Jackson.

Moose je mrzovoljno zurio u brata. Polako zatrese glavom.

— Kad bih ja odlučivao o tome, šerife, povjerovao bih ti i pustio te — promrmlja. — Ali...

Uto se okrene Slip i pogleda ga hladno, te Moose smjesta ušuti.

Slip priđe Colbyju. Držao je na dlanu njegovu zvijezdu.

— Tvoje obećanje, šerife, ne vrijedi ovdje ništa — progovori i zagleda se u Jacksona. — Znači, tražiš Doca Wesleya? A zašto?

— Rekao sam vam već — odvrati Jackson i slegne ramenima. — Zamalo me nije ubio u Apache Creeku.

Slip se namrgodi.

— Riječ je o osobnom obračunu? — zapita. — Nema to nikakve veze sa zakonom?

Jackson kimne.

— Rekao mi je da si mrtav. — progundaa Slip, priđe prozoru i zagleda se van, razmišljajući o tome kako bi mogao iskoristiti ovu situaciju.

Moose se nelagodno promeškolji na stolcu. Boljelo ga je cijelo tijelo i mislio je samo na to kako da se otarasi prehlade. Gucne viskija.

— A što je s onim Kidom? — upita Slip, okrenuvši se i pogledavši Jacksona. — Tko je on?

— Tvrdi da je Nebraska Kid — odgovori Jackson.

— I je li to istina? — upita Slip i opet mu priđe.

— Nije. Nebraska Kid je u kazaskom zatvoru i ostat će ondje do duboke starosti.

— Došli ste ovamo zajedno — reče nezadovoljno Slip.

— Ništa drugo ne znam o njemu — odvрати Jackson. — Ne znam ni zašto me udario. Ne znam zašto je htio otići k Portiggeju Joeu.

— Ti ga nisi vidio na putu, Slip? — umiješa se Moose.

Slip zatrese glavom.

— Nisam — promrmlja. — Možda se sakrio negdje. Vraćajući se ovamo, nismo baš pažljivo promatrali okolicu.

Okrene se jer je netko pokucao na vrata.

— Da — reče grubo — uđi!

Vrata otvori Barney i korakne preko praga. Pogleda Jacksona, svezanog za stolici.

— Vratio se njegov konj — reče. — Zatvorili smo ga u staju.

— Samo to si mi htio reći?

— Ne, ima još nešto — reče polako Barney, ne skidajući pogleda s Jacksona. — Maloprije je umro Hash McCoy.

— Tu ne možemo više ništa učiniti — zaključí Slip.

— Pokopajte ga.

— A što ćemo s njim? — zapita Barney, gledajući Jacksona.

— On je ubio Hasha — reče Slip i hladno se nakesi — pa neka mu i iskopa grob!

Barney kimne. Izvuče revolver, a kad je Slip odvezao Jacksona, malo ustukne.

— Kad završi posao, odvedi ga u kolibu — reče Slip.

— Hajdemo, šerife — naredi Barney i mahne revolverom.

Jackson ustane, trljajući zglavke kako bi poboljšao kolanje krvi u rukama.

— Hajde, hajde — reče podrugljivo i prezirno Barney. — Razgibat ćeš se vani!

— Čekaj malo Barney! — progovori Slip kad je Jackson krenuo prema vratima. — Znam kako te pogodila Hashova smrt, ali hoću Jacksona živoga. Razumiješ me? Ujutro će krenuti s nama!

Barney je dugo promatrao gospodara, zatim kimne.

— Bit će živ — odgovori — no ništa drugo ne obećavam.

Okrene se i gurne Jacksona kroz vrata. Išli su u noć.

— Rollie, donosi pijuk i lopatu na humak kraj potoka — dovikne Barney jednom odmetniku koji je stajao na vratima kolibe za kaubojce.

Rollie odmah krene prema suši u kojoj je bio alat.

Jackson se okrene. Barney je stajao oko tri metra iza njega i držao uperen revolver.

— Možeš hodati polako ili trčati, kako te volja — reče Barney. — Ionako ću te na kraju ustrijeliti!

— Znači, preostalo mi je još određeno vrijeme? — hladno se Jackson naceri.

— Samo do jutra.

— Nije loše — promrmlja Jackson i slegne ramenima.

Krene. Barney ga je pratio, stalno udaljen tri metra. Prošli su kraj kolibe za kauboje i zaputili se prema humku iza praznog obora. S planinskih je vrhunaca uporno puhao ledeni vjetar.

— Ovo je prikladno mjesto — reče Barney.

Jackson se zaustavi. Negdje dolje tiho je žuborila voda. Nije ju vidio. Razabirao je samo gole krošnje topola nasuprot nebu.

Uto Rollie donese pijuk i lopatu i spusti ih na tlo kraj Colbyjevih nogu.

— Ostavi nas same — reče Barney.

Rollie pogleda Jacksona i ode.

— Dobro — promrmlja Barney. — Počni kopati, šerife...

* * *

U kući je Moose ponovno lijevao viski u šalicu. Slip ga je nezadovoljno promatrao.

— Ako se želiš opiti, možeš povući i iz boce — predložio srdito. — Ovako gubiš vrijeme.

— Viski je lijek, Slipe.

— Popio si već pola boce! — vikne Slip. — Do vraga, Moose, nećeš sutra moći jahati!

— Ne osjećam se dobro — progunda Moose, pa posegne za rupčićem i zatrubi brišući nos. — Prokleta prehlada. Ponavlja se svake godine. Osjećam prve znakove čim lišće počne žutjeti. Ne znam koji mi je vrat!

Slip samo slegne ramenima i okrene se prema kamenom ognjištu u kojem je plamtjela vatra. Obojica su dugo šutjeli.

— Znaš li o čemu razmišljam? — napokon progovori Moose.

Slip se ne okrene. Navikao je na bratovo brbljanje i nije mu obraćao osobitu pažnju.

— Razmišljam o otocima o kojima mi je pričao onaj bivši mornar — nastavi Moose. — Onaj koji je prošao ovuda prije dvije godine — dodao je, obuhvatio objema rukama šalicu i, sanjareći, zagledao se kroz prozor. — Pričao mi je da se ti otoci zovu Sandwich... da je na njima uvijek toplo... uvijek sija sunce. Domorođačke su djevojke vrlo ljubazne... a s drveća se može u svako doba ubrati voće. Nema nikakvih nevolja... nikakvih prokletih prehlada...

Slip se okrene. Ovaj mu je put smetalo bratovo brbljanje, ometalo ga pri razmišljanju.

— O čemu, do vraga, govoriš?

— Ni o čemu — promrmlja Moose i slegne ramenima. — Jednostavno, dojadio mi je život ovdje. Zavukli smo se u ta brda i odvojili od svijeta kao da smo već jednom nogom u grobu.

— Možda nećemo dugo ostati ovdje.

— Ne vjerujem — zatrese Moose glavom. — Zašto bi nam Doc Wesley dao ranč »Prekriženo Y«? Kakvu će korist on imati od toga?

Slip se vrati do stola i pogleda brata.

— Baš me briga kakvu korist on nemjerava izvući — progunda. — Bitno je da ima Yellenovu kćer i sina, zaključane u Joseovoj kući. Spreman je dati njih dvoje Harveyju Yellenu ako Yellen potpiše kupoprodajni ugovor... na moje ime! Samo to me zanima, Moose!

— Ja mu ne vjerujem — reče namumeno Moose.

— Ni ja se previše ne pouzdajem u njega. Zbog toga i mora naš skriveni adut ostati živ — reče Slip i pogleda prema prozoru. — Ne znam što postoji između Doca Wesleya i toga šerifa, ali dokle je god Jackson živ, imam jake karte protiv Doca! Ako je Doc pametan, nisam ni ja glup.

U iznenadnoj tišini, jer je vjetar za tren prestao, obojica su čuli kopanje. Moose se naježi.

— Ne znam, Slipe — promrmlja. — Dokle je god živ, taj šerif je opasan...

— Nije opasan, jer je Barney uz njega — progovori zamišljeno Slip. — Nadam se samo da će ujutro biti još živ...

XV

Zora je obojila sivilom prozore kolibe za kauboje. Colby otvorio oči. Trebalo mu je nekoliko časaka da bi se snašao.

Ležao je kraj prozora. Boljeli su ga mišići na ramenima i trbuhu i imao je žuljeve na dlanovima.

Pogleda prema ležaju s druge strane, na kojem je, prije nego što je zaspao, sjedio stražar s puškom. Tog stražara više nije bilo. Očito, zaključio je, čim je Colby zaspao, više ne prijeti nikakva opasnost. Pa ipak, čuo se netko u kolibi. Pojavi se Barney i pogleda ga.

— Možeš dobiti kave i dvopeka — reče mu. — Ili možda želiš prazna želuca krenuti na put?

— Gdje je ta kava? — zapita Colby digavši se.

— Kreni ovuda — pokaže Barney rukom.

Pričeka da Jackson prođe mimo njega prema vratima, a zatim pođe za njim...

U kući je, pogurivši se, stajao pred malim zrcalom Moose Morgan i brijač se. Izgledao je loše, a i osjećao se tako. Zastane i pogleda brata.

— Idi sam, Slipe — prostenja. — Ja ne mogu izdržati dugo jahanje.

Slip zatrese glavom.

— Obećao sam Docu da ćeš i ti doći — odvrati pa popije kavu i ustane. — Završi već jednom to brijanje, pa krenimo odavde.

Približi se vratima i pogleda van. Nebo se na istoku zarumjenjelo: činilo se da će dan biti vedar.

Iz dvorišta kuhinjice, u kojoj su doručkovali, izađe Jackson i Barney te se zaputiše prema kući. Barneyeva je ruka stalno počivala na revolverskom dršku.

— Rollie sedla konje, Slipe — dovikne. — Za tebe je izabrao onoga visokog vranca. Jesi li zadovoljan?

Slip kimne.

— Ja bih htio jahati na šerifovu riđanu — nastavi Barney pogledavši Jacksona. — A on neka jaše na mom konju.

— Dobro, slažem se. Baš me briga za to — Slegne Slip ramenima i pogleda u kuću. — Jesi li gotov, Moose?

— Dobro, evo me — odgovori kiseloo Moose i pristupi Slipu koji je stajao na pragu i pogleda u nebo.

— Bit će lijep dan — reče mu brat.

— Ne znam — odgovorio je. — Čini mi se da neće.

* * *

Mladić se promeškolji kad je prvo svjetlo zore prodrlo u Docovu

sobu. Tiho zastenje, te se Donna, sjedeći na stolici kraj kreveta, naglo probudi. Bilo joj je hladno i ukočilo joj se tijelo. Iznenadila se vidjevši da je momak još živ.

Ustane i, nagnuvši se nad njega, stavi mu dlan na čelo. Još je bilo vrlo vruće od groznice.

Andyjeve su oči, širom otvorene, buljile u strop. No, misli kao da su mu lutale između prošlosti i sadašnjosti.

— Naći ću ga, mama... naći ću ga... — govorio je i grčevito prstima držao pokrivač. — Obećavam ti da ću ga naći i kazniti zbog tebe...

— Sve je dobro, Andy — nježno reče Donna. — Smiri se i spavaj.

Prsti mu se polako opuste, no još je zurio u strop. Polako prijede jezikom preko ispucalih usana.

Bio je s majkom, još malen dječak i nije mogao razumjeti upadljive poglede ljudi oko sebe ni šaputanje nekoliko postarijih žena kisela lica. Pa ipak, naslutio je da nešto nije dobro vidjevši da je majka čvrsto stisnula usnice, da ukočeno sjedi i gleda ravno pred sebe... naslutio je da je svemu kriv otac kojega se i ne sjeća...

— Polako ustaj, Andy — rekla mu je ukočeno majka — i ne gledaj oko sebe. Gledaj uvijek samo pred sebe...

Čak joj je i glas bio čudan, oporiji nego ikada. A potom se ta opornost povećavala, dan za danom, dok je majka vidljivo starjela i postajala sve ogorčenija.

— On ti je otac — rekao mi je jednog dana djed. Tada je već bio velik dječak, dovoljno velik da razumije te riječi. — Znam kako se osjeća tvoja majka; on je napustio nju i tebe baš kad vam je bio najpotreb-

niji. No, pokušaj shvatiti oca, Andy. Ne možeš ga okriviti. Možda bi trebalo da ga sažaljevaš, a ne da ga osuđuješ. Jer on čini ono što smatra ispravnim. Ako je pogriješio, kaznit će ga život...

Bilo mu je šesnaest godina kad mu je umrla majka. Koliko se sjećao, nijedan dan nije proživjela da ne bi plakala; vidio ju je kako nije-mo lije gorke suze. Onoga dana kad su je pokopali odlučio je da nađe oca i osveti mu se...

— Ne mogu mama... ne mogu.. — uzvikne i htjede sjesti, buljeći u strop.

Donna ga nježno prisili da opet legne. Oči su joj se napunile suzama. Suosjećala je s njim i razumjela ga.

Cijelu je noć provela uz njega, trudeći se da mu pomogne koliko god može.

Prije toga mu je Doc Wesley izvadio metak, no vidjelo se da je već prekasno; rana se već zarazila i infekcija se širila.

Iza nje se otvore vrata i u sobu uđe Doc Wesley. Bio je obučen za izlazak; oko vrata je omotao vuneni šal.

Priđe podnožju kreveta i zagleda se u sina. O čemu li sada razmišlja? upitala se Donna. Na licu mu se nisu odrazili nikakvi osjećaji.

Kakav li je on čovjek kad može mirno gledati kako mu umire sin?

Doc izvadi džepni sat, pogleda na nj i spremi ga. — Više ne možemo čekati — reče hladnokrvno. — Moramo krenuti.

— Ali, on umire — napomene Donna. — Ne možemo ga sada napustiti.

Wesley počne navlačiti rukavice. Pod kaputom su mu se vidjele korice o lijevom i desnom boku.

— Ja mu ne mogu pomoći — odvрати, zatim doda bezosjećajno: — Trebalo je da ostane kod kuće. Ja ga nisam zvao ovamo.

— Ali, on vam je sin! — izusti Donna, užasnuta, iako je mislila da je više ništa ne može ozbiljno pogoditi.

— Došao je da me ubije — napomene Doc i opet pogleda mladića, skrivajući misli. — Uostalom, tko zna je li moj sin — promrmlja.

U tom se trenutku mladić pomakne i tiho jaukne. Sada je, u krevetu, izgledao sitan i nemoćan; nestala je sva ona njegova izvanjska grubost i izdržljivost.

— Rekao sam da moramo krenuti — osorno progovori Doc Wesley i pogleda Donnu.

— Zašto moramo?

— Obećao sam braći Morgan.

— Zar su oni važniji... nego on?

— Da, najvažnije mi je ono što moram učiniti — odgovori on mrgodeći se. — Hajde, obuci ovo! — doda i dobaci joj težak kaput.

Pokorila se i obukla ga.

Uto je pogleda Andy Morse, očiju zamagljenih zbog groznice. Oblizne suhe, ispucale usne.

— Mama, nisam to mogao učiniti... nisam mogao, mama...

Donna mu stavi na čelo hladani dlan.

— Znam — prošapće.

Bila je samo nekoliko godina starije od njega, no osjećala se mnogo starijom.

— Ne ostavljaj me... — izgovorio je slabim glasom.

Djevojka pogleda Wesleyja, no ovaj samo slegne ramenima i mahne prema vratima.

— Brzo ću se vratiti — reče ona, znajući da je to laž i osjećajući kako joj se steže grlo.

Žustro se okrene i izide. Zatvori vrata dok je Andy tiho ponavljao svoju molbu.

Konji su već bili osedlani i čekali su vani. Stajala je i sklopila oči dok se Doc Wesley penjao u sedlo. Nije znala je li joj brat još živ; nije ga vidjela od sinoć. A iz njegove sobe nisu dopirali nikakvi zvukovi.

— Već kasnimo — promrmlja Doc Wesley. — Morat ćemo brzo jahati.

Donna se podigne u sedlo. Već je svanulo i za nekoliko će minuta iznad visokih vrhunaca izviriti sunce.

Pogledavši prema prozoru bratove sobe, Donna se nijemo opraštala s Martyjem.

Za to je vrijeme Andy buljio u strop u Docovoj sobi, a misli su mu bile potpuno zbrkane.

— Oprosti, šerife — šaptao je. — Moram to učiniti... moram sam vidjeti oca... moram...

U sobi je bilo hladno; vatra na ognjištu se gasila.

Gore zazveče lanci kad se Marty Yellen pomaknuo prema prozoru. Pogledavši van, vidio je Docu i sestru kako se udaljavaju. Uspravi se i počne bjesomučno trzati lancima sve dok ga nije izdala snaga, a onda se sruši na ležaj i zajeca...

• • •

Posjed Morganovih bio je prilično udaljen od kolibe na sjevernom pašnjaku »Prekriženog Y«. Jackson je jahao između Moosea i Slipa, a u stopu ih je pratio Barney.

Vrijeme se preko noći promijenilo; leden zrak postao je gotovo blag i topao. Puhao je vjetar s juga, a sunce nisu zaklanjali oblaci; tamni i zlokobni, zadržali su se na sjevernom obzorju.

Posvuda se topio snijeg. Kad su sišli s brda, put je postao blatan i sklizak, pa su konji išli polako, nesigurni na nogama.

Zaustaviše se na vrhu posljednjeg brijega kako bi se konji malo odmorili. Dolje se vidjela dolina. Koliba je bila udaljena oko šest kilometara, privremeno zaklonjena jednom uzvisinom. Tu negdje počinjali su pašnjaci »Prekriženog Y«... poraženo, pusto carstvo u čijem je središtu čekao razočaran i ogorčen bogalj.

Colby se pitao je li Donna još živa. Što je s njenim bratom? Poremećeni um Doca Wesleya sposoban je smisliti svašta.

No, ako je Doc Wesley zagonetka, Barney nije. Njegova je mržnja potpuno jasna. Znao je da mu Barney neće dopustiti da preživi taj dan.

Na Slipov znak opet krenuše. Jackson se prilično razgibao jašući, a i prsti su mu zbog topline bili pokretljiviji.

Zanimalo ga je je li Kid preživio tešku noć i stigao do Portigeeja Joea. Ako jeste...

Na vidiku se pojavi koliba, udaljena još samo pola kilometra. Nahećila se u podnožju brijega. Otkad se nitko nije brinuo o njoj ni živio u njoj rasklimali su je zimski vjetrovi i srušili zardalu cijev što je služila kao dimnjak.

Slip naglo povuče uzde, tako da ostali zaustave konje. Dok je promatrao okolicu, na licu mu se odrazi

razočaranje. Nije bilo ni traga Docu Wesleyu i djevojci.

Izvuče kolt i zapuca u zrak. Pucanj se odbije od obližnjih bregova. No iz kolibe ne iziđe nitko, niti mu odgovori na hitac.

— Trebalo je da već stigne Doc — promrmlja pogledavši Moosea koji se pogurio u sedlu. — On nije morao jahati tako daleko kao mi.

Moose slegne ramenima.

— Možda je odustao od cijele zamisli — odvrati, a njegov glas oda da bi baš to želio.

— Ne, nije odustao — reče Slip — ali ga je nešto zadržalo.

— Kid se zaputio k Portiggeju Joeu, nije li tako? — progovori iza Moosea Barney.

— Tako je — promrmlja Slip namrgodivši se. — Potpuno sam zaboravio tog balavca.

— Imao je metak u tijelu kad je odjahao — reče Moose. — Jedva jedvice se popeo u sedlo — zatrese glavom. — Ako je i stigao onamo živ, što je mogao učiniti Docu Wesleyu?

— Ne znam — progunda Slip.

Zagleda se u brda iz kojih je trebalo da dojaše Doc Wesley. Na vidiku nije bilo nikakvih jahača. Bio je već malo uznemiren i hvatao ga je bijes pri pomisli da je možda uzalud dojahao ovamo. Možda su se njegovi snovi o tome da će imati jednog dana »Prekriženo Y« zasnivali na pukim tlapanjama Docova poremećenog uma.

— Ti i Barney čekajte kod kolibe, Moose — reče napokon. — Ja ću odjahati putem... možda ih spazim negdje.

— Osjećao bih se još gore ako bih morao čekati — promrmlja Moose. — Pođimo svi.

Barney se nagne udesno sa sedla i potapše riđana.

— Čini mi se da je ovaj konj počeo šepati, Slipe — dobaci. — Malo prije se poskloznuo na ledu. Produžite ti i Moose, a ja ću sa šerifom čekati kod kolibe.

Slip je za tren promatrao njega i Jacksona, sluteći što mu se vrze po glavi. Ipak, napokon kimne; bilo mu je gotovo svejedno što će se dogoditi, pa se nije htio prepirati.

— Samo, neka bude živ kad se vratimo — reče ravnodušno.

Okrene konja i zaputi se prema bregovima.

Moose pogleda Barneya, ne vjerujući mu... ali slegne ramenima i odjaše za bratom.

Barney izvuče pušku i položi je preko sedla. Pričeka dok se Moose i Slip nisu toliko udaljili da ga više nisu mogli čuti.

— Dobro, šerife — reče tada — krenimo.

Jackson koljenima potjera konja. Znao je da ga Barney namjerava ubiti, ali je slutio da će pričekati da se Moose i Slip izgube s vidika.

Jahao je polako, a Barney je bio nekoliko koraka iza njega. Riđan je nemirno poskakivao, pokazujući da nije krotak kao janje. Jednom zarže, kao da pita Jacksona zašto on ne jaše na njemu umjesto toga stranca.

Sve više su se približavali kolibi; preostalo je još samo pedeset metara. Vrata su se, otvorena, njihalala na vjetru, a na snijegu što se topio pred njom vidjeli su se još sićušni tragovi glodavaca.

— Stani — reče Barney.

Jackson se zaustavi i pogleda ga. No Barney je gledao prema bregovi-

ma. Moose i Slip su nestali s vidika.

Čekao je još minutu-dvije, promatrajući Jacksona. Bio je postariji čovjek, grub i nepopravljiv. Nasilje je bilo usađeno duboko u njemu; već dugo je živio poput vuka u tim brdima.

— Sjaši — reče, a glas mu je bio tih, ali odlučan.

Colby se ne pomakne.

— Rekao sam, sjaši!

Barney napne pušku i okrene je tako da je cijev bila uperena ravno u Colbyja.

Ovaj put šerif posluša. Stajao je kraj konja i čekao. Riđan na kojem je sjedio Barney gledao ga je radozvalo, načulivši uši.

— A sada, bježi! — naredi Barney.

— Čuo si gospodara — podsjeti ga Colby. — Ako me ubiješ...

— Pokušao si pobjeći — prekine ga Barney. — Što sam drugo mogao učiniti?

— Misliš li da će ti to povjerovati?

— Morat će vjerovati — hladno se Barney naceri i podigne pušku. — Hajde, bježi!

Colby korakne, a onda iznenada dovikne riđanu.

— Uvis, momče!

Riđan se na njegovu zapovijed propne baš kad je Barney zapucao. Metak fjučne daleko od cilja. Izgubivši ravnotežu, Barney ispusti pušku i uhvati se za jabuku sedla kako ne bi pao. Vidio je da je Colby skočio prema pušci, zato posegne za revolverom. No riđan je poskakivao i okretao se, nastojeći da ga zbaci sa sebe.

Vidjevši da mu ne preostaje ništa drugo, prebaci desnu nogu preko

jabuke sedla i skoći. Otkotrlja se podalje od opasnih riđanovih kopita. Kad se podigao na koljena, ugledao je nasuprot sebi Colbyja, udaljenog samo četiri-pet metara.

Zapucali su gotovo istovremeno. Colbyjev puščani metak podigne Barneya i baci ga natrag tako da mu je kolt izletio iz šake. Odmetnik padne na leđa, pokuša se okrenuti i iznenada omlohači.

Colby se uspravi i podigne s tla revolver koji je ispao Barneyju. Pregleda ga i zamijeni praznu čahuru metkom iz svoga redenika, a zatim ga spusti u korice. Nije mu ležao u ruci onako kao njegov vlastiti revolver, no privremeno će se morati poslužiti njime.

Držeći Barneyjevu pušku, zazviždi riđanu, a ovaj odmah pride i tiho zarže. Colby gipko skoći u sedlo.

Morganovi su imali oko deset minuta prednosti. Zaputili su se k Portigeeju Joeu, onamo kamo je Jackson od početka želio stići.

Još je gajio blijedu nadu da će naći Donnu Yellen živu.

XVI

Slip Morgan povuče uzde i namrštitvši se upitno pogleda brata.

— Jesi li čuo, Moose?

— Što? — kihne Moose.

— Učinilo mi se da su odjeknuli hici.

Moose se okrene u sedlu i pogleda onamo odakle su dojahali. Koliba se nije mogla vidjeti.

— Nisi, valjda, očekivao da će mu Barney pokloniti život? — promrmlja.

— Rekao bih da nije prasnuo samo jedan hitac — reče uznemireno Slip. — Ne sviđa mi se to. Barney vrlo rijetko promaši.

— Možemo se u svako doba vratiti ... — umorno izusti Moose.

Zašuti jer su se na putu pred njima pojavila dva jahača. Usprkos daljini razabrao je kržljavog Doca, pogrbljenog u sedlu. Naslutio je da je djevojka kraj njega Donna Yellen, kćerka starog Harveya.

Čekali su, zaboravivši daleke hice što su odjeknuli iza njih. Slip je napeto promatrao Docovo lice.

— Dogovorili smo se da ćemo se sastati kod kolibe na sjevernom pašnjaku »Prekriženog Y« — razdražljivo progovori Doc Wesley.

Imao je čudesnu sposobnost da okrivljuje ljude i onda kad su imali pravo.

— Mi smo bili ondje — odvrati Slip. — Vas nije bilo. — doda i pogleda djevojku. — Što vas je zadržalo?

— Ja sam se zadržao duže nego što sam namjeravao — reče Doc, a glas mu je bio nehajan, kao da nema smisla raspravljati o tome, čak naglo promijeni temu. — Došli ste sami?

Slip je oklijevao.

— Nismo — odgovori napokon. — Dovel i smo nekoga sa sobom. On i Barney čekaju kod kolibe.

— Rekao sam da nam ne treba nitko — vikne Doc.

— Vjerujem da ćete se obradovati kad ga ugledate — napomene Slip. — Tražio vas je.

Doc Wesley ga je napeto promatrao i oči su mu se suzile. Naslutio je podrugivanje u Slipovu glasu, a to mu se nije sviđalo.

— Ja određujem pravila igre — hladno progovori. — Ako ste uveli još nekoga u igru, neće biti ništa od posla.

— Ah, neka ide do vraga ta igra mačke i miša, Slip — umiješa se umorno Moose. — Objasni mu da je riječ o šerifu Colbyju Jacksonu.

Doc se trgne. Donna Yellen digne glavu i zagleda se u Moosea, a oči joj za tren bljesnu.

— Jackson je mrtav — oporo odvrati Doc Wesley. — Ja sam ga ubio!

— Onda dobro pogledajte toga čovjeka kojega smo doveli — reče Slip. — Dabome, ako ga Barney nije već ustrijelio!

— Vidio sam ga kako pada — promrmlja Doc, zureći u Slipa. — Vidio sam gdje ga je pogodio moj metak ...

— Neke je ljude teško ubiti — slegne Slip ramenima i kratko se osmijehne. — Dogovor još vrijedi?

Doc Wesley kimne.

— Dobit ćete ranč — reče. — Ako Harvey Yellen još nije sasvim klonuo, izgubit će volju da se bori kad ugleda tijelo Colbyja Jacksona!

Naglo posegne za djevojčinim uzdama.

— To je za svaki slučaj. Mogla bi ti pasti na pamet neka glupa pomisao — reče joj. — Zapamti dobro, radije ću te ubiti nego da ti dopustim da pobjegneš!

Okrenuše konje i zaputiše se prema obronku koji ih je odvajao od »Prekriženog Y« ...

Šerif Jackson pojavi se na grebenu kad su, jašući prema njemu, bili udaljeni još stotinjak metara. Iznenadjenje je bilo obostrano, jer Jackson nije očekivao da će tako brzo

naći na njih; budući da je bio spreman na neprilike, reagirao je brže.

Zapucao je dok su još bili u skupini, ali je promrsio kletvu jer je, pucajući nizbrdo, promašio. Htio je pogoditi Doca Wesleya, ali je ubio Mooseova konja.

Moose se stropošta na tlo i otkotrlja iz konja.

Slip se podigne u stremenima, pri-nese pušku ramenu i zapuca na šerifa na grebenu; ispalio je dva hica, no nije znao je li pogodio.

Jackson je hitro skliznuo sa sedla, a riđan je odjurio u stranu. Šćućurivši se iza kamene gromade, šerif je vidio dolje Slipa kako okreće svog konja. Imao je vremena da nanišani, zato ovaj put nije promašio. Slip digne obje ruke kad mu se u tijelo zabio metak i nemoćno sklizne sa sedla.

— Colby! — krikne Donna Yellen.

Istrgne uzde iz Docove ruke i podbode petama konja, tako da ovaj jurne uz strminu.

Doc Wesley povuče revolver i, ne razmislivši, zapuca. Ostala je ležati desetak metara od mjesta gdje je Moose ležao iza svog konja.

Slijepi bijes natjera Colbyja da skoči na noge. Zaboravio je da se ludo izlaže opasnosti i da se to protiviti njegovim načelima i iskustvu. Sve je preostale metke iz puške ispucao za Docom Wesleyem.

No Doc se pogurio, a konj mu je hitro grabio niz put.

Vidjeviši da bi pucnjava za Docom bila uzaludna, Colby baci pušku i izvuče revolver. Moose nasumce i nesigurno zapuca na njega kad je potrčao niz obronak. Uzvrativši mu pucnjavom, Colby ga prisili da zarije nos u blato iza konja.

Trčeti niz strminu, šerif je mislio na Donnu Yellen. Zar da sada pogine, kad mu se našla gotovo nadohvat rukel!

Pred njim Moose baci revolver preko ubijenog konja.

— Jacksone, ja nisam htio sudjelovati u tome! — uzvikne. — Istina je! Od početka sam se protivio!

Colby zastane. Postepeno se javljao u njemu razum i potiskivao slijepi bijes. Polako se približi odmetniku, držeći revolver.

— Ustaj! — reče strogo.

Moose izviri iza ubijenog konja, podigavši šake u razini ramena. Pogleda bratovo tijelo i u suznim mu se očima pojavi bol.

— Govorio sam Slipu — promrm-lja ogorčeno. — Opominjao sam ga, ali me nije htio poslušati ...

Colby podigne s tla kolt koji je Moose bacio, a zatim naredi odmetniku da ispred njega krene prema Donni. Kad joj se približio na tričetiri metra, zastenjala je ...

U očima mu bljesne nada. Klekne kraj nje, te opazi da ju je Docov metak pogodio visoko u leđa. Budući da se pogurila u sedlu, tane se odbilo od kosti umjesto da prođe kroz tijelo. Rana je bila plitka i bolna, no vidjelo se da nije opasna za život.

Šerif okrene djevojku i ugleda masnicu na obrazu. Stisne zube. U tom času Donna zatrepće očima.

— Colby! — šapne. — Mislim da je Marty još živ ... u kući Portigeeja Joea ...

Colby je oklijevao. Znao je da bi trebalo da je odvede k liječniku. Ako je ostavi ovdje i odjaše prema Joeovoj kući ...

— Moramo se vratiti — reče ona, opazivši neodlučnost u njegovim očima.

Podupirući se rukama, Donna ustane i potom se nasloni na njega, tražeći uporište.

— Namjeravaš li poći sa mnom? — zapita on zbunjeno. — Pa, ne možeš jahati, Donna!

— Mogu. I moram!

Gledao je u njeno izmučeno lice koje se od boli izdužilo. Čvrsto ga je držala za nadlakticu.

— Ne mogu napustiti Martyja — nastavila je. — Mjesecima slušam i gledam njegove muke. Zapravo i ne znam je li još živ. Doc će ga, kad se vrati, ubiti!

Moose se uznemireno premjesti s noge na nogu.

— Znaš li najkraći put do Joeove kuće? — zapita ga Colby i okrene se prema njemu.

— Znam — odgovori nesigurno Moose.

— Poći ćeš s nama — reče Colby.

— A što će biti sa Slipom? — upita Moose pogledavši bratovo tijelo.

— Zakopat ćemo ga kad se vratimo!

Sunčane su zrake sjale kroz poluzatvorene prozorske kapke na kući Portigeeja Joea, kao da se žele opravdati i dati obilje topline poslije noćne hladnoće.

Andy Morse se pomakne i pogleda u strop. Oči su mu sada bile bistre. Više nije lutao između prošlosti i sadašnjosti. Znao je gdje je i zašto je tu.

Osim toga, znao je da umire.

Buljio je u strop i napinjao uši ne bi li opet čuo tiho zveckanje što je povremeno dopiralo odozgo. Kao da je u sobi iznad njega bila neka

lancem svezana životinja koja se s vremena na vrijeme micala, ali se nije glasala.

Doc Wesley je otišao. Nestala je i djevojka koja je noćas bila tu. Nije znao tko je ona, ali se vladala vrlo ljubazno prema njemu. Znao je to, premda mu je sjećanje bilo mutno ... njeno se lice mijesalo s majčinim.

Zveckanje se opet začu; lanac se polako povukao po podu.

Andy odvrne pokrivač. Htio je doznati istinu. Prije nego što umre mora saznati što se događa gore ...

Spusti noge na hladan pod. Odmarao se nekoliko trenutaka prije nego što je pokušao ustati. Soba se zavrti oko njega, a po cijelom mu tijelu izbije hladan znoj; zadrhtala su mu koljena.

Pričekao je da to drhtanje prestane, a onda je koraknuo prema vratima. Koljena mu popustiše, te se srušio. Produžio je četveronoške.

Tako je stigao do vrata. Otvorio ih je, i digavši se, izašao u veću prostoriju. Doteturio je do malog šanka i, čvrsto se uhvativši za nj, polako se osvrnuo oko sebe. Prostorija je bila prazna. Cijela je kuća prazna, mislio je, izuzev one životinje gore.

Potraži pogledom oružje. Možda je iza šanka ...

Korak po korak zaobišao je šank. Glava mu je sada bila lagana i nije osjećao nikakve boli. Samo ga je hvatao sve veći umor.

Iza šanka, na polici gdje ga je sakrio Doc Wesley, nađe svoj revolver. To je zapravo Mooseov revolver, sjeti se. Provjeri je li još napunjen i zadovoljno kimne.

Otetura do stepenica i počne puzati. Polako je prevaljivao stepeni-

cu po stepenicu, ali nije odustajao. Zveckanje je prestalo.

Zaustavi se na odmorištu, daščući. Zar mu se samo pričinilo da nešto čuje? Možda je već na samrti i ...

Zveckanje se opet javi, i to iza vrata baš pred njim. Bilo je tiho i kratko, kao da se životinja premjestila.

Otpuzao je do vrata i uspravio se. Pokuša ih otvoriti, no bila su zaključana.

— Hej! — progovori. Tko je unutra?

Glas mu je bio promukao i slab. Nitko ne odgovori.

Tada podigne polako revolver i nacilja u ono mjesto gdje je kračun ulazio u dovrtak. Zapuca. Vrata se odškrinu.

Zadržavši revolver u ruci, otvorio ih je širom i pogledao u sobu.

Ležeći skvrčen na slamarici, neuredne kose i brade, iz sobe ga je gledao Marty Yellen.

Kid korakne unutra i podigne kolt. Marty se ne pomakne.

— Ti si ... ti si čovjek? ... zaprepašteno izusti Kid.

— A tko si ti? — progovori Marty.

Glas mu je od duge šutnje postao hrapav. I beznađan.

— Ja? — počne se Kid smijati.

Boljela ga je rana dok se smijao, no nije mogao prestati. Napokon se smiri.

— Ja sam Andy Morse. Sin Doca Wesleyja ...

Zataknuo je revolver za pojas i nekoliko časaka stajao, vidljivo se njišući na nogama. Gledajući okovanog Martyja, najednom je zaboravio zbog čega je lutao mjesecima i došao u ovu kuću. Zaboravio je svo-

ju naoko neugasivu mržnju i želju da kazni vlastitog oca zbog patnji koje je nanio majci i njemu. U ovom mu je času bila najveća želja da oslobodi toga okovanog neznanca. Sve ostalo činilo mu se nevažnim.

Našavši potreban alat, prihvatio se posla. Nekoliko mu se puta zavrtjelo u glavi i morao se nasloniti na zid kako bi predahnuo.

U trenutku kad je, stenjući i obliiven ledenim znojem, napokon oslobodio Martyja, nije imao u sebi više ni truna snage. Naslonio se na zid i klonulo zatvorio oči.

Izvana se začu topot kopita. Približavao se neki jahač. Prema topotu se moglo razabrati da mu se žuri.

Marty priđe prozoru i pogleda van. Stajao je kraj prozora samo časak-dva, a onda se okrene i pristupi onesviještenom Andyju. Izvuče mu iza pojasa revolver i iziđe. Zaustavio se na početku stepeništa i čekao. Odande je imao dobar pregled. Jasno je vidio vrata.

Kad je Doc Wesley koraknuo preko praga, zapucao je bez oklijevanja. Kao da je taj hitac dao oduška gnjevu i ogorčenju što su se mjeseclima taložili u njemu.

Doc Wesley se srušio mrtav, i ne vidjevši tko je pucao.

Malo poslije toga dojahali su Jackson, Moose i Donna Yellen. Andy Morse je već umro, naslonjen na zid u sobi u kojoj je bio tjednima i tjednima zatočen i okovan Marty.

Colby je zamišljeno i suosjećajno promatrao mrtvog mladića, dok je Donna tiho plakala zagrlivši brata.

• • •

Tek sutradan su napustili Kuću Portigeeja Joea, jer je Donni i Martyju prije puta bio potreban odmor.

Moose se oporavljao od prehlade i udarca koji mu je zadala bratova smrt. Pomogao je Colbyju Jacksonu da utovari tijela Doca Wesleyja i njegova sina u kola što su ih našli u Joeovoj suši.

Sve četvoro zaputilo se prema Apache Creeku. Moose i Marty su jahali, dok su Donna i Colby sjedili na kolima. Šerif je potražio grob u kojem je već odavno ležao brat Huberta Morsea i zakopao je kraj njega Doca Wesleyja, te mladog Andyja čije se lutanje žalosno završilo.

Pošto su zatrpali jamu, Moose pogleda šerifa.

— Htio bih se vratiti po brata — reče.

— Slažem se. Rekao sam vam već da nisam dojahao u ovo gorje zbog vas dvojice — podsjeti ga Colby. — Što se mene tiče, možeš otići kamo te volja.

— Da budem iskren, šerife, odavno mi je dojadilo gorje Tenejose — odvrati Moose, okrene konja i odjaše.

Jackson, Donna i Marty dojahaše tek u predvečerje na ranč »Prekriženo Y«. Izgledao je pust. Vidjelo se da bi što prije trebalo popraviti obore, a i kuća kao da se naherila. Proširio se korov i obrastao negdašnje cvjetne gredice.

Dok su gledali tu dobro poznatu okolicu, Martyju i Donni napuniše se oči suzama.

— Čini se kao da ... — progovori Donna i zastane, gušeći se zbog plača. — Nije moguće da su otišli, Colby ... nije moguće da su odustali, zar ne? ...

Colby alege ramenima.

—Vidjet ćemo — promrmlja potišteno.

Zaputili su se prema kući puteljkom duž kojega je raslo drveće. Pirnuo je vjetar i pokrenuo travu.

Iz staje izađe prepeličar klapavih ušiju. Polako im je išao u susret, trudeći se da utvrdi jesu li prijatelji ili neprijatelji. Zaustavi se. A onda kao da je najednom oživio, pa počne mahati repom. Potrči lajući veselo.

— Keno! — reče Marty.

Sjaše, a pas mu skoči u naručaj i počne mu lizati lice. Marty ga je gladio, smijući se i plačući u isto vrijeme.

Jackson je promatrao kuću. Otvariš se vrata i na pragu se pojavi neki lik; bila je to Clara Yellen. Zagledala se prema njima, zaklonivši rukom oči jer joj je smetalo sunce na zalasku.

— Donna? — usklikne, a glas joj

je bio tanka nit na vjetru, skrivao je u sebi nadu i istodobno se te nade bojao. — Marty?

Donna sjaše, a Marty se uspravi. Stajali su za tren jedno kraj drugoga, zatim potrčase prema majci koja ih je čekala na verandi.

Jackson ostane u sedlu. Odlučio je malo pričekati. Neka Clara i Harvey budu za tren nasamo s djecom.

Gledao je oko sebe. Ranč je uništen, mislio je, ali se može obnoviti. Potreban je samo marljiv rad ... i neki razlog za takve napore.

Osmjehne se. Već je suviše dugo šerif. Treba da se okuša u nekom drugom poslu. Eto, i te kako je potreban Harveyju Yellenu, pa može tu dokazati svoje sposobnosti.

No, dok je polako jahao prema staji, mislio je na Donnu Yellen. Da bi se u nečemu uspjelo, potreban je poticaj ... a za njega je Donna Yellen bila i te kako valjan poticaj, vjerojatno najveći u životu.

K R A J

U PRIPREMI:

198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA

cijena 20 dinara

LJETO

MAGAZIN

144 stranice

Ljubavne pripovijetke:

Alberto Moravia: LJUBOMORA
Brigitte Rielaw: RUŽE ZA PATTY
Ann Duffin: MOJ DJEVER CHARLES
Ana Žube: JEDNOG SUNČANOG JUTRA

Kriminalističke pripovijetke:

Alberto Avellano: RUTINSKA ISTRAGA
Neil Forsyth: UBOJSTVO U ZRCALU
Ivo Košutić: SJENKA PROŠLOSTI
Dorothy B. Bennett: RAZLOG ZA RASTAVU
Timothy Tatcher: NADNICA ZA HRABROST

Vestern pripovijetka:

Louis L'Amour: UDOVICA IZ DO-LINE SANTA ANA

SF pripovijetke:

Isaac Asimov: ZAJAMČENO ZADOVOLJSTVO
Isaac Asimov: MAMU TREBA SLUŠATI

Stripovi:

Modesty Blaise: OPAKI PATULJCI (kompletan kriminalistički strip)
Alan Ford: PONOVO BABY KATE (kompletna neobjavljena epizoda)
Serif Matt Dillon u kompletnoj western epizodi: OSVETA MALE SOVE
Pink Panther: DOSADNA SLOBODA, PUT DO SREĆE (kompletne epizode)
Tom i Jerry: RASTEZLJIVA RUKA (kompletna epizoda)
Popaj (četiri kompletne epizode)

VATROMET PRIPOVIJEDAKA I STRIPA!